

POLSKA GOSPODARCZA TYGODNIK

951:33=28
~~90~~
291
297 2

1 9 3 6

**POLSKIE
KOPALNIE SKARBOWE**

NA GÓRNYM ŚLĄSKU

SPÓŁKA DZIERŻAWNA
SPÓŁKA AKCYJNA
SOCIÉTÉ FERMIERE DES MINES
FISCALES DE L'ÉTAT POLONAIS
EN HAUTE-SILÉSIE.

CHORZÓW I G. ŚL.

RYNEK, L. 915

TELEFON 409-01

SPRZEDAŻ

WĘGLA, KOKSU, BRYKIETÓW I SIARCZ. AMONU

Z KOPALNÍ „KRÓL, BIELSZOWICE, KNURÓW”

ADR. TELEGR. SKARBOFERME CHORZÓW

POLSKA GOSPODARCZA

TYGODNIK, WYDAWANY PRZY POPARCIU MINISTERSTWA PRZEMYSŁU I HANDLU
ORAZ MINISTERSTW: SKARBU, ROLNICTWA I REF. ROLN., KOMUNIKACJI, POCZT I TELEGR.

WYCHODZI W SOBOTY

TREŚĆ ZESZYTU

	STR.		STR.
SKOMERCJALIZOWANE PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE — C. P.	299	KRAJOWE RYNKI TOWAROWE	322
SYTUACJA HANDLU W ROKU 1935 — M. SZYSZKOWSKI	301	RYNEK AKCYJNY	323
AKCJA POPIERANIA ZUŻYCIA KRAJOWYCH ROŚLINNYCH SUROWCÓW WŁOKIENNICZYCH — INŻ. ST. MIERCZYŃSKI	302	KOMUNIKACJA I TRANSPORT	324
KRONIKA GOSPODARCZA:		ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE	324
SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH	306	KRONIKA TYGODNIOWA:	
Przemówienie Pana Wicepremiera Inż. E. Kwiatkowskiego w Senacie		PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ	325
Przemówienie Pana Ministra Przemysłu i Handlu Dr. Romana Góreckiego w Senacie		TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH	325
GÓRNICZTWO I PRZEMYSŁ:		SKARBOWOŚĆ I FINANSE:	
GÓRNICZTWO WĘGLOWE	315	PODATKI I OPŁATY	325
PRZEMYSŁ NAFTOWY	315	AKCZY I MONOPOLE	327
HUTNICZTWO	317	PIENIĄDZ I KREDYT	327
PRZEMYSŁ WŁOKIENNICZY	317	RYNEK DEWIZ I PAPIERÓW PROCENTOWYCH	327
RZEMIOSŁO	319	Z BANKU POLSKIEGO	328
ROLNICTWO	320	PRZEGLĄD ZAGRANICZNY:	
HANDEL:		KRONIKA ZAGRANICZNA:	
HANDEL ZAGRANICZNY	321	STANY ZJEDN. AM.	330
		Z RYNKÓW ZAGRANICZNYCH	330
		BIBLIOGRAFJA	332

SKOMERCJALIZOWANE PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE

DYSKUSJA prasowa na temat etatyzacji życia gospodarczego trwa w dalszym ciągu i jakkolwiek przybrała ona nieco spokojniejszy charakter, to mimo wszystko, zwłaszcza na łamach niektórych wydawnictw prasowych, wysuwana jest stale jako groźny hamulec poprawy gospodarczej w Państwie i jako niemal najgłośniejsze źródło kryzysu gospodarczego w Polsce. Oczywiście, że tak postawiona teza nie może być uważana za podstawę do poważnej dyskusji ekonomicznej. Natomiast, być może, słuszne jest stwierdzenie, że w niektórych dziedzinach przedsiębiorczości państwowej nastąpił siłą faktów życiowych zbyt wielki rozwój, a nawet, być może, przerost, który w dzisiejszych znowu warunkach życiowych musi być skorygowany lub usunięty. Najlepszą ilustracją tego stwierdzenia jest powołanie przez Rząd do życia specjalnej Komisji dla zbadania działalności przedsiębiorstw państwowych, złożonej z osób, reprezentujących element społeczny.

Niektóre zwłaszcza skomercjalizowane przedsiębiorstwa państwowe stają się solą w oku ich krytyków, którzy upatrują w działalności tych przedsiębiorstw źródło zła dla danych dziedzin przedsiębiorczości prywatnej. Najpopularniejszym zaś argumentem w walce z temi przedsiębiorstwami jest wyszukiwanie istniejących i nieistniejących ich przywilejów, które często po bliższym rozpatrzeniu tyle się okazują przywilejem tych skomercjalizowanych przedsiębiorstw państwowych, ile i partnerów z prywatnego życia gospodarczego, zainteresowanych w tych przywilejach. Tak np. wysuwany często rzekomy przywilej Polminu prawa do pierwokupu t. zw. ropy bruttowej jest takim samym przywilejem Polminu, jak i właścicieli tej ropy; gdyby bowiem Polmin systematycznie nie nabywał i nie płacił regularnie co miesiąc—według cen rynkowych—za dostarczaną ropę bruttową, to powiększyłaby ona wolną podaż rynkową i wpłynęła na obniżenie wogóle ceny ropy

na rynku, co uderzyłoby w konsekwencji w kopalnictwo naftowe i przyczyniło całemu przemysłowi naftowemu wiele istotnej szkody. Prywatne zaś przedsiębiorstwa rafineryjne nie zastąpiłyby tutaj działalności Polminu, gdyż, mając na widoku wyłącznie swój prywatny interes gospodarczy, ustosunkowywałyby się do zakupu tej ropy, jak i każdej innej, t. j. starałyby się nabywać ją tylko w najdogodniejszym dla siebie momencie i po jaknajniższej cenie. Już nieraz bywały takie wypadki, że kiedy Polmin chwilowo powstrzymał się od terminowego zakupu ropy bruttowej, to czynniki rządowe były zasypywane depeszami samych producentów ropy o nakazanie Polminowi niezwłocznego odbioru ropy bruttowej z rynku. Świadczy to, że pozostawienie ropy bruttowej procesom wolnego rynku nie wpłynęłoby na polepszenie sytuacji prywatnych producentów ropy, natomiast, być może, wpłynęłoby ono w pewnej tylko mierze na ułatwienie sytuacji rafinerjom, nie posiadającym własnej ropy, ale dałoby to, jak powiedzieliśmy wyżej, ujemny efekt w dziedzinie kopalnictwa naftowego, które jest podstawą przemysłu naftowego.

Nie pragniemy się tutaj wdawać w analizę i odpieranie poszczególnych zarzutów, stawianych niektórym przedsiębiorstwom skomercjalizowanym; zbada je z pewnością wymieniona powyżej komisja i wyda o nich obiektywny sąd. Jeśli przytoczyliśmy przykład z Polminem, to uczyniliśmy to tylko dla zobrazowania niektórych zarzutów, wysuwanych przez t. zw. antyetatystów. Trudno bowiem twierdzić, żeby np. Polmin, partycypujący w ca 18% obrotu rynkowego, mógł sam decydująco wpływać na rynek naftowy, albo Państwowa Kopalnia „Brzeszcze”, partycypując w niecałych 3%, mogła decydować o cenach i charakterze obrotów na rynku węglowym. Wydaje nam się poprostu, że, ponieważ obroty rynkowe wskutek zmniejszenia konsumpcji zmalały, idzie walka o każdy procent tych obrotów, i dlatego nawet najmniejszy zbyt przedsiębiorstwa państwowego jest siłą rzeczy konkurencyjny dla zbytu przedsiębiorstw prywatnych, bo zajmuje w obrotach towarowych miejsce. Najlepszy dowód, że w okresie dobrej konjunktury sprawa ta nie miała ani setnej części tej ostrości, co dzisiaj.

Z prowadzonej tak agresywnie dyskusji przeciwko skomercjalizowanym przedsiębiorstwom państwowym wyciągnąłby ktoś mógł wniosek, że były one utworzone i skomercjalizowane poto, aby została stworzona konkurencja handlowa dla prywatnych przedsiębiorstw. Nic błędniejszego. Przedewszystkiem należy stwierdzić, że ani jedno, poza Mościcami, ze skomercjalizowanych przedsiębiorstw państwowych nie zostało przez Rząd Polski nabyte, albo stworzone; nie mówimy naturalnie tutaj o tych wypadkach, kiedy Skarb Państwa—z tytułu obrony swych wierzycelności lub ze względów socjalnych—zmuszony był obejmować drogą pośrednią lub bezpośrednią niektóre przedsiębiorstwa prywatne.

Celem właśnie komercjalizacji przedsiębiorstw pań-

stwowych było postawienie ich działalności gospodarczej w analogicznej sytuacji do działalności przedsiębiorstw prywatnych, a to zarówno w dziedzinie obrotu towarowego i kredytowego, jak i podatków, odpowiedzialności finansowej i konieczności gospodarowania na prawach i obowiązkach dobrego, starannego kupca. Że twarde życie czasami odchyła zamierzenia i cele zasadniczej linii — jest zrozumiałe, gdyż nawet najlepsza ustawa i najlepszy statut przedsiębiorstwa nie może przewidzieć tych wszystkich kazusów, które następują codzienna praktyka. Istotą bowiem zagadnienia komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych jest wprowadzenie ich substancji gospodarczej w ogólny obrót gospodarczy rynku na prawach normalnej odpowiedzialności handlowej.

Tak więc komercjalizacja przedsiębiorstw państwowych jest tylko ich formą organizacyjną, umożliwiającą im, a zarazem zmuszającą je do prosperacji w równorzędnych warunkach z przedsiębiorstwami rynku prywatnego. I wydaje się, że pod tym względem jest wszystko w porządku, jeżeli zaś następują tutaj pewne przestroży, to wynikają one raczej z samego faktu, że właścicielem przedsiębiorstw skomercjalizowanych jest Skarb Państwa, i że te przedsiębiorstwa, chociażby tylko drogą najwięcej pośrednią, korzystają z wysokiego autorytetu swego właściciela. Ale to już jest sprawa raczej uzusów, a nie zamierzeń programowych.

Nie propagujemy rozwoju etatyzacji, ale dla jasności obrazu przypominamy, że na całym świecie niema państwa, któreby nie posiadało takich czy innych przedsiębiorstw, i nawet nasi najzagorzalsi „antyetatysty” godzą się z tem, że Państwo nasze musi posiadać pewne przedsiębiorstwa, a przedewszystkiem te, które pracują na rzecz gotowości obronnej Państwa lub służą celom wyższej użyteczności publicznej; zgadzają się oni również i na to, aby Państwo inwestowało tam, gdzie kapitał prywatny nie widzi dla siebie interesu i gdzie nie inwestuje. Te punkty wyjścia wszakże nie są zupełnie jasne i wymagają naturalnie precyzyjniejszego ujęcia, gdyż każde przedsiębiorstwo państwowe w konsekwencji służy albo wzmożeniu obronności, albo jakiemuś celowi publicznemu. Postawienie więc dezyderatu, aby Państwo Polskie wyzbyło się t. zw. przedsiębiorstw produkcyjnych, jest nie do zrealizowania i byłoby nierzeczowe, a nawet szkodliwe. Najważniejszą zaś rzeczą jest to, że nie dostrzegamy kapitałów, któreby chciały i mogły objąć te przedsiębiorstwa w posiadanie, gdyby nastąpiła okazja do ich kupna.

Istota więc rewizji t. zw. etatyzmu leży, naszym zdaniem, nie w całkowitem odsunięciu od Państwa przedsiębiorstw, bo to jest i niemożliwe i niecelowe, lecz kryje się ona w koniecznej rewizji działalności tych przedsiębiorstw i ujęcia jej w ramy, właściwe dla ich celu i charakteru.

Czekajmy na wyniki prac Komisji dla zbadania działalności przedsiębiorstw państwowych.

C. P.

SYTUACJA HANDLU W ROKU 1935

ROK 1935 w handlu upłynął pod znakiem zawziętej walki placówek handlowych o swą egzystencję gospodarczą, zagrożoną na wielu odcinkach — zarówno od strony strukturalnej, jak i konjunkturalnej. W związku ze słabnącą siłą nabywczą konsumenta ogniwa handlu znacznie się skurczyły — z dużą krzywdą dla poważnego, od szeregu lat istniejącego hurtu, który do ogólnego dorobku gospodarstwa polskiego poważnie przyczynił się — nie tylko przez spełnianie swych funkcji dystrybucyjnych, ale i przez aport materjalny w postaci znacznych inwestycji.

Zmienne warunki w handlu spowodowały, że hurt, który przez dziesiątki lat zasiliał detalistów towarem, kredytował ich i wszelkimi możliwymi sposobami stwarzał im znośne bytowanie — obecnie pod wpływem ostrej konkurencji załamał się, jakgdyby uzależniając się od narzuconych metod sprzedaży detalu. Mniejsze, nieposiadające poważniejszych inwestycji oraz pracujące przy minimalnych kosztach stałych placówki detaliczne potrafiły szybciej dostosować się do potrzeb osłabionego rynku, wypierając hurt z zajętego miejsca poważnego dystrybutora towarów, usuwając jednocześnie w znacznym stopniu ogniwo, wiążące przemysł z drobnymi odbiorcami. Tylko te przedsiębiorstwa hurtowe, które mogły szybko się przestawić na rodzaj półhurtu, oscylującego przy detalu, wytrzymały próbę życia; natomiast poważna ilość przedsiębiorstw, które posiadały usztywnione koszty własne i zbyt rozwinięty aparat administracyjny, musiały się zlikwidować bądź całkowicie zreorganizować przy dużych stratach.

W ten sposób rok 1935 cechowały nadal procesy przystosowawcze do wytworzonych wskutek długotrwałego kryzysu warunków zmniejszającego się popytu przy dużej tendencji redukcji cen. Tendencje te spowodowały dalsze przesunięcia w układzie rynku, wyrzucając poza nawias te aparaty handlowe, które choćby czasowo próbowały nie dostosować się do powszechnego spadku cen.

W walce konkurencyjnej odegrały poważną rolę własne biura sprzedaży przemysłu, które jako partner na rynku stale wzrastały na sile, obejmując swoją działalnością coraz to nowe branże. Wprawdzie kupiectwo w tej walce starało się posługiwać podobną bronią, wprowadzając organizacje filjalne, jednakże wysiłki te nie stworzyły równowagi gospodarczej, dając poważne preferencje przemysłowi oraz jego aparatowi sprzedaży. Próby dojścia kupiectwa z przemysłem do porozumienia co do zahamowania procesu powstawania własnych biur sprzedaży i zapoczątkowania na tym odcinku współpracy nie dały należytego rezultatu. Argumentem, wysuwany przez przemysł dla usprawiedliwienia własnej organizacji handlowej, był fakt, że handel obecnie jakoby nie daje dostatecznej gwarancji ściągnięcia należności, oddawanie przeto towaru kupcom może powodować straty dla przemysłu. Zarzut ten pod adresem handlu jest jednak niesłuszny, kupiectwo bowiem wywiązuje się ze swych zobowiązań, a nawet w wielu wypadkach kredytuje przemysł, umożliwiając mu dalszą pracę w zakresie produkcji. Kredytowanie przemysłu przez handel należy uznać za zjawisko korzystne, pozwala bowiem ustalać prawidłowy klucz podaży. Handel jest wrażliwszy na wszelkie wahania konsumpcji, i dlatego kredytowanie przemysłu odbywa się z uwzglę-

dnieniem istotnych potrzeb rynku. Pozwala to zapobiec niedosycaniu bądź przesycaniu rynku.

Niestety, proces ten odbywa się bardzo rzadko, wskutek poważnego wyczerpania handlu, a finansowanie przemysłu przez banki via handel jest niedoceniane przez instytucje bankowe, które nie widzą dostatecznego zabezpieczenia w handlu. W ten sposób finansowanie przemysłu via handel coraz częściej ustępuje miejsca na rzecz kredytowania przemysłu bezpośrednio przez banki.

Jeśli dodamy, że organizacje kupieckie, przy obecnej ich konstrukcji oraz małych wpływach na swoich członków, prawie nie pomagają kupcowi w polepszeniu jego egzystencji gospodarczej, to otrzymamy wyraźny obraz osaczenia handlu na wszystkich odcinkach, mimo to, że wszyscy zdają sobie sprawę z pożyteczności oraz roli aparatu handlowego w naszym gospodarstwie narodowym.

Pomimo tak ciężkiej sytuacji, w jakiej się znalazł, handel dzielnie walczył trudności, jakie wytworzyły się w obrocie towarowym, utrzymując nie tylko swój stan posiadania na poziomie 1934 r., lecz nawet wykazując wzrost przedsiębiorstw w roku sprawozdawczym. Tak więc na rok 1935 zakupiono świadectw przemysłowych dla zakładów handlowych 433 597, tymczasem gdy na rok 1934 wykupiono zaledwie 421 656. Wzrost świadectw przemysłowych dla zakładów handlowych w 1935 r. w porównaniu z 1934 r. obserwujemy we wszystkich województwach z wyjątkiem poznańskiego. Stosunkowo znaczny wzrost tych świadectw należy stwierdzić w woj. łódzkim.

Poważny wzrost świadectw przemysłowych dla zakładów handlowych w 1935 r. w porównaniu z 1934 r. należy przyjąć jednak z pewnym zastrzeżeniem. Nie należy bowiem z tego wnioskować, że praca w handlu zapewnia większe korzyści obecnie niż w 1934 r. Konstatujemy raczej zjawisko odwrotne. Rozdrabnianie handlu na mniejsze komórki z konieczności prowadzi do powiększenia się liczby przedsiębiorstw handlowych. Proces ten jednak jest wynikiem uprzednio wspomnianego załamania się gospodarczego większych placówek handlowych i w konsekwencji odbywającej się pauperyzacji handlu. Ponadto wzrost przedsiębiorstw handlowych uzasadnia się stałym odplywem ludności ze wsi do miast, która podejmuje się handlu. Na powiększenie niekupieckiego elementu w handlu wpływa nadmiar rąk bezrobotnych, rekrutujących się ze sfer robotniczych oraz umysłowo pracujących.

Doceniając pod tym względem znaczenie handlu jako warsztatu pracy dla bezrobotnych, należy jednak uznać, że na dalszą metę objaw ten nosi ujemne znamiona degenerowania się handlu. Przyptyw elementu mało uświadomionego co do metod handlu oraz z konieczności więcej spekulacyjnego psuje dobre zwyczaje handlowe oraz utrudnia prawidłowe nawarstwianie się ośrodków handlowych.

Poważnym instrumentem w dziedzinie sanowania handlu mogłyby być zrzeszenia zawodowe; jednakże organizacje te nie posiadają dostatecznych środków w celu wywierania wpływów na swoich członków i ograniczyły się prawie wyłącznie do zadań reprezentacji oraz obrony interesów kupiectwa. Kupieckie zrzeszenia zawodowe nie wykazały w roku 1935 żadnych prak-

tycznych tendencji w kierunku usuwania niezdrowych objawów konkurencji, zalecania lepszych metod handlu, podnoszenia kwalifikacyj kupca oraz usuwania z handlu spekulacyjnego elementu. Rolę tę zrzeszenia mogłyby spełnić w tym wypadku, gdyby posiadały dostateczną władzę w stosunku do zrzeszonych, oraz gdyby kupcy we własnym interesie rozumieli potrzebę organizacji. Utrwalenie wśród poważnego kupiectwa przekonania, że tylko kupiec, należący do organizacji zawodowej, daje całkowitą rękojmię pożytecznego elementu w handlu, mogłoby zasadniczo przyczynić się do przeorania podstaw pracy kupiectwa w Polsce, zapewniając mu zdrowe warunki egzystencji gospodarczej.

W roku 1935 nastąpił dalszy spadek liczby zaprotestowanych weksli oraz ilości upadłości, co niewątpliwie świadczy o zawieraniu ostrożnych transakcji, przeważnie gotówkowych. Niemniej jednak zbyt niektórych towarów na rynku wewnętrznym znacznie powiększył się w 1935 r. w porównaniu z 1934 r. Tak na przykład, zwiększył się zbyt soli potasowych, surowca żelaza, wytworów walcowanych, nafty, olejów gazowych i opałowych, wyrobów fajansowych, rur i płytek kamionkowych, naczyń kamiennych, cegły i płytek szamotowych, cementu portlandzkiego, blachy cynkowej, blachy żelaznej, cynowanej, naczyń emaljowanych, sody kalcyonowanej, żrącej oraz krystalicznej, przędzy jedwabiu sztucznego, siarczanu amonowego, przędzy bawełnianej cienkoprzędnej, przędzy jutowej, tkaniny i worków jutowych, stożków wełnianych, skór podszwowych, skór cielęcych, obuwia skórzanego, mebli giętych, dykt klejonych wszelkich i t. p.

Na zwiększenie się konsumpcji na rynku wewnętrznym wpłynął niskowy ruch cen, który w końcu 1935 r. przybrał powszechny charakter. W tym czasie zostały obniżone u producentów ceny szeregu artykułów. Zniżka ta została naogół uzewnętrzniona w handlu, docierając do konsumenta. Pewne zahamowania cen, jakie powstały w niektórych ośrodkach konsumpcyjnych oraz w zakresie niektórych artykułów, zostały spowodowane głównie znacznymi zapasami towarów w handlu oraz zwłoką producentów z ogłoszeniem nowych obniżonych cenników.

Z danych, otrzymywanych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu z poszczególnych województw o ruchu cen, wynika, że akcja zniżki cen przybrała powszechny charakter, obejmując coraz większą ilość artykułów. W większości wypadków spadek cen w handlu odpowiada mniej więcej stopniowi zniżki cen u producenta. Tam, gdzie ceny dostatecznie nie spadły, został wywar ty nacisk na kupców za pośrednictwem lokalnych izb przemysłowo-handlowych, bądź organizacji kupieckich.

Należy sądzić, że w tych warunkach zniżka cen zostanie w całej rozciągłości przeprowadzona w handlu, docierając do bezpośredniego konsumenta; tem więcej, że w tym zakresie działa ostra konkurencja, która zmusza opieszalszych kupców do szybkiej redukcji cen.

W znacznym stopniu do ożywienia rynku przyczyniły się zorganizowane w roku 1935 targi i wystawy gospodarcze. Największa ilość tych imprez odbyła się w II i III kwartale, co należy uznać za objaw dodatni z punktu widzenia ożywienia okresu stosunkowo słabych zakupów. Ponadto targi i wystawy gospodarcze spełniły rolę w zakresie zapoznania konsumenta z nowymi działaniami wytwórczości oraz propagandy poszczególnych artykułów i gałęzi produkcji, stając się poważnym środkiem, pobudzającym do udoskonalenia produkcji, zwiększenia obrotów handlowych i ułatwienia stosunków wymiennych pomiędzy producentem, kupcem i konsumentem.

Przykładowo z imprez, zorganizowanych w 1935 r., wymienić możnaby „pociąg-wystawę”, który objechał 85 miejscowości, gdzie wystawę tę zwiedziło około 300 tysięcy osób, a tłumy zwiedzających w niektórych miastach przekroczyły 30÷40% ogólnej liczby mieszkańców, a poza to po raz pierwszy zorganizowane Międzynarodowe Targi Futrzarskie w Wilnie, które wykazały duże możliwości naszego futrzarstwa dla odegrania poważnej roli na rynku futrzarskim.

Na odcinku porządkowania rynku wewnętrznego dużą usługę oddały aukcje, zorganizowane w niektórych branżach dla umożliwienia prawidłowego kształtowania się podaży i popytu. Aukcje te, będące przetargiem publicznym, skoncentrowały oraz wysortowały rozrzucony i różnogatunkowy towar. Organizacja aukcyj jest szczególnie pożyteczna na tych odcinkach wymiany, gdzie dystrybucja towaru jest zła, bądź rozwinęła się nadmiernie na spekulacja.

Sumując wyniki roku 1935 na odcinku handlu, należy stwierdzić, że kupcy wobec poważnych napotykanymi trudnościami dali dowód dużej odporności.

Obserwować można było w 1935 r. przestawianie się hurtu na detal, bądź wycofywanie się z jednych branż, a podejmowanie się pracy w innych, zmniejszanie skali zysku do minimum, zapewniającego jedynie prowadzenie warsztatu pracy i t. p.

Wyniki walki handlu z przewlekłym kryzysem świadczą o tem, że aparat kupiecki w Polsce posiada duże zdolności przystosowania się do zmiennych warunków; jednakże należy wziąć pod uwagę, że obrona zagrożonej egzystencji kupców wymaga z ich strony dużych wysiłków i przeto spowodowała wyczerpanie się licznych placówek handlowych.

M. Szyszkowski

AKCJA POPIERANIA ZUŻYCIA KRAJOWYCH ROŚLINNYCH SUROWCÓW WŁÓKIENNICZYCH

PODSTAWĄ dla rozwoju akcji popierania zużycia krajowych roślinnych surowców włókienniczych były uchwały Komitetu Ekonomicznego Ministrów z marca i grudnia 1932 r. i z maja 1933 r. Zostały one powzięte przez Komitet w wyniku prac przygotowawczych specjalnej komisji lniarskiej, powołanej przy Prezydium Rady Ministrów, która przestudjowała gruntownie całe zagadnienie i przedłożyła Rządowi swoje wnioski.

W uchwale z dn. 19/III 1932 r. zalecono zainteresowanym Ministerstwom—między innymi—wydanie zarządzeń w kierunku stopniowego zwiększenia zakupów rządowych i samorządowych w dziedzinie wyrobów lnianych i konopnych, wytworzonych z surowców krajowych, poparcie badań w zakresie doświadczalnictwa przedzalniczego oraz kotonizacji lnu i konopi, ustalenie kontyngentu na bezcłowy przywóz juty na rok 1932 w wysokości 75% przywozu tego surowca w 1931 r.,

podwyższenie ceł na sisal i manillę. Dn. 17/XII 1932 r. Komitet Ekonomiczny zalecił, między innymi, zbadać dalsze możliwości ograniczenia przywozu juty, sisalu i manilli. Uchwała z dn. 5/V 1933 r., oprócz rozszerzenia akcji zastępowania tkanin z surowców zagranicznych materiałami z krajowego włókna przez instytucje państwowe i samorządowe—zaleciła, między innymi: ustalenie środków, zmierzających do zastosowania przez poszczególne przemysły worków i opakowań z krajowego lnu i konopi; rozwinięcie akcji kredytowej przez banki państwowe w kierunku popierania produkcji lnu i konopi oraz handlu i przemysłu lniarskiego i konopnego; zmniejszenie kontyngentu przywozu sisalu i manilli, przy jednoczesnym podwyższeniu efektywnie opłacanych ceł; wprowadzenie cła przywozowego na jutę w wysokości zł 30 od 100 kg przy przywozie przez granicę lądową oraz zł 15 od 100 kg przy przywozie przez porty polskie; dalsze ograniczenie bezcłowego kontyngentu przywozu juty na rok 1933—do maksymalnej wysokości 60% tego przywozu w 1931 r. (t. j. 98 000 q); ustalenie i wprowadzenie w życie norm standaryzacyjnych włókna lnianego i konopnego.

Jak wynika z zaleceń Komitetu Ekonomicznego Ministrów, obrane zostały następujące metody popierania zużycia krajowych roślinnych surowców włókienniczych:

- 1) zastępowanie tkanin z surowca obcego materiałami z lnu i konopi krajowych przez instytucje państwowe oraz publiczno-prawne;
- 2) rozwinięcie akcji kredytowej przez banki państwowe w kierunku popierania produkcji i handlu lnem i konopiem oraz przemysłu przetwórczego, opartego na tych surowcach;
- 3) podjęcie prac w zakresie standaryzacji włókna lnu i konopi oraz badań w dziedzinie kotonizacji tegoż włókna;
- 4) ograniczanie przywozu zagranicznych roślinnych surowców włókienniczych przy pomocy ceł i kontyngentów.

Postaramy się teraz przedstawić, jak rozwinęła się powyższa akcja na wymienionych wyżej odcinkach.

Co się tyczy punktu pierwszego, to akcja z a s t ę p o w a n i a t k a n i n zagranicznych krajowymi w poszczególnych instytucjach państwowych i samorządowych nie rozwijała się w jednakowym tempie—ze względu na różne warunki i możliwości finansowe tych instytucyj. Dla ilustracji wyników, dotychczas osiągniętych, podamy nieco liczb i danych, odnoszących się do ostatniego roku.

Zakup tkanin lnianych i konopnych przez Ministerstwo Spraw Wojskowych wyniósł w roku 1935/36 ok. zł 16 miljn. Jest to już najwyższy wysiłek ze strony wojska w zakresie zużytkowania krajowych surowców włókienniczych, gdyż w najważniejszym dziale (mundurowym) wyrugowano prawie zupełnie tkaniny bawełniane, z wyjątkiem niedających się zastąpić przez lniane.

Ministerstwo Sprawiedliwości, które pierwsze przeszło na surowce krajowe, w 1935 r. zakupiło przedrzy pakulanej dla warsztatów tkackich 100 tys. kg. Poza to polecono wykonywać materiał na ubrania letnie dla więźniów bez żadnej domieszki bawełny. Dodać należy, iż w więziennych gospodarstwach rolnych wprowadzono uprawę lnu. W ten sposób Ministerstwo powyższe wyczerpało wszystkie możliwości w zastępowaniu przez nie włókna zagranicznego krajowym.

Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln. wykonywa ściśle polecenie zakupu materiałów lnianych i konopnych w dziale gospodarczym oraz państwowych zakładach chowu koni.

Dzięki zarządzeniom Min. Opieki Społecznej—Centrala Zakupów Kas Chorych prawie 100% swego zapotrzebowania na watę pokrywa watą lnianą. W 1935 r. do dn. 20/X zakupiono waty lnianej za zł 114 200, bawełnianej za zł 16 480. Również w dziedzinie materiałów włókienniczych Centrala zakupuje materiały bawełniane jedynie wtedy, gdy lniane nie mogą być stosowane. Okólnikiem z 1933 r. Ministerstwo poleciło zdrojowiskom i szpitalom państwowym pokrycie zapotrzebowania na wyroby włókiennicze krajowymi wyrobami, w roku budżetowym 1934/35—w 50%-ach, a w roku 1935/36—w 100%-ach. Uzdrowiska zakupują niewielkie ilości tych materiałów, szpitale zaś w roku 1934/35 zakupiły wyrobów lnianych za przeszło zł 360 tys., bawełnianych za przeszło zł 570 tys. Dotychczasowe zarządzenia wyczerpują możliwości tego Ministerstwa w zakresie stosowania krajowych surowców i pozostaje jedynie kwestja dopilnowania całkowitego wprowadzenia ich w życie.

Polskie Koleje Państwowe obecnie całkowicie stosują wyroby z krajowych surowców włókienniczych we wszystkich wypadkach, w których sposób użytkowania nie wyklucza tego. W 1935 r. zakupiono wyrobów lnianych za zł 1 225 tys., bawełnianych za zł 280 tys. Poza to należy nadmienić, iż w umowach na wydzierżawianie restauracyj kolejowych i zakładów fryzjerskich zobowiązuje się wydzierżawiających do użycia bielizny stołowej, fartuchów, ręczników i t. p. wyłącznie z lnu, względnie z konopi.

Min. Spraw Wewnętrznych wydało podległym władzom zarządzenie w kierunku rozwinięcia akcji popierania spożycia lnu i konopi, między innymi, również przez zalecenie związkom samorządowym zwiększenia zakupów wyrobów z wymienionych surowców. W roku 1934/35 związki samorządowe zakupiły tych wyrobów za sumę ok. zł 750 tys.

Komenda Główna Policji Państwowej całkowite zapotrzebowanie bielizny pościelowej i kuchennej w koszarach szkół policyjnych będzie pokrywała tylko wyrobami lnianymi i konopnymi. W 1935 r. zakupiono wymienionych wyrobów za ok. zł 11 tys., roczny zaś wydatek na ten cel wynosić będzie ok. zł 25 tys. W 1934 r. Komenda zakupiła 1 000 mundurów lnianych na próbę; okres próbny będzie trwał 3 lata.

Ministerstwo Poczty i Telegrafów zakupiło w czasie od dn. 1/IV 1934 r. do dn. 1/X 1935 r. przeszło 60 tys. m tkaniny lnianej za sumę ok. zł 220 tys., a pozatemworków konopnych—za zł 55 tys.

Polski Monopol Solny przystąpił od listopada 1932 r. do stopniowego wprowadzania lnianego opakowania do soli. Zużycie poszczególnych rodzajów worków w roku 1934/35 było następujące: worków lnianych nowych i pranych—5 550 tys. sztuk, worków jutowych—305 tys. sztuk.

Komenda Straży Granicznej zakupiła w okresie budżetowym 1934/35 4 880 m tkaniny lnianej, a w I półroczu roku 1935/36—4 470 m tejże tkaniny.

W dziale gospodarczym Ministerstwa Skarbu oraz w izbach skarbowych, dyrekcjach ceł i Mennicy Państwowej len stosuje się w 100%-ach ogólnego zapotrzebowania na tkaniny z włókna roślinnego.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego brało czynny udział w propagowaniu zużycia

lnu przez: udział szkół zawodowych w wystawach lniarskich, przeprowadzanie kursów dla nauczycielstwa szkół rolniczych w zakresie przerobu słomy lnianej, wprowadzenie do programu szkół rolniczych uprawy lnu, do szkół zaś tkackich oraz rękodzielniczych żeńskich—nauki o włóknie i tkaninach lnianych. Sprawa wprowadzenia letnich ubrań lnianych w szkołach jest uregulowana rozporządzeniem Ministerstwa z 1933 r.

Z przemysłów poważne ilości worków lnianych używa przemysł cukrowniczy, który na kampanję 1935 zakupił 1,7 miljn. sztuk worków, a na rok bieżący zamawia 2 miljn. sztuk. Podkreślić należy, iż worki do cukru używane są jednorazowo—odmiennie niż w Monopolu Solnym, gdzie po wypraniu używane są nadal. Ma to duże znaczenie, gdyż w ten sposób przemysł cukrowniczy corocznie będzie zakupywał całą potrzebną mu ilość worków lnianych. Przemysły nawozowe, jak dotąd, tylko tytułem próby zamówiły niewielkie stosunkowo ilości worków lnianych.

Z przedstawionych tu liczb i danych można stwierdzić, iż wyniki akcji zastępowania zagranicznych surowców włókienniczych krajowymi w instytucjach i przedsiębiorstwach publicznych są już bardzo poważne i niewiele już brakuje do całkowitego wyrugowania obcych tkanin, oczywiście w tych dziedzinach, gdzie względy techniczne na to pozwalają. Z przemysłów jedynie cukrowniczy przeszedł na opakowanie lniane, pozostaje więc jeszcze do rozwiązania sprawa przejścia na opakowanie z surowców krajowych innych przemysłów, a przede wszystkim nawozowego, bekonowego oraz młynarskiego. Co do tego ostatniego—to niema tu żadnych przeszkód natury technicznej, młynarstwo jedynie wysuwa kwestję różnicy ceny między workiem jutowym i lnianym. Nie powinno to już dzisiaj utrudniać pozytywnego rozwiązania tego zagadnienia—wobec dobrych wyników, osiągniętych przez Monopol Solny w zakresie wielokrotnego używania worków lnianych, a co za tem idzie—znacznego ich potania.

Akcja kredytowa lniarska skupia się w Państwowym Banku Rolnym, którego działalność w tym kierunku możnaby podzielić na 2 okresy. W latach 1931 ÷ 1934 Bank brał czynny i bezpośredni udział w ogólnej akcji lniarskiej, dążąc do uruchomienia lniarskich zakładów przemysłowych przez udzielanie im kredytu, finansowanie dostaw do wojska, kolei i Monopolu Solnego, prowadząc również we własnym zakresie zakup surowców lnianych, ich przeróbkę i sprzedaż. Po tym okresie intensywnej, bezpośredniej i na szerszą skalę zakrojonej akcji, kiedy konjunktura dla lniarstwa krajowego, dzięki wszczętej akcji Rządu, zaczęła się poprawiać, P. B. R. uznał za celowe dać możność poszczególnym placówkom lniarskim rozwoju o własnych siłach. Z próby tej tylko zdrowe przedsiębiorstwa wyszły obronną ręką, inne zaś upadły, co zresztą dla całości kształtu akcji lniarskiej nie przyniosło szkody. W związku z tem akcja Banku ograniczyła się do popierania lniarstwa przez udzielanie kredytu tylko takim przedsiębiorstwom lniarskim, które zdały egzamin z należytego wykonania swych zadań, oraz w tych rejonach kraju, gdzie specjalnie pożądanym jest rozwój lniarstwa ze względów socjalnych, gospodarczych i przyrodniczych, a więc przede wszystkim w woj. północno-wschodnich. W tych ostatnich korzystają z pomocy kredytowej, między innymi, Bazyry Przemysłu Ludowego w Wilnie, Nowogródka i Białymstoku, następnie Międłarnia i Czesalnia Lnu w Bezdanych.

Jeszcze o jednym należałoby tu wspomnieć: rolnictwo nasze produkuje, jak wiadomo, len i konopie w celu otrzymania i włókna i siemienia; dla rozwoju więc tych upraw ważnym momentem jest zapewnienie pomocy rolnikom również w zbywaniu nasion po odpowiednich cenach. Zadaniem tem zajęła się Centrala Obrotu Nasionami Oleistymi, zorganizowana i prowadzona przy wybitnym poparciu finansowym Państwowego Banku Rolnego.

Sprawami standaryzacji włókna lnianego i konopnego zajęła się Komisja Standaryzacji Lnu i Konopi, powołana do życia w 1934 r. przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i R. R. Prace Komisji zostały zapoczątkowane na odcinku lnu trzepanego, mając na względzie pewne uporządkowanie obrotu trzepanem włókniem handlowym. W związku z tem Komisja ustaliła na kampanję 1934/35 normy, które były podstawą sortowania lnianego włókna trzepanego. Również i na kampanję bieżącą zostały ustalone normy, obowiązujące przy obrocie handlowym powyższym rodzajem włókna. Należy zaznaczyć, iż zarówno w poprzedniej, jak i bieżącej kampanji ustalone normy dotyczą włókna, pochodzącego z terenu północnych województw Polski. W miarę posuwania się prac standaryzacyjnych o charakterze naukowo-technicznym stopniowo będą mogły być ustalone normy na inne postacie produkowanego w Polsce włókna lnu i konopi i obejmować szersze tereny Państwa.

Próby i doświadczenia nad kotonizacją lnu prowadzone są przez kilku specjalistów, przyczem obrano 2 zasadnicze metody postępowania: a) użycie odpadków z międlarni i przędzalni lniarskich, a nawet nieprzydatnej do trzepania słomy lnianej i t. p. do przerobu w postaci skotonizowanego, zmieszanego z bawełną włókna na przędzę półlnianą, b) kotonizacja lnu trzepanego, względnie i pakul dla wyrobu przędzy celem całkowitego zastąpienia bawełny. Przy tej ostatniej metodzie bierze się pod uwagę nie tylko len, ale i konopie. W obecnym stadium prac nie można stwierdzić stanowczo, która z tych metod zasadniczych ma większe szanse powodzenia, gdyż problem kotonizacji lnu i konopi nie został jeszcze w Polsce ostatecznie rozwiązany.

Niektórzy ze specjalistów, pracujących w dziedzinie kotonizacji, korzystają z finansowej pomocy państwowej, szczupłe jednak kredyty, na ten cel przeznaczone, nie pozwalają na intensywniejsze prowadzenie prac. Wydawałoby się, iż sprawy te powinny żywo interesować również nasz przemysł bawełniany, tak jednak nie jest, przemysł ten bowiem, nastawiony od szeregu lat na bawełnę, zaznajomiony dokładnie z jej własnościami i możliwościami przeróbki, nie kwapi się do zamiany tego surowca na krajowy.

Ograniczanie przywozu zagranicznych surowców w włókienniczych przy pomocy cel i kontyngentów dotyczyło: 1) sisalu i manilli, 2) juty.

Wysokość kontyngentu przywozu sisalu i manilli została ograniczona do niedającego się zastąpić spożycia krajowego. Wysokość ta w 1933 r. została określona przez zainteresowane Ministerstwa na 200 t rocznie, później zaś—w latach 1934 oraz 1935—wobec zwiększenia potrzeb marynarki—na 260 t. Pomimo to przywóz do kraju tych surowców wyniósł w 1933 r. 972 t, w r. 1934—778 t, w 1935 r.—485 t. Choć więc import tego surowca (związany kontyngentami umownymi z państwami zagranicznymi) stopniowo maleje, lecz znacznie przekracza niezbędne zapotrzebowanie kraju

na ten surowiec. Ponieważ sisal i manilla daje się prawie całkowicie zastąpić surowcami krajowymi, gdyż wyjątek stanowią tylko liny okrętowe, dusze do lin stalowych i sznurki do snopowiązałek—można ograniczyć import tych surowców do ram kontyngentów umownych.

Cło na jutę nie zostało podwyższone i obowiązuje dawna stawka—*zł 10* przy przywozie drogą lądową i *zł 5* przy przywozie przez porty polskie, ale i cłem *zł 5* ani kwintal juty dotąd nie został obłożony, i rokrocznie cała ilość sprowadzanej juty przychodzi bez cła.

Na rok 1933 kontyngent bezcłowy juty został ustalony na 98 000 q, faktycznie zaś przywieziono—105 860 q; w 1934 r. przywieziono 107 980 q i w 1935 r.—145 940 q (w latach 1934 i 1935 Komitet Ekonomiczny nie ustalał kontyngentu przywozu).

Tak znaczne zwiększenie przywozu juty w 1935 r. zwolennicy liberalnego wpuszczania juty bez cła tłumaczyli zwiększonym eksportem uszlachetniającym, następnie—pośrednim (w formie opakowań artykułów eksportowanych), oraz zwiększonymi potrzebami życia gospodarczego kraju. W tych warunkach, ich zdaniem, ograniczanie przywozu bezcłowego juty zmusiłoby fabryki jutowe do skurczenia produkcji, a więc unieruchomienia pewnej ilości warsztatów.

Oczywistą jest rzeczą, że podrażnienie eksportu pośredniego juty przez ograniczanie przywozu na ten cel surowca jest nieracjonalne. Jeśli jednak podsumujemy liczby wywozu juty oraz jej wyrobów w latach 1934 i 1935, to zobaczymy, iż wywóz ten w 1935 r. zmalał w stosunku do 1934 r. o 6% (eksport w 1934 r.—31 050 q, w 1935 r.—29 580 q). Eksport pośredni w 1935 r.—według obliczeń przemysłu jutowego—wyniósł ok. 20 tys. q. Czy eksport ten jest dla nas pozycją w takiej mierze pożądaną, jak i eksport bezpośredni? Zdajemy sobie sprawę, iż opakowanie artykułów eksportowanych powinno być dostosowane do wymagań odbiorców zagranicznych, a jednocześnie możliwie tanie. Nie mamy jednak żadnych realnych dowodów, stwierdzających, iż importerzy zagraniczni artykułów eksportowanych z naszego kraju domagają się bezwzględnie opakowania jutowego. Należy raczej sądzić, iż w większości wypadków odbiorcy zagraniczni woleliby otrzymać wartościowsze opakowanie lniane, czy konopne. Jeśli zaś chodzi o różnicę ceny między opakowaniem

lnianem i jutowym, to przy niektórych artykułach rolniczych, jak np. nasiona buraków cukrowych, chmiel, bekony—droższe nowe opakowanie lniane czy konopne najprawdopodobniej wytrzymałoby kalkulację handlową, przy innych zaś mniej wartościowych artykułach możnaby stosować z powodzeniem używane worki po ich wypraniu, których cena byłaby zbliżona do ceny worka jutowego. Wreszcie zaznaczyć trzeba, iż niema technicznych przeszkód do stosowania opakowania lnianego, czy konopnego, zamiast jutowego przy niemal wszystkich eksportowanych artykułach.

Widzimy z tego, że raczej winniśmy dążyć do wprowadzania opakowań lnianych, czy konopnych dla produktów eksportowanych niż do nieograniczania przywozu na ten cel surowca jutowego. Jednym z radykalniejszych środków osiągnięcia tego celu mogłoby być uwarunkowanie otrzymania premii przy wywozie produktów od opakowania ich w len lub konopie, względnie obniżanie tych premij przy wywozie produktów w opakowaniu jutowym.

Co do wzrastania potrzeb życia gospodarczego kraju, co się uwidacznia—między innymi—zwiększaniem się zapotrzebowania na materiały opakunkowe—to jednak przywóz w tym celu juty należy uznać za szkodliwy, a więc winien być on stopniowo ograniczany.

Wreszcie, ostatni argument zwolenników nieograniczania przywozu bezcłowego juty—konieczność utrzymania w ruchu fabryk jutowych—nie cdzwierciadla faktycznego stanu rzeczy, gdyż na 8 fabryk jutowych tylko 2, i to mniejszych rozmiarów, należące do kapitałów zagranicznych, nie posiadają wrzecion, przystosowanych do przerobu konopi i paku lnianych, a musiałyby w tym celu przeprowadzić pewne drobne adaptacje techniczne. Nie może więc tu być mowy o ruinie żadnego z istniejących w Polsce przedsiębiorstw jutowych przy zastąpieniu juty lnem i konopiami.

Z przedstawionych w artykule danych widoczne jest, iż ze wszystkich metod preferencji krajowego lnu i konopi największe wyniki osiągnięto w dziedzinie zakupów materiałów z tych surowców przez instytucje państwowe, najsłabiej zaś stosunkowo przedstawiają się wyniki w dziedzinie ograniczeń przywozu surowców zagranicznych oraz ceł, opłacanych przy ich imporcie.

Inż. St. Mierczyński

KRONIKA GOSPODARCZA

PRACE KOMISJI DO ZBADANIA PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH

W dn. 14 b. m. odbyło się w Ministerstwie Przemysłu i Handlu pierwsze posiedzenie Komisji do Zbadania Przedsiębiorstw Państwowych, powołanej na podstawie uchwały Rady Ministrów z dn. 17/I b. r.

Lista przedsiębiorstw państwowych, które byłyby badane w pierwszej kolejności przez Komisję, obejmuje: a) przedsiębiorstwa, nieskomercjalizowane na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 1927 r. (1÷6), b) przedsiębiorstwa, skomercjalizowane na podstawie tego rozporządzenia (7÷11), c) przedsiębiorstwa mieszane z portfelem gestyjnym (12÷32). Lista ta jest następująca: 1) Drukarnie Państwowe, 2) przedsiębiorstwa przemysłowe podległe Naczelnej Dyrekcji Lasów

Państwowych, 3) Państwowe Przetwórnice Mięsne, 4) Państwowe Wytwórnice Materiałów Drogowych, 5) Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych, 6) Przedsiębiorstwa Państwowego Zakładu Higjenu, 7) Państwowe Zakłady Wodociągowe na Górnym Śląsku, 8) Państwowe Zakłady Przemysłowo-Zbożowe, 9) Zjednoczone Fabryki Związków Azotowych w Mościcach i Chorzowie, 10) Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych „Polmin”, 11) Państwowa Kopalnia Węgla „Brzeszcze”, 12) „Starachowice” Tow. Starachowickich Zakładów Górniczych, S. A., 13) „Tesp”, Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych, 14) „Boruta”, Przemysł Chemiczny, S. A. w Zgierzu, 15) „Grodzisk” Zakłady Chemiczne, S. A., 16) Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki, S. A., 17) „Huta Pokój”, Śląskie Zakłady Górniczo-Hutnicze, S. A., 18) „Żegluga Polska”, S. A.,

19) „Polbryt”, Polsko-Brytyjskie Tow. Okrętowe, S. A., 20) „Gal”, Gdynia-Ameryka Linje Okrętowe, S. A., 21) Chłodnia i Składy Portowe w Gdyni, S. z o. o. w Gdyni, 22) „Lot”, Polskie Linje Lotnicze, 23) „Orbis” Polskie Biuro Podróży, 24) „Polskie Radio”, S. A., 25) „Rella-Mella”, Naftowa i Przemysłowa S. z o. o. w Borysławiu, 26) Państwowe Zakłady Naftowe w Gdańsku, 27) „Pollon”, Sp. Naftowa we Lwowie, 28) „Azot”, S. A. w Jaworznie, 29) Polska Agencja Morska, S. z o. o., 30) Syndykat Emigracyjny, 31) „Paged”, Polska Agencja Eksportu Drewna, S. z o. o., 32) Reklama Poczta, S. z o. o.

Pierwsze posiedzenie Komisji w dn. 14 b. m. zajął Pan Minister Przemysłu i Handlu, Dr. R. Górecki, zapoznając zebranych z zadaniami Komisji. Zadania te są następujące: a) zbadanie przedsiębiorstw państwowych z punktu widzenia ich gospodarki i wpływu ich na budżet Państwa; b) zbadanie przedsiębiorstw państwowych z punktu widzenia ich wpływu na przedsiębiorczość prywatną; c) opracowanie wniosków do projektów i ustaw (dekretów), rozporządzeń i zarządzeń, mających na celu: 1) ograniczenie działalności przedsiębiorczej Państwa; 2) zrównanie warunków pracy przedsiębiorstw państwowych i prywatnych (pod względem rachunkowości, podatkowym, ubezpieczeń społecznych i t. d.); 3) usprawnienie gospodarki przedsiębiorstw państwowych.

Następnie Pan Minister odczytał powyżej podaną listę przedsiębiorstw państwowych i mieszanych (z gestją), zakwalifikowanych uchwałą Rady Ministrów do zbadania przez Komisję w pierwszej kolejności.

Po odczytaniu przez Pana Ministra Góreckiego regulaminu Komisji i załatwieniu sprawy uroczystego przyrzeczenia wszystkich członków Komisji na ręce Pana Ministra — został ustalony skład Prezydjum. Stanowią go PP.: prezes — Pos. Wł. Byrka, zastępcy prezesa: Pos. Jan Hołyński i Dyr. L. Zadrowski (Min. Przem. i Han.), członkowie: Prezes H. Brun, Pos. A. Snopczyński oraz Dr. F. Maciszewski.

Przed oddaniem przewodnictwa w ręce Prezesa Komisji Pan Minister w krótkim przemówieniu podniósł wielką wagę, jaką przywiązuje się do prac powołanej komisji, która powinna rozważać problemy, z jakimi będzie się stykać, w atmosferze absolutnego obiektywizmu. Następnie przewodnictwo objął P. Prezes Byrka, który zaznajomił Komisję z metodą pracy, jaką narazi Komisja będzie stosować, oraz zaproponował przydział przedsiębiorstw poszczególnym członkom Komisji, odkładając bardziej szczegółowe zorganizowanie pracy do osobistego porozumienia się z poszczególnymi członkami Komisji i do posiedzenia Prezydjum, które odbędzie się w sobotę dn. 21 b. m.

SPRAWY GOSPODARCZE W IZBACH USTAWODAWCZYCH

PRZEMÓWIENIE PANA WICEPREMJERA INŻ. EUGENJUSZA KWIATKOWSKIEGO W SENACIE¹⁾

Kilkumiesięczna współpraca z Izdami Ustawodawczymi w zakresie sformowania nowego budżetu państwowego na rok 1936/37 dobiega do końca. W ściśle określonych niezwykle trudnych warunkach formowaliśmy ten nowy plan finansowo-gospodarczy, ustalaliśmy zakres działalności władz państwowych nie wedle naszych programowych tendencji, nie wedle dojrzałych potrzeb, nie na podstawie uzasadnionych postulatów — ale w granicach niezwykle zwężonych możliwości. Jeżeli rezultatem dużej pracy, wykonanej z dobrą wolą i bez hamowania krytycznego podchodzenia do rozważania wielu podstawowych zagadnień — poprawki i uzupełnienia w kolumnach liczb budżetowych są stosunkowo bardzo nieznaczne, to fakt ten nie wynika z powierzchownego przepracowywania pojedynczych działów budżetu, ale właśnie z tej niezwykle ograniczonej swobody ruchów, którą stwarza nam sama sytuacja.

Budżet państwowy zredukowany został do granic niezwykle skromnych. 90% globalnej sumy wydatków zamyka w sobie albo wydatki opancerzone, związane z niekwestjonowanymi funkcjami biologicznymi życia państwowego, albo wydatki, które w obecnych ramach ustroju państwowego i wytworzonej w ciągu wielu lat sytuacji stały się matematycznym rezultatem tego właśnie stanu. W znikomej części budżetu przejawia się tendencja programowa i gospodarczo-polityczna i stąd wypływa automatycznie zwężenie pola dla starcia się poglądów. Ani Rząd, ani jakkolwiek grupa społeczna czy gospodarcza — nie mogły wycisnąć swego indywidualnego piętna na budżecie, który obraca się w granicach bezspornych konieczności państwowych i w ramach wytworzonego stanu.

Niezależnie jednak od samych liczb, budżet państwowy — jako fundament działalności wszystkich władz i instytucji i urzędów państwowych, jako punkt oparcia dla wszystkich resortów politycznych i gospodarczych — skoncentrował obszerną dyskusję w Izbach Ustawodawczych w odniesieniu do wszystkich głównych zagadnień naszego życia zbiorowego oraz w odniesieniu do wszystkich niezaprzeczalnych, istotnych i nieraz dotkliwie odczuwanych niedomagań, braków, błędów czy przestępstw.

Podobnie, jak prawie wszystkie narody świata, stoimy i my w rezultacie długotrwałego kryzysu gospodarczego i politycznego, wobec wielu paradoksów życia, które wrosły tak głęboko w zdrowy organizm, iż wyrwać je można tylko wraz ze zdrową tkanką i przy obfitym upływie krwi. Stąd właśnie wypływa ta przykra konieczność, iż dostrzegając z całą jasnością i oczywistością elementy zła i objawy choroby można decydować się tylko na stopniowe i ostrożne zabiegi lecznicze, radykalizmowi woli nie może więc towarzyszyć w okresie rekonwalescencji radykalizm działania pod groźbą gwałtownego wzmocnienia objawów chorobowych. Niecierpliwść, wrodzona człowiekowi, a potęgowana w chwilach krytycznych, musi być dziś — w imię ciężającej na nas odpowiedzialności, w imię stanu, w jakim znajduje się organizm gospodarczy Państwa i struktura polityki międzynarodowej — zahamowana i poskromiona niezależnie od tego, czy dla osób i władz kierowniczych w Państwie jest to łatwe czy trudne, sympatyczne, czy niemiłe politycznie.

Stwierdziliśmy wspólnie w czasie debat budżetowych, że skutki długotrwałego deficytu budżetowego zsumowały się właśnie obecnie, gdyż wyczerpały się doraźne metody pokrywania deficytu.

¹⁾ Wygłoszone na plenum Senatu w dn. 14 marca 1936 r.

Długi państwowe wewnętrzne wzrosły bardzo silnie, a obsługa ich zaciążyła poważnie na wydatkach państwowych. Dalsze posługiwanie się tą metodą pokrywania wydatków zwyczajnych stało się niemożliwe. Od 1934 r. rozwój zadłużenia Państwa wykazywał tempo znacznie silniejsze niż przyrost kapitalizacji w instytucjach finansowych. Konsekwencje takiego stanu rzeczy są aż nadto wymowne. Emisja biletów skarbowych, emisja bilonu, wykorzystanie kredytu statutowego w Banku Polskim doszły w latach 1934 i 1935 nie tylko do granic ustawowych, ale do stanu, który z całą wyrazistością wskazuje na nasycenie rynku przy obecnej anemji gospodarstwa społecznego. Ponadto zmagać się będziemy przez czas dłuższy z zadłużeniem bieżącym budżetowym i pozabudżetowym, z obciążeniami, które wynikły z akcji oddłużeniowej i akcji zleconych w bankach państwowych, z konsekwencjami różnych gwarancji i funduszów sanacyjnych. Podobny stan wykazują budżety samorządowe, a konsekwencje niejednokrotnie spadają na Skarb Państwa. I na tym odcinku konstatujemy paradoksalny fakt kryzysowy, polegający na tem, że Państwo, pragnąc ratować równowagę swego budżetu, przerzucało szereg zadań i świadczeń na barki samorządu terytorjalnego, a równocześnie samorząd przerzucał na Państwo skutki finansowe swego zadłużenia, tak lekko-myślnie nieraz zaciągniętego.

Spadek obrotów gospodarczych, spadek cen i przewaga objawów deficytowości nad rentownością w procesach produkcji i wymiany wywołały w konsekwencji dwa zjawiska: redukcję budżetu i redukcję zarobków. Powstawał więc nowy i dotkliwy paradoks życia: potrzeby Państwa, potrzeby ingerencji czynnej, szybko wzrastały, a wpływy skarbowe jeszcze pręcej malały. W tych ewolucjach szereg elementów gospodarczych stawał się anachronizmem, a równocześnie malały siły, niezbędne dla dokonania właściwej reformy. Relacje pomiędzy dochodem społecznym a obciążeniami publicznymi, pomiędzy ceną towaru a ceną kredytu, pomiędzy rentą pracy produkcyjnej i rentą czystego kapitału, pomiędzy sytuacją wsi i miasta, przemysłu skartelizowanego i wolnokonkurującego — uległy gwałtownym zmianom i wahanom. Likwidacja przerosłów z okresu konjunktury i wysiłek dostosowywania się do nowych, zredukowanych warunków życia, paraliżowały się wzajemnie. Wysiłki Państwa, rzucającego się na te oba groźne fronty, wymagające odmiennych metod przeciwdziałania, czyniły często wrażenie człowieka, który w czasie groźnego pożaru stracił głowę. Wszystkie zastosowane metody były „nieintegralne”. W ramach tego samego organizmu gospodarczego i tej samej polityki sprzeczały się najwidoczniej metody deflacji i inflacji, metody liberalizmu i reglamentacji, t. zw. życie gospodarcze opracowywało z uporem wciąż nowe programy gospodarcze i polityczne, a Państwo produkowało i handlowało zawzięcie i często bez powodzenia. Etatyzm wykazywał rozwój inicjatywy, a inicjatywa prywatna zastęgała w biurokratyzmie — ponad lichwą wysokich cen dominowała prawdziwa lichwa niskich cen produktów agrarnych.

Ani naszej polityki, ani naszych finansów, naszego budżetu, naszych codziennych zmagania się z trudnościami, ani wreszcie naszego stosunku do zagadnień najniezbędniejszych inwestycji, do całego szeregu słusznych w oderwaniu postulatów — od sprawy reformy podatkowej aż do sprawy opłat studenckich w szkołach akademickich — nie oderwiemy ani cudem, ani dobrą a bezsilną wolą od stanu faktycznego, w którym chwilowo znajduje się nasze gospodarstwo społeczne i państwowe.

Mur kryzysu, budowany w ciągu szeregu lat, nie może być jednym małym wysiłkiem przeskoczony. Ale z całym obiektywizmem i z całą powagą, jakiej domaga się spłot współczesnych trudności Państwa wobec zjawisk wewnętrznych, a jeszcze bardziej zjawisk zewnętrznych, mogę stwierdzić, że punkt ciężkości nie leży w nagromadzeniu się trudności o charakterze materialnym.

Gdyby nawet wszystkie krytyczne uwagi, zestawione w dyskusjach Ciał Parlamentarnych, oraz wszystkie zarzuty prasy polskiej pod adresem wszystkich władz i instytucji państwowych nabrały cech rzetelnego obiektywizmu i scharmonizowanej rzeczowo pracy, to wówczas nie mielibyśmy powodu wątpić, że wszystkie trudności i opory zdołamy opanować. Zagadnienie równowagi budżetu jest w aktualnych warunkach szczególnie trudne, ale przy jednolitym wysiłku, przy dobrej woli i sumiennej pracy da się opanować. Już obecnie zbliżamy się zdecydowanie do tej równowagi i choćby nas zawiodły oddzielne pozycje, czy oddzielne zamknięcia miesięczne, to jednak musimy ten cel z biegiem czasu osiągnąć w całej pełni. Sprawa odbudowy rynku pieniężnego, pomimo spiętrzonych trudności, przy zrównoważonej gospodarce publicznej, przy powstaniu lub odtworzeniu warunków detezauryzacji, może być stopniowo i pozytywnie rozwiązana. Sprawa stworzenia znośniejszych warunków bytu dla świata pracy, dla chłopca, dla robotnika, dla studenta, czy funkcjonariusza państwowego, dla rzemieślnika czy drobnego kupca, posiada warunki fundamentalne dla rozwiązania. Krok za krokiem, tydzień za tygodniem, miesiąc za miesiącem mogą i będą powstawać warunki, które w sumie rozkruszą szereg przeszkód i oporów.

Prywatna inicjatywa nie może chwilowo wzmocnić swej działalności przez emisję akcji lub przez dopływ wielkich zagranicznych kapitałów, przeto wnosimy projekt ustawy o obligacjach, skonstruowany w ten sposób, by ten typ kredytu zabezpieczyć jaknajmocniej przed stratami i otworzyć w ten sposób nowe możliwości finansowe dla większych jednostek gospodarczych. Prywatne gospodarstwo nie może natychmiast wpłynąć w sposób wyraźny na korzystną zmianę na t. zw. rynku pracy, przeto Państwo podejmie w granicach możliwości takie prace inwestycyjne, które nie tylko otworzą nowe możliwości pracy, ale ponadto wzmocnią tempo pracy w przemyśle prywatnym i wzmocnią elementy naszej zdolności obronnej. Prace te nie mogą wyczerpywać rynku finansowego, przeciwnie — muszą go systematycznie wzmocniać. Ale równoległe z tem musi wzrastać tempo i zakres prac inwestycyjnych zarówno w organizacjach gospodarczych prywatnych, jakoteż i w zakresie zadań państwowych. Jeżeli pewne podatki i świadczenia publiczne ograniczają automatycznie stan zatrudnienia — jak to z naciskiem podkreślano w czasie narady gospodarczej — to przystąpiliśmy już konkretnie, w granicach możliwości skarbowych, do rozluźniania tych przepisów. Skomasowaliśmy też szereg podatków, uzyskując w ten sposób spory zasób wolnych sił w urzędach skarbowych, a z tem wiążemy reformę czynności kasowych i księzkowych — tak, by usunąć tak powszechnie odczuwane i jaskrawe braki w metodach przypisu, poboru i egzekucji podatków. W pracach tych posuwamy się i obecnie naprzód. W szczególności przygotowujemy reformę w zakresie poboru i egzekucji podatków w gminach wiejskich, która niewątpliwie będzie odczuta jako zmiana obecnej sytuacji na lepszą. Jeżeli akcja bezpośredniej działalności gospodarczej Państwa jest uważana za jedną z ważnych przyczyn, krępujących rozwój zdrowej dzia-

łałości inicjatywy prywatnej, to przystępujemy do obiektywnego zbadania tych zjawisk z decyzją usunięcia jaskrawych błędów i sprowadzenia tej działalności na przysłość do granic, umotywowanych istotnymi potrzebami Państwa i opartych o zasadę zdrowego rozsądku. Wszędzie tam, gdzie istniały realne możliwości, nienaruszające podstaw równowagi budżetowej, zezwoliliśmy, a nawet poparliśmy pewną poprawę bytu najniższych kategorii pracowników, obciążonych obecnie szczególnymi świadczeniami na rzecz równowagi budżetu. W licznych wypadkach zamieniliśmy praktyki bezpłatne w urzędach na praktyki płatne, pragnąc przyjąć z pomocą młodemu pokoleniu, walczącemu dziś o byt w szczególnie trudnych warunkach.

Posunięcia te przytaczam tylko przykładowo, zapewniając Wysoką Izbę, że tempo naszych prac i wysiłków nie słabnie, a w pojedynczych elementach stwierdzamy już obecnie konkretne i pozytywne rezultaty. Sytuacja kasowa i budżetowa Skarbu uległa pewnej poprawie. Wydatki zwyczajne zmalały. Rynek pieniężny jest bardziej płynny, niż przed kwartałem. Konsumpcja cukru w ostatnich 2 miesiącach wzrosła dość znacznie—tak, że sumaryczne wpływy z akcyzy, pomimo jej obniżenia, nie spadły. Konsumpcja nawozów sztucznych, po obniżce ceny i zastosowaniu specjalnych rabatów, wzrosła dość znacznie. Podobna sytuacja rysuje się w odbiorze narzędzi i maszyn rolniczych.

Jednakże tempo narastania objawów dodatnich jest małe, szczególnie gdy porównamy w skali względnej naszą ewolucję z ewolucją zagranicy. Tylko mała część przyczyn tego objawu leży w zjawiskach czysto materialnych. I nie w tem zmaganiu będzie leżał punkt ciężkości w przyszłości. Te specjalne utrudnienia i przeszkody, na które napotyka wysiłek Rządu—pragnę scharakteryzować wobec Wysokiej Izby z tą samą otwartością, z jaką charakteryzowałem przy samym początku dyskusji budżetowej położenie finansowo-gospodarcze Państwa. Stwierdziłem to już w czasie dyskusji komisyjnej, że jestem zgodny w poglądzie ze znaczną większością tej Izby, że każda walka o zwycięstwo wymaga wiary i woli zwycięstwa. Istnieje niezaprzeczenie wielki wpływ Rządu na kształtowanie się opinii publicznej i dynamiki społecznej. Ale i odwrotnie, postawa społeczeństwa i jego reprezentacji wzmagają lub osłabia aktywność i czujność Rządu. To zjawisko uświadamiał sobie już Stanisław Staszic w okresie, poprzedzającym Sejm Czteroletni, gdy pisał: „Władza Wykonawcza... ustawicznie podchodzona i przesładowana w narodzie, żadnego zaufania ku sobie nie doznając, we wszystkich przedsięwzięciach nieskończone przeciwności widząc, sprzykrzy sobie, opuści się, nakoniec wcale trwać będzie nieczynną”.

Ale dziś reakcje psychiczne są znacznie głębsze i znacznie żywsze. Rząd nie może być uważany za chciwego i egoistycznego pracodawcę, który kieruje się prawem materialnego zysku. Funkcje członka Rządu są ciężką służbą Państwu i Narodowi. Jeżeli więc dziś pow. zechnie dojrzała opinia, że stan, w którym znaleźliśmy się wszyscy, musi być zmieniony, i to własnym wysiłkiem, to Rząd musi wiedzieć, kto za tą wolą ratowania przyszłości Państwa i społeczeństwa stoi? Kto nietylko przyjmuje z niezadowolaniem przymus świadczeń na rzecz wysiłku odbudowy, ale kto pragnie z poczuciem świadomości państwowej uczestniczyć w tych ofiarach i w tej pracy? Jestem, jako Minister Skarbu, codziennie pod naciskiem wywracania obecnego planu uzdrowienia Skarbu i zrównoważenia budżetu—tak,

jakgdyby było rzeczą drugorzędną czy za rok staniemy ponownie u punktu wyjścia, tak jak w jesieni ubiegłego roku stanęliśmy—po obu wielkich pożyczkach narodowych—tam, gdzie zaczęliśmy w lutym i marcu 1934 r.

Czyż jest tu ktokolwiek, kto by nie dostrzegał tego nieustannego parcia, by naruszyć i ograniczyć skutki finansowe przeprowadzonych w okresie dekretowym zarządzeń, by wykruszyć obciążenia podatkowe i ograniczyć wpływy skarbowe, a równocześnie powiększyć wydatki, by rzucić na Skarb nowe obciążenia, przy równoczesnym zachowaniu równowagi budżetu, powstrzymaniu się od operacji kredytowych i przy zachowaniu stałości waluty.

Tego cudu żaden Minister Skarbu nie jest w stanie dokonać. W tych warunkach oddziaływanie słów, padających z tej wysokiej trybuny, z druków i opinii, kształtujących się w komisjach i w Izbach Ustawodawczych—jest momentem bardzo ważnym. Tu powstają bardzo ważne refleksy, które mają i muszą mieć swój realny wpływ na wzmacnianie lub osłabianie dynamiki społecznej, na kształtowanie się woli i wiary w zwycięstwo działań gospodarczych.

Zrozumienie tych faktów przejawiało się silnie w dyskusjach obu Izb Ustawodawczych, i to jest niewątpliwie aktyw naszej wspólnej pracy. Wola, zademonstrowana tak zdecydowanie w Parlamencie, iż mamy wspólnie kontynuować wielkie dzieło Marszałka Piłsudskiego, a więc że mamy wzmacniać systematycznie elementy naszej obrony narodowej, że mamy strzec naszej samodzielności politycznej, że mamy wzmacniać siły moralne i materialne naszego Państwa, że obowiązkiem naszym jest tępić bezwzględnie wszelkie warcholstwo i wszelką anarchję polityczną—nie pozostanie bez realnych i widocznych dla każdego skutków.

W tych warunkach nie mogę pominąć milczeniem tego szczególnego, „swoistego”—jak się wyraził przewodniczący Komisji Budżetowej—nastawienia, jakie dał w swym generalnym referacie budżetowym P. Sen. Kozłowski, który swoje uwagi, przy pomocy słowa drukowanego, szybko wypuścił w świat. Oczywiście—stwierdzam to z całym naciskiem—że nie idzie tu o samą krytykę faktów, czy Rządu; Izby Ustawodawcze są do tego powołane, a krytyką mogą oddać poważne i realne usługi Państwu. Któż może mieć większe prawo do krytyki, jak były Szef Rządu, znający dokładnie cały mechanizm administracji i służby państwowej? Czyż krytyka mogłaby być bardziej wartościowa i cenna?

Gdyby P. Sen. Kozłowski przeciwstawił się programowi Rządu, ustalonymu bardziej szczegółowo i przejrzysto, niż to miało miejsce choćby za czasów jego Rządu, i gdyby z tego przeciwstawienia się wyciągnął wszystkie konsekwencje, to oczywiście polemika mogłaby mieć charakter ściśle merytoryczny. Jednakże cel uwag generalnego referenta jest całkowicie niezrozumiały, a gdyby uwagi te i nastawienia mogły oddziaływać realnie na nastroje w społeczeństwie—twierdzą, że referat ten byłby obiektywnie szkodliwy.

P. Sen. Kozłowski jest profesorem. Być może, że to tłumaczy wstępne uwagi referatu „o dobrych obyczajach”, których domaga się kategorycznie od Izby i od Rządu. Mógł mówić ongiś o dobrych obyczajach Marszałek Piłsudski, ale czyż nie powinniśmy pamiętać zawsze i wszędzie, jak wielki dystans dzieli nas—obecnych i byłych członków Rządu—od tego Wielkiego Człowieka? Jakież to skutki społeczne powstałyby, gdy-

byśmy wzajemnie poczęli bilansować złe i dobre obyczaje.

P. Sen. Kozłowski podaje dalej dobrą definicję demagogji. Pomijając fakt, że w ciągu całych obrad budżetowych nie spotkaliśmy podobnych objawów, przynajmniej w tak jaskrawej formie—a więc, że uwaga ta, jak i lekcja o dobrych obyczajach, ma niejako walor prehistoryczny—można wskazać, że istnieje jeszcze inna i również poprawna definicja demagogji. Będzie nią domaganie się od Rządu spełnienia takich postulatów i takich zaleceń, których z dobrą wiarą i z poczuciem odpowiedzialności nie spełniłby ten, kto dany postulat wystawia, gdyby sam był członkiem lub szefem Rządu.

Nieprzeciwstawiając się tendencji krytyki, musimy domagać się—i to nie w interesie osobistym Rządu, ale w państwowym—zastosowania w niej prostych elementów obiektywizmu. P. Sen. Kozłowski stwierdza więc kolejno w swoim referacie szereg niedomagań. Tak wiele mówi on o nadmiernie rozbudowanych funkcjach aparatu państwowego, co w rezultacie powoduje nadmierne obciążenia dla obywateli. Z zasadą tą zgadzamy się oczywiście wszyscy.

Walczymy z tym objawem i w biegu znajdują się prace i ustawy, które mają to zło nieco ograniczyć. Ale właśnie w okresie urzędowania Premiera Kozłowskiego liczba urzędników i funkcjonariuszów w administracji cywilnej wzrosła o 2 500, wzrosły obciążenia dla obywateli przez silne zwiększenie emisji skarbowych, przez wypuszczenie nowych pożyczek wewnętrznych, wzmocił się etatyzm przez udzielenie znacznych pożyczek zagrożonym przedsiębiorstwom. P. referent generalny nie zadowala się rozwiązaniem w ciągu kilku miesięcy przeszło 100 karteli, ale sam pogodził się z tem, że w ciągu jednego tylko roku 1934 liczba zarejestrowanych karteli wzrosła o 39. Dziś dostrzega P. Sen. Kozłowski, że system zwrotu ceł nieproporcjonalnie podraża ceny produktów, sprzedawanych w kraju, ale przechodzi obok faktu, iż kwoty, preliminowane na popieranie eksportu w jego własnym budżecie na rok 1935/36, wynosiły znacznie więcej, aniżeli preliminowane obecnie.

W sprawie rynku pieniężnego, powołując się na autorytet „starego mądrego Marksa”, domaga się P. Kozłowski niedrenowania „rynku pieniężnego na rzecz budżetu, czy nawet inwestycji”. Ale ten sam stary i prawdopodobnie równie mądry Marks mówi o drenowaniu ludzi przez produkcję w okresach pomyślnej konjunktury i wyrzucania ich na bruk i nędzę w okresach kryzysów. Inwestycje bowiem w ustroju kapitalistycznym zależą bardziej od rentowności niż od większej lub mniejszej płynności rynku pieniężnego. Obecnie rynek pieniężny posiada korzystniejsze możliwości w kredytach krótkoterminowych niż w długoterminowych inwestycjach. Te wahania, które biją w egzystencję bezbronnego człowieka, musi Rząd i Państwo w granicach możliwości wyrównywać, właśnie przez celowe inwestycje. Inwestycje, które mamy podjąć w r. 1936/37, posiadają nie tylko znaczenie gospodarcze, ale i ogólnopaństwowe. Wzmacniać one będą elementy obrony Państwa, ułatwiać one mają sytuację budżetową i sytuację gospodarstwa prywatnego. One wreszcie mają przynieść choćby skromną ulgę dla bezrobotnych w miastach i na wsi. Ja sam żywię tylko jedną istotną obawę, a mianowicie, że tempo prac inwestycyjnych—wobec realizmu sytuacji finansowej—będzie niedostateczne. Kredyty z tak zw. sztywnego rynku pieniężnego wynieść mają wedle

tego planu na r. 1936/37 ok. zł 70 miljn. Roczny drenaż całego rynku pieniężnego w okresie Rządu Premiera Kozłowskiego wynosił ok. zł 500 miljn. Czyż nie mam prawa domagać się, aby zasadnicze kryteria do obecnego budżetu zastosował generalny referent te same, które Premier Kozłowski stosował do siebie? W 1934 r. wykonano też inwestycje z funduszy pozabudżetowych na wyższą sumę 57 miljn., a obecnie twierdzi P. Sen. Kozłowski, że każda inwestycja to wydatek, a uchwalanie wydatków należy do Izby i jest ich prawem. Oczywiście, iż skrupulatnie wykonam każde prawo, ale zachowam niezbędną swobodę ruchów wszędzie tam, gdzie prawo decyzyjne i odpowiedzialność składa w ręce Ministra Skarbu.

Wreszcie generalny referent sugeruje, że musimy uznać, iż przedłożony preliminarz zawiera niedobór w sumie zł 90 miljn., gdyż prawnie i rzeczowo inny budżet—budżet przedsiębiorstw państwowych—na cele nadzwyczajne i inwestycyjne ma się zakredytować do wysokości wymienionej sumy. Wniosek ten jest niesłuszny. Analogiczne wyjście z sytuacji reprezentuje np. nowy budżet Czechosłowacji. Ustawa skarbową z 21/XII 1935 r., ustalającą preliminarz tej Republiki na 1936 r., w art. 19 upoważnia Ministra Skarbu do dostarczenia środków na inwestycje kolei, poczt i innych przedsiębiorstw na sumę ok. Kcz. 800 miljn. na drodze operacji kredytowych. Nawet opozycja, istniejąca w tym Parlamencie, uznała mimo to budżet ten za zrównoważony, choć Czechosłowacja wcześniej od nas podjęła wysiłki nad uporządkowaniem sytuacji skarbowej. Podobnie został zrównoważony nowy budżet francuski na rok 1936. Sprawozdawca generalny w Izbie Deputowanych, mówiąc o równowadze budżetu i o konieczności przerwienia wydatków inwestycyjnych i specjalnych na drodze operacji kredytowych, stwierdza dosłownie (posiedzenie z dn. 14/XII 1935 r.): „Ze względu na to, iż (zwyczajne) wydatki Państwa nie były możliwe do ściśnienia, nie pozostało żadnej innej drogi wyjścia, jak tylko sfinansować wydatki (nadzwyczajne) w drodze operacji kredytowych”. W Stanach Zjednoczonych budżet nar. 1935/36 przewiduje pokrywanie wydatków nadzwyczajnych—w tem i na roboty publiczne—w drodze operacji kredytowych. We Włoszech—od samego początku kryzysu—ta sama metoda została zastosowana.

Jakże się do takiej metody ustosunkował ongiś Premier Kozłowski? Dnia 31 października 1934 r. mówił on na zjeździe działaczy B. B. W. R. w Warszawie: „Polska może nawet w obecnych trudnych czasach opanować deficyt. Mamy namacalny dowód. Dowodem tym jest rok bieżący... Suma przewidzianego na rok przyszły niedoboru jest mniejsza od sumy, preliminowanej w planach finansowych przedsiębiorstw na inwestycje gospodarcze. Oznacza to rzecz nader ważną, iż naprawdę nasz budżet zwyczajny jest zrównoważony, natomiast niedobór utrzymuje się dzięki wydatkom inwestycyjnym, to jest takim, które w normalnych czasach nawet winny być czynione ze środków kredytowych”. Mniejsza już o to, że w 3 miesiące później powrócił 20-miljonowy deficyt miesięczny. Ale czyż obecne czasy można już uznać za normalne? A przecież i w takim wypadku ówczesny Premier chciał czynić to, co ja obecnie czyniłem, i zwał to równowagą budżetową. Stwierdzałem to niejednokrotnie, że walka o wykonanie równowagi budżetowej będzie trudna w istniejących warunkach. Nie wiem, w jakim stopniu postulat ten zdołam zrealizować. Ale akcja Ministra Skarbu będzie tem skuteczniejsza, im mniej będzie w atmosferze politycznej niewiary

i defetyzmu. Walka z dzisiejszymi trudnościami, które codziennie spadają na Rząd, nie jest igraszką polityczną. Dźwigamy wspólnie wielką odpowiedzialność, a dzisiejsze słowa i czyny nasze wydawać będą rezultaty w przyszłości. Nie walczymy dziś o tak małą rzecz, jak ambicja Rządu czy osób, ale o wydarcie Narodu i społeczeństwa z kleszczy kryzysu.

Chyba w tak niezwykłych warunkach mamy prawo

PRZEMÓWIENIE PANA MINISTRA PRZEMYSŁU I HANDLU DR. ROMANA GÓRECKIEGO W SENACIE¹⁾

Chciałbym scharakteryzować sytuację, w jakiej się znajdujemy, i kierunek, w którym maszerujemy, otrzymawszy budżet. Konieczne to jest tem bardziej, że spotykamy się ze wszystkich stron z zapytaniem, jaki jest program, jakie szanse jego realizacji, jakie dotychczasowe wyniki. Trzeba ustalić, jaki jest cel zasadniczy naszej polityki gospodarczej.

Gdybym chciał określić go jednym słowem na krótszą i dalszą metę, na krótszą i dłuższą falę, to musiałbym stwierdzić, że sprowadza się on właściwie do wzmożenia produkcji, bo zwiększenie produkcji—to zatrudnienie większej ilości rąk w pracy codziennej. To jest zasadniczy cel, to jest kierunek naszego marszu. Ale zagadnienie nie jest takie proste, jakby się zdawało. To zagadnienie rozwiązują najcięższe umysły na całej kuli ziemskiej. Kraje bogatsze, które do tej walki weszły z olbrzymimi zapasami, również stają wobec tego problemu. Stany Zjedn., które stanowiły cel wędrówki dla naszej biedoty w okresie przedwojennym, również nie mogą zlikwidować swoich przeszło 10 miljn. bezrobotnych.

Gdybym chciał jednym rzutem scharakteryzować sytuację tej całości, którą kiedyś stanowił glob ziemski, a której już dziś nie stanowi, to powiedziałbym, że nie jest to już jeden organizm gospodarczy, bo dzieli się, jakby zasiekami, barjerami, prowadząc—jakby to można określić—wojnę wszystkich przeciw wszystkim.

Jakie jest główne zjawisko, świadczące o tej chorobie? Zjawiskiem tem jest osłabiony obieg krwi w organizmie gospodarczym, osłabiona wymiana kapitałów, towarów i pracy ludzkiej. Widzimy dziś, że nietylko bramy dla naszej emigracji są zamknięte, ale, co gorsza, do kraju wracają liczne rzesze, które gdzieindziej pracę znalazły wtedy, gdy były tam specjalnie potrzebne, a dziś muszą stamtąd wychodzić i wracać do domu. Można by powiedzieć, że ludzkość cała walczy z kryzysem, ale solidarność międzynarodowa zanikła. Każdy chce się ratować sam i oddziela się barjerami od innych, a te barjery są trudniejsze do przekroczenia niż kiedyś okopy. Dziś może niema zabitych i rannych, ale są miliony głodnych, których jest nieraz więcej, niż dawniej rannych.

Jak Polska wygląda na tem tle? Przedewszystkiem trzeba pamiętać, że Polska do tej walki przyszła bez rezerw, nietylko rezerw bezpośrednich, ale i tych, na które pokolenia się składają. Mało tego, Polska przyszła do tej walki po zniszczeniu nietylko niewolą, która całą strukturę naszego organizmu gospodarczego stosowała nie do polskiej, ale do obcej racji stanu, lecz również później wojną wszechświatową i naszą własną.

domagać się od krytyków i polityków, by wpierw nim umoczą pióra w atramencie, skontrolowali swe tendencje we własnym sumieniu obywatelskim.

Można i w naszych warunkach powtórzyć głęboką myśl obcego uczonego: „Wszędzie tam, gdzie nad naszym subiektywizmem tryumfuje dążenie do obiektywizmu, zakłada się podwalimy pod państwo”.

I wtedy, kiedy inni stanęli do startu i wyścigu, myśmy musieli odrabiać zaległości.

W kryzys weszliśmy w roku 1929, dno osiągnęliśmy na przełomie lat 1931—32. Jeżeli zanalizujemy sytuację ostatniego 10-lecia, to wtedy przychodzi pytanie, jak byśmy wyglądali dzisiaj, gdyby momentu wkroczenia w walkę nie poprzedziły 3 lata, w ciągu których potrafiliśmy rozpocząć pracę na zupełnie innych warunkach—od maja 1926 r. Jak byśmy wyglądali, gdyby kryzys zastał nas w tej sytuacji, w jakiej znajdowaliśmy się w połowie 1926 r. Zgroza pomyśleć.

Od 1930 r. zaczyna się wzrost naszej produkcji. Już w następnym roku doszliśmy do 60% produkcji 1928 r., potem do 63%, 64%, a w 1935 r. do 66% tego, co w 1928 r. Jakiż stąd wniosek? Należy przyspieszyć tempo wzrostu produkcji. Odbiciem wzrostu produkcji jest wzrost zatrudnienia. Pod tym względem widzimy u nas postęp. W ciągu 2 lat 1933—1934 przeciętna liczba zatrudnionych w średnim i wielkim przemyśle wzrosła o 36 tys. Dążyć będziemy, ażeby w tym roku liczbę tę jeszcze zwiększyć.

I tutaj już wyszło jedno zarządzenie Pana Ministra Skarbu, które miało na celu usunięcie pewnej zapory, jaka istniała w dotychczasowym ustawodawstwie. Mam na myśli świadectwa przemysłowe. Cena świadectw przemysłowych zależy od liczby zatrudnionych w danym przedsiębiorstwie. Poza tem pomiędzy poszczególnymi etapami w tej skali są duże różnice, wynoszące i zł 1 000 i 2 000. Skutkiem tego bardzo wiele jest przedsiębiorstw, które potrzebują zwiększenia zatrudnienia, ale gdy widzą, że wielkość zatrudnienia dosięgła granicy, od której wzwyż cena świadectwa przemysłowego zwiększałaby się o ten 1 000 czy 2 000—to, choćby mogli przyjąć pracownika, nie przyjmują go. Dlatego zarządzenie Pana Ministra Skarbu pozwala im zatrudniać robotników, jeżeli granica dosięgła do 100%—powyżej tej normy o 25% bez skutków fiskalnych.

Jest drugi problem, który uniemożliwia przeprowadzenie na większą skalę zatrudnienia, a przedewszystkiem tych, o których nam się troszczyć należy, t. j. młodzieży. Niestety, pod tym względem jest zaporą w ustawie przemysłowej. Jest art. 116, według którego nie wolno zatrudniać uczniów bezpłatnie. Miało to na celu roztoczenie opieki nad uczniami. Skutek był taki, że dziś mało jest chętnych do przyjmowania uczniów. Przeprowadzamy na terenie Rządu pracę, celem wykorzystania jeszcze obecnej sesji ustawodawczej, ażeby przeprowadzić znowelizowanie, które pozwoli rzemieślnikom przyjmować uczniów bezpłatnie.

Poruszona została kwestja obrotu zagranicznego. Jest tu jeden problem niezmiernie doniosły, a mianowicie kwestja salda finansowego. Wiemy, że na ten te-

¹⁾ Streszczenie przemówienia, wygłoszonego na plenum dn. 12/III 1936 r.

mat szereg dyskusyj przeprowadzono w prasie fachowej, nawet wytworzyło się takie pojęcie, że Rząd robi fetysza z dodatniego salda finansowego. Otóż, mam wrażenie, że tutaj jest jakieś nieporozumienie głębokie. Z chwilą kiedyśmy stanęli na stanowisku słusznym, że wywiązujemy się z naszych zobowiązań, z chwilą, gdy od 10 lat mamy pewien kierunek naszej polityki gospodarczej, którego jednym z wymagań jest stałość waluty, z tą chwilą nie może być dla nas obojętna kwestja rozwoju naszego bilansu płatniczego. A gdy weźmiemy poszczególne pozycje w tym bilansie, to widzimy, jak ważną pozycję stanowi w nim bilans handlowy. I dlatego trzeba mieć na uwadze, ażeby ujemne saldo bilansu handlowego nie zaczęło nam szkodzić; przecież deficyt bilansu płatniczego pokrywa instytucja emisyjna. Tutaj trzeba stwierdzić, że jesteśmy w trudnej sytuacji dlatego, że są dwa czynniki, które jakgdyby uderzają w dodatnie saldo naszego bilansu. Jeden z czynników jest wewnętrzny, a drugi—zewnętrzny. Zewnętrzny—to jest walka z utrudnieniami wywozu naszych produktów. Zasadniczo jestem zwolennikiem wolnych obrotów, mam jednak wrażenie, że musimy sobie powiedzieć: niech to złączą stosować inni, ci mocniejsi, bogatsi, ci, których kraje były kolebką doktryny liberalizmu. My spewnością pójdziemy krok za krokiem za nimi. A jakie są wewnętrzne czynniki, które uderzają w dodatnie saldo naszego bilansu handlowego? Poprawa konjunktury, gdyż wzrost produkcji—to wzrost zapotrzebowania surowców, i to nie tylko tych surowców, które mamy w kraju, ale i tych, które sprowadzamy z zagranicy. I tutaj trzeba stwierdzić, że sytuacja jest bardzo trudna, że trzeba bardzo ostrożnie postępować, aby znaleźć tę właściwą drogę postępu, ażeby nie hamować produkcji tam, gdzie tego życie wymaga, ale równocześnie mieć wzrok skierowany na kwestję bilansu handlowego. Ujemnym zjawiskiem jest słaby udział naszej bandery w wymianie towarowej. Zaledwie 9% towarów polskich idzie pod polską banderą. Za te 90 kilka % płacimy ponad zł 190 miljn. innym przedsiębiorstwom okrętowym. Otóż, problem rozwoju naszej floty handlowej jest równocześnie problemem zmiany pewnego kierunku naszej ekspansji towarowej. W Europie mamy coraz trudniejsze warunki, handel coraz bardziej się zacieśnia, i to nas zmusza do szukania innych terenów, bardzo często takich, które wogóle bandery polskiej nie widziały. Wreszcie, gdy chodzi o strukturę naszego handlu zagranicznego—ona się poprawia, poprawia się i w tym kierunku, że ilość gotowych produktów w wywozie wzrasta, a ilość gotowych produktów w przywozie maleje.

Kwestja rynku wewnętrznego stała się integralną częścią programu Rządu. Przypominam deklarację Pana Wicepremiera Kwiatkowskiego, który mówił o konieczności wprowadzenia przedewszystkiem w procesy gospodarcze 22 miljn. ludzi, którzy dotychczas właściwie stoją poza temi procesami, a w szczególności nawoływał do tego, ażeby całą tę Polskę B, tę wschodnią część kraju, która tak zasadniczo różni się pod względem zdolności konsumpcyjnych od centrum i od zachodu, ażeby ją zdobyć. I właśnie chcąc zrealizować to zagadnienie, natrafiliśmy na problem niżki cen. Problem ten z wielu stron wywołał bardzo wiele dyskusji. Jedni przedstawiali tę rzecz w tem świetle, że jest to równanie na dziadostwo, i słyszeliśmy apel, że wszystko idzie w górę, ku słońcu—tak, jakbyśmy byli jakimiś przyziemnymi istotami, nielubiącymi słońca. Ale tu idzie o co innego. Zniżając ceny przemysłowe, nie chcemy

równać nad ziadostwo, tylko jeżeli stwierdzamy wielkie różnice między cenami wyrobów przemysłów nieskartelizowanych i skartelizowanych (a tylko 35% przemysłu jest skartelizowane), a równocześnie chcemy zdobyć rynek wewnętrzny dla konsumpcji—to jest takie proste i logiczne, że trzeba zmniejszyć to, co bym nazwał rentą kartelową, i zniżyć te ceny, które nie są uzasadnione swobodnym działaniem podaży i popytu, a są rezultatem czegoś sztucznego.

Dyskutuje się, czy to dało rezultat czy nie, i jaki. Stwierdzam, że jeżeli to nie dało jeszcze rezultatu 100%-owego, to dlatego, że jeszcze ta akcja nie doszła wszędzie do konsumenta. Gdyby nasz handel zewnętrzny był lepiej zorganizowany, gdyby sprawniej funkcjonował, to proces ten szybciej by się dokonał. Ale na podstawie sprawozdań, które otrzymałem od wojewodów, na podstawie dokładnych badań (badań bez żadnych nacisków administracyjnych)—okazało się, że w niektórych wypadkach niżka cen detalicznych była nawet większa niż pierwotna u producentów. To dowodzi presji konsumenta bezpośrednio na detalistę. By tę rzecz jasno postawić, chciałbym stwierdzić, że jeśli chodzi o problem, jako całość, o akcję niżki cen, szczególnie w przemysłach surowcowych—to akcję tę uważam za zakończoną. Ale jeśli chodzi o niedopuszczenie obniżki do konsumenta, o to, że gdzieś po drodze utknęła—to tam akcję tę dokończymy.

I tu odrazu poruszę kwestję, podniesioną w dyskusji, a mianowicie żądanie, aby rozwiązać wszystkie kartele. Dawniej Minister Przemysłu i Handlu nie miał prawa rozwiązywać kartelu, musiał się zwracać o to do Sądu. Dzisiaj, korzystając z pełnomocnictw, zmieniliśmy ustawę w ten sposób, że mamy prawo rozwiązać kartel, i to z natychmiastowym skutkiem, a tylko on może iść do Sądu i zaskarżać słusność naszego zarządzenia. Gdy na tej podstawie 107 karteli zostało rozwiązanych, odzywają się głosy, że to jeszcze mało, że trzeba rozwiązać wszystkie. I bardzo często bije się w kartel węglowy. Cenę węgla opałowego obniżyliśmy o 13%, przemysłowego o 7%, koksu — ponad 20%, i doszliśmy do przekonania, że wobec sytuacji, która została spowodowana przez czynnik od nas niezależny i nie dający się przewidzieć, t. j. lekką zimę, gdy ludzie najpierw czekali na niżkę, a później na mrozy—przemysł węglowy znalazł się w gorszym położeniu. Komisja międzyministerjalna, wysłana na Śląsk, stwierdziła, że przemysłowi węglowemu i żelaznemu trzeba przyjść z pomocą, przysłaliśmy z nią, udzielając interwencyjnego zamówienia na 1/2 miljn. t węgla i 25 tys. t żelaza. Jest to najlepszy dowód, że dalsze postępowanie w kierunku obniżek byłoby niebezpieczne. Gdybym się kierował względem natury czysto gospodarczej, byłbym pierwszym, któryby poszedł na rozwiązanie kartelu. Ale trzeba się liczyć z konsekwencjami, nad którymi Rząd do porządku przejść nie może—konsekwencjami socjalnymi i niesocjalnymi. Wiemy, które kopalnie w walce konkurencyjnej, jakaby się rozpętała po rozwiązaniu Konwencji Węglowej, byłyby zamknięte—nietylę czasowo, ile na zawsze i zostałyby zniszczone. To byłby wzgląd, dla którego ograniczyliśmy liczbę karteli rozwiązanych.

Co do etatyzmu i interwencjonizmu, to wobec ich już wszechstronnego omówienia, chciałbym tylko jednym zdaniem sprecyzować stanowisko Rządu. Uważam, iż są dziedziny, które Państwo musi dzierżyć w swem ręku, i są takie, do których trzeba i należy, ażeby zabrała się inicjatywa prywatna.

Jeżeli chodzi o zapytanie w dyskusji co do zamykania kopalń i fabryk węglowych, to już poprzednio stwierdziłem ciężką sytuację, spowodowaną zniżką cen i lekką zimą. To wytworzyło bardzo ciężką sytuację finansową naszego przemysłu węglowego. Obecnie wysiłek Rządu idzie w takim kierunku, ażeby nie zamykać kopalń, ażeby zniżki cen nie przerzucać na barki robotników. Orzeczenie Komisji Arbitrażowej — tak w stosunku do Śląska, jak zagłębia dąbrowskiego — zapadnie za utrzymaniem status quo.

P. Sen. Lewandowski wypowiedział się jako zwolennik inicjatywy prywatnej. Słuchałem tego z dużym zadowoleniem dlatego, że Rząd stoi na stanowisku popierania inicjatywy prywatnej. Otóż, to jest również problem, do którego trzeba podejść z punktu widzenia gospodarczego. Znam działalność przedsiębiorstw państwowych, kierowałem nimi, jako zast. szefa admin. armji, kontrolowałem je jako szef korpusu kontrolerów, wiem, ile jest ludzkiego materiału ideowego, dla którego nie kwestje zainteresowań bezpośrednich, ale idea, że pracują dla obrony Państwa, wystarcza, ażeby rozwinął całą swoją energję oraz zmysł kupiecki i przemysłowy, ażeby dane przedsiębiorstwo jaknajlepiej postawić. Ale, jeżeli bierzemy rozwój przemysłu, jako całość, to nie możemy wymagać, ażeby promotorem tej akcji było tylko podłoże czysto ideowe. Tego nigdzie niema na całym świecie. Kapitał — czyto będzie francuski, angielski, niemiecki, szwajcarski — wszystko jedno, każdy kapitał kieruje się w swojej pracy tam, gdzie może zarobić, gdzie może mieć pewną lokatę, dającą jakiś uczciwy zarobek.

RZĄDOWE PROJEKTY USTAW GOSPODARCZYCH. — Rząd wniósł projekt ustawy o dodatkowych kredytach na rok 1934/35. Projekt ten zwiększa kredyty w grupie A — Administracja budżetu na rok 1934/35 o kwotę zł 30 494 688 oraz rozchody Funduszu Obrotowego Reformy Rolnej o zł 50 000, łącznie o zł 30 544 688. Spowoduje to zwiększenie ogólnej kwoty wydatków państwowych tylko o zł 24 384 167, t. j. do zł 2 208 936 757. Wskutek bowiem miesięcznego otwierania kredytów przy wykonywaniu budżetu na rok 1934/35 powstały oszczędności, które sprawiły, że suma kredytów w kwocie zł 2 184 552 510 nie została wyczerpana, gdyż wydatki rzeczywiste Państwa wyniosły zł 2 178 392 069. Toteż powstał brak ustawowego upoważnienia na zwiększenie wydatków właśnie tylko o zł 24 384 167. Jako pokrycie tego wydatku służą zapasy kasowe lub operacje kredytowe.

Projektowane zwiększenie kredytów o zł 30 544 688 spowoduje włączenie do zamknięć rachunkowych za rok 1934/35 wydatków, dokonanych z zapasów kasowych w ciągu roku budżetowego 1934/35, na sumę ogólną zł 16 254 399, w tem w grupie A — Administracja zł 16 204 399 i w grupie D — Fundusze zł 50 000, pozatem pozwoli na uregulowanie w drodze rozrachunku należności przedsiębiorstwa „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” od różnych działów administracji na ogólną kwotę zł 13 941 244, oraz przyznaje dodatkowy kredyt Ministerstwu Opieki Społecznej w dziale 10, rozdz. 1, § 12 w kwocie zł 349 045 — w związku z koniecznością wypłacenia przez Skarb Państwa zasiłków dla osób, którym niemieckie instytucje ubezpieczeń społecznych wstrzymały wypłatę rent spowodu reemigracji. W planach finansowo-gospodarczych przedsiębiorstw wprowadza się zmiany, polegające na tem, że Polskie Koleje Państwowe zwiększają swą wpłatę do Skarbu Państwa o zł 428 230, zaś Polska Poczta, Telegraf i Telefon — o zł 6 893 014. Oprócz tego projekt ustawy upoważnia Ministra Skarbu do objęcia zamknięciem rachunków państwowych za okres 1934/35 wydatków państwowych, dokonanych z zapasów kasowych w okresach, poprzedzających rok 1934/35 w łącznej kwocie zł 16 554 297 — z tem, że wydatki te będą zarachowane budżetowo w zamknięciach rachunków za okres 1934/35, jednak oddzielnie od ogólnej sumy wykonania budżetu 1934/35.

Został wniesiony projekt ustawy przez Rząd o dodatkowych kredytach na rok 1935/36. Projekt ten stanowi, że kredyty, usta-

Chciałbym jeszcze podkreślić jedno zjawisko, które stanowi w naszej codziennej pracy, w tej ciężkiej sytuacji, jakby jaśniejszy promień, t. j. morze. P. Sen. Lewandowski zwrócił się do mnie z apelem, ażeby wziął w opiekę Gdynię. Proszę mi wierzyć, że dziś każdy Rząd i każdy, kto rozumie stanowisko i znaczenie Gdyni, bezwzględnie musi iść w tym kierunku, ażeby ten odcinek pracy naszej rozwinąć. To jest ten odcinek, na którym praca tak idzie, jakby kryzysu na świecie nie było.

Na zakończenie na jedną rzecz chciałem zwrócić uwagę. W poniedziałek słuchałem w tej sali z głęboką uwagą dyskusji, która ilustrowała pewne nastroje, pewne objawy, nie powiem warcholstwa, których świadkami jesteśmy w ostatnim czasie. Dla mnie, jako Ministra Przemysłu i Handlu, zjawiska te posiadają specyficzne znaczenie. Życie gospodarcze musi mieć atmosferę spokoju, harmonji, pewnego — że tak powiem — solidaryzmu. Przemysłowiec, wielki czy mały, kupiec czy rzemieślnik, muszą mieć atmosferę spokoju dla swej pracy codziennej. Na żadnym odcinku tego rodzaju zjawiska nie odbijają się tak dotkliwie, jak właśnie — na odcinku życia gospodarczego. I dlatego chciałem, ażeby i te czynniki, które stoją za tym ruchem, i całe społeczeństwo zrozumiało, że w okresie, w którym toczy się wielka wojna z kryzysem, którą prowadzą wszyscy — cały świat i my w ciężkim trudzie — że tego rodzaju postępowanie w czasie walki — to dywersja, a dywersja — to zdrada.

lone w budżecie na rok 1935/36 i uzupełnione ustawą z dn. 4/I 1936 r., podwyższa się o zł 72 115 626, a obniża się o zł 12 225 973. W ten sposób ogólna kwota wydatków państwowych, ustalona w budżecie na rok 1935/36, zostaje podwyższona o zł 59 889 653 do zł 2 228 267 813. Na pokrycie zwiększonych wydatków służyć będą dochody, oparte na nowych tytułach prawnych, wprowadzone w roku budżetowym 1935/36, a więc z nadzwyczajnego podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszy publicznych, oraz zwiększone dochody, płynące z podatku dochodowego — naskutek dokonanej reformy tego podatku. I tak, wpływ ze specjalnego podatku od wynagrodzeń preliminowane są w skali rocznej w wys. zł 150 miljn., wpływ zaś dodatkowy z podatku dochodowego na skutek reformy działu II ustawy, t. j. dochodów niefundowanych, obliczony jest na zł 50 miljn. rocznie. Dochód dodatkowy z działu I ustawy, t. j. z dochodów fundowanych, nie jest tu brany pod uwagę, gdyż będzie on miał miejsce dopiero w roku budżetowym 1936/37. Tymczasem w okresie roku budżetowego 1935/36 specjalny podatek od wynagrodzeń obowiązuje w ciągu 4 miesięcy, a podatek, płynący z reformy podatku dochodowego z dochodów niefundowanych — w ciągu 3 miesięcy, t. j. pierwszy przyniesie dodatkowy dochód zł 50 miljn., a drugi — zł 12,5 miljn., łącznie jednak brana jest pod uwagę kwota zł 60 miljn. — ze względu na możliwość wpłynięcia niektórych opłat po 31/III 1936 r. Ważne jest postanowienie projektu ustawy, że zwiększone na podstawie projektu ustawy kredyty ważne są do dn. 31/III 1936 r., jednakże po tym terminie mogą być użyte w ciągu 3 miesięcy pod warunkami, ustalonymi przez Ministra Skarbu, jednakże z wyjątkiem kredytów na płace, przyczem również w ciągu 3 miesięcy ważne są kredyty, przewidziane na dopłaty Skarbu Państwa, przewidziane w części 8, w dziale 5 § 17 „Pomoc przy zawieraniu układów konwersyjnych wierzytelności rolniczych oraz dopłaty w związku z kosztami konwersji pożyczek”. Jest to konieczne celem umożliwienia spłaty najważniejszych, a już zapadłych zobowiązań.

Rząd wniósł projekt ustawy o przejęciu przez Skarb Państwa niektórych z obowiązków finansowych m. Gdyni. Są to zobowiązania finansowe z tytułu pożyczek, zaciągniętych w Banku Gospodarstwa Krajowego, w Banku Zachodnim S. A. w Warszawie oraz w banku Schweizerische Bankgesellschaft A. G. w Zurychu — wszystkie

według stanu na dz. 31/III 1936 r. Zadłużenie m. Gdyni według stanu na dz. 1/II 1936 r. wynosi: wobec B.G.K. zł 29 126 000, wobec Schweizerische Bankgesellschaft zł 6 125 000, wobec Banku Zachodniego zł 500 000, łącznie zł 35 751 000. Nie jest to całe zadłużenie m. Gdyni, które wynosi ogółem zł 42 168 000. Nie jest możliwa dla m. Gdyni spłata tych zobowiązań, a długi powyższe powstały z tytułu prowadzenia koniecznych inwestycji, będących wynikiem szybkiego rozwoju portu i miasta. Miasto nie mogło już od 1933/34 r. pokrywać z własnych dochodów swych wydatków, i wtedy to Państwo przyszło z pomocą miastu, dotując kwotą zł 6 miljn.; w następnych latach dotacje wyniosły zł 4·8 miljn. i zł 4·2 miljn. (na rok 1935/36 za 10 miesięcy). Zadłużenie miasta zostaje uporządkowane, kredyty krótkoterminowe zostają zamienione na długoterminowe, jednakże zostają zaniechane konieczne inwestycje, które w okresie najbliższych 5 lat wyniosą kwotę zł 24·2 miljn. W tym stanie rzeczy przejście powyższych zadłużeń m. Gdyni staje się koniecznością, przyczem spłata tych zadłużeń przez Państwo zastąpi dotychczasowe dotacje, a nawet spłata roczna tych zadłużeń przez Państwo będzie niższa od kwot dotychczasowych dotacji i wyniesie w 1936/37 r. zł 3 506 861, w 1937/38 r. zł 3 414 861 i t. d. Przejście powyższych zobowiązań przez Skarb Państwa uprości dotychczas stosowaną procedurę, polegającą na placeniu przez Państwo subsydjum, a obsługę długów przez m. Gdynię, co miastu przyczyniało dodatkowe koszty.

Rząd wniósł projekt ustawy o zalesianiu niektórych nieużytków. W myśl tego projektu obowiązkowi zalesienia podlegają nieużytki, niestanowiące własności Państwa, których zalesienie potrzebne jest: 1) do zabezpieczenia gruntów przed zmywaniem etc., 2) do uchronienia brzegów wód przed obrywaniem się etc. i 3) do powstrzymania t. zw. lotnych piasków. Ponadto może być zarządzone zalesianie ze względu na wymogi obrony Państwa. Plany zalesienia, sporządzone przez wydziały powiatowe, zatwierdzają wojewodowie. Ważne jest postanowienie, że grunty, zalesiane w sposób, wskazany przez projekt ustawy, są gruntami leśnymi w rozumieniu przepisów o ochronie lasów, a ich właściciele są wolni od podatków w ciągu 30 lat od zalesienia. Akcja zalesiania rozpoczęta została w 1921 r. i prowadzona ją do 1925 r. z funduszy budżetowych przez organa Ministerstwa Rolnictwa, poczem przekazano tę akcję związkowi samorządowemu, które na ten cel były subsydjowane. Subsydja w latach 1924/25 — 1934/35 wyniosły zł 2 090 000, samorządy zaś z własnych funduszy przeznaczyły na ten cel kwotę zł 1 500 000. Do obecnej chwili zalesiono 43 000 ha. Oparcie obecnie zalesiania nieużytków częściowo na możliwościach finansowych wydziałów powiatowych oraz częściowo (robocizna) na świadczeniach właścicieli nieużytków — winno dać dobre wyniki oraz oszczędzić Skarbowi Państwa wydatków na subwencje na ten cel.

Rząd wniósł 3 projekty ustaw, dotyczących finansowania i n w s t y c y j, prowadzonych przez Polskie Koleje Państwowe, Przedsiębiorstwo Polska Poczta, Telegraf i Telefon oraz inwestycji wodnych, prowadzonych przez Ministerstwo Komunikacji. Pierwsza z ustaw upoważnia Ministra Komunikacji do zaciągania w imieniu Polskich Kolei Państwowych pożyczek długoterminowych do ogólnej wysokości zł 70 miljn., przeznaczonych na cele inwestycyjne, przewidziane w planie finansowo-gospodarczym tego przedsiębiorstwa, dołączonego do preliminarza budżetowego Państwa na rok 1936/37. Zaciąganie pożyczek krótkoterminowych w wysokości 10% ogólnego dochodu eksploatacyjnego leży w uprawnieniach P. K. P., natomiast zaciąganie pożyczek długoterminowych wymaga upoważnienia ustawowego. Przedsiębiorstwo „Polska Poczta, Telegraf i Telefon” w planie finansowo-gospodarczym na rok 1936/37 przewiduje inwestycje, których wykonanie pochłonie kwotę zł 20 miljn. Drugi projekt ustawy upoważnia Ministra Skarbu do zaciągnięcia pożyczek długoterminowych na ogólną kwotę zł 20 miljn. właśnie na cele tych inwestycji. Trzeci projekt ustawy dotyczy upoważnienia Ministra Skarbu do przeprowadzenia operacji kredytowych do wysokości zł 20 miljn. na finansowanie państwowych inwestycji wodnych. Realizacja wodnego planu inwestycyjnego zgodnie z uchwałą Komitetu Ekonomicznego z dn. 5/II 1936 r. wyniesie zł 12 miljn., a łącznie z robotami, już wykonanymi: na Sole w Porębcie przy budowie zapory oraz na Dunajcu w Roznowie przy budowie zapory i wodnego zakładu elektrycznego — wyniesie właśnie zł 20 miljn. Wyplata należ-

ności za te roboty wymagać będzie zabezpieczenia obligacjami Skarbu, a projekt ustawy umożliwi Ministrowi Skarbu dokonanie odpowiednich operacji kredytowych.

SPRAWY GOSPODARCZE NA PLENUM SENATU. — Dn. 12/III b. r. odbyło się posiedzenie Senatu, na którym rozpatrywany był w sprawozdaniu Komisji Budżetowej preliminarz budżetowy Min. Spraw Wewnętrznych, Referował Sen. Rdułtowski. Referent omawia sprawy samorządowe. Podkreśla celowość powołania do życia Centralnej Komisji Oszczędnościowo - Oddłużeniowej i Związku Rewizyjnego Samorządu Terytorjalnego. Referent omawia sprawy organizacyj społecznych, ich ilości, działalności i pędu do biurokratyzowania, poczem przechodzi do spraw młodzieżowych. Referent omawia skolei działalność Ministerstwa, zatrzymując się dłużej przy sprawie bezpieczeństwa w związku ze zmianą, przyjętą przez Komisję Budżetową Senatu, art. 6 projektu ustawy skarbowej, która umożliwi — w razie uzyskania nadzwyczajnych dochodów — zwiększenie wydatków na służbę bezpieczeństwa. Budżet Ministerstwa w porównaniu z ub. r. został zmniejszony o zł 5 218 000, z czego na samą służbę bezpieczeństwa o zł 2 800 000. Komisja Budżetowa nie poczyniła żadnych zmian w preliminarzu i wnosi o przyjęcie go w brzmieniu, przez Sejm uchwalonem.

Po referencji przemawiał Pan Minister Wł. Raczkiewicz, który na wstępie podkreślił wagę i znaczenie samorządu terytorjalnego w całokształcie administracji publicznej. Rolę samorządu ilustruje liczba 4 000 odrębnych organizmów gospodarczych i komórek administracyjnych. W pracach samorządu, wliczając i gromady, bierze udział 600 000 obywateli. Pan Minister przechodzi do omawiania ustawy samorządowej z marca 1933 r., następnie omawia 4 wniesione przez Rząd ustawy, dotyczące służby w samorządzie: pragmatyczną, dyscyplinarną, emerytalną i uposażeniową, podkreślając pojednawcze stanowisko Rządu wobec rzeczowych i uzasadnionych postulatów pracowniczych. Rezultaty prac w sejmowej Komisji Administracyjno-Samorządowej wskazują, że może być znaleziony kompromis między stanowiskiem Rządu, jako władzy nadzorczej samorządu, i sfer pracowników samorządowych. Pan Minister omawia działalność inwestycyjną samorządu. W roku 1928/29 wydatki na inwestycje wyniosły zł 556 miljn., w 1929/30 r. — już tylko zł 386 miljn., w 1930/31 r. — zł 289 miljn., w 1931/32 r. — zł 170 miljn., w 1933/34 r. — niecałe zł 74 miljn., a na rok najbliższy będzie można przeznaczyć na ten cel ok. zł 40 miljn., co jest sumą zupełnie niewystarczającą. Między innymi, naskutek swej działalności inwestycyjnej samorządy zadłużyły się; obecne zadłużenie wynosi przeszło zł 1 200 miljn., a suma ta równa się przeszło dwukrotnej sumie zwyczajnych budżetów samorządowych. Na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z października 1934 r. o poprawie gospodarki i finansów związków samorządowych dokonano konwersji pożyczek krótkoterminowych i umorzenia części zaległych rat i odsetek. Dalszą akcją prowadzą komisje oszczędnościowo-oddłużeniowe. Pan Minister wspomina o dekrete z grudnia ub. r., obniżającym daniny komunalne i stanowiącym ulgę poważną dla płatników, podkreślając znaczenie ustawy z 1935 r. o świadczeniach w naturze, jako instrumentu, umożliwiającego samorządom prowadzenie pewnych koniecznych inwestycji we własnym zakresie. Pan Minister zapowiada zniesienie szeregu uciążliwych opłat kancelaryjnych, jak od podań, poświadczeń podpisów, stwierdzenia tożsamości etc. i opłat za karty rowerowe. W dalszym ciągu omawia opracowywaną organizację samorządu stolicy w związku z projektem utworzenia województwa stołecznego oraz aktualną gospodarkę gminy m. st. Warszawy. W końcu Pan Minister omawia sprawy urzędnicze. W dyskusji udział brali Sen. Sen.: Horbaczewski, Głowacki, Masłow, Radziwiłł, Schorr, Wiesner, Siemiątkowski, Decykiewicz, Maleszewski, Siudowski, Staniwicz, Rostworowski.

Następnie sprawozdanie Komisji Budżetowej o preliminarzu Min. Przemysłu i Handlu referował Sen. Evert. Referent porównywa sumy budżetu na rok 1936/37 z budżetem tegorocznym. Łącznie z wpływami z przedsiębiorstw ogólna suma dochodów wzrosła o ok. zł 2 miljn., wydatki zaś zostały zmniejszone o ok. zł 12 miljn. Referent podnosi tendencje oszczędnościowe w układaniu budżetu Mini-

sterstwa, mimo iż niektóre wydatki są opancerzone, jak np. wydatki na Urząd Morski w Gdyni. Referent omawia działalność Ministerstwa, poczem porusza zagadnienie handlu zagranicznego. Referent charakteryzuje sytuację gospodarczą światową w związku z lekką poprawą konjunktury oraz pewnymi objawami poprawy w Polsce, poczem przechodzi do zagadnień kartelowych i walki z etatyzmem. W końcu referent omawia zagadnienie zamrożonych kapitałów polskich i należności w Niemczech, Rumunji i innych krajach i zwraca się z apelem do Rządu o rozwiązanie tego zagadnienia. Wnosi o przyjęcie preliminarza bez zmian. W dyskusji przemawiali Sen. Sen.: Fleszarowa, Hasbach, Grajek, Trokenheim, Lewandowski, Maciejewski, poczem przemawiał Pan Minister Przemysłu i Handlu, Dr. R. Górecki, którego mowę podajemy osobno.

Dn. 13/III b. m. odbyło się posiedzenie Senatu, na którym odbyła się rozprawa szczegółowa nad *preliminarzem budżetowym Min. Wyznań Rel. i Oświecenia Publ.* Referował Sen. Beczkowicz, który na wstępie podnosi, że Komisja Sejmowa podwyższyła kredyty budżetu oświaty o kwotę zł 7·8 miljn. na wniosek Pana Ministra, z czego zł 4 miljn. przeznaczony jest na automatyczny awans nauczycieli. Należy to traktować jako drobne złagodzenie zniżki uposażeń. Szkoły powszechne zdobędą z 000 nowych etatów. Sprawa budowy izb szkolnych, których brak 33 000, nie znajduje wyrazu w budżecie. Na te cele społeczeństwo zebrało w ciągu 2 lat zł 5 miljn. Referent omawia zagadnienie nowego ustroju szkolnictwa oraz rolę szkoły i wychowania w dobie obecnego kryzysu gospodarczego, moralnego i politycznego. Wnosi o przyjęcie budżetu w brzmieniu Sejmowem. Przemawiali Sen. Sen.: Miklaszewski, Chrzanowski, Fleszarowa, Młodkowski, Sieroszewski, Jastrzębowski, ks. Łobodycz, Schorr, Zbierski, Ehrenkreutz, Hasbach, Pulnarowicz, Petrażycki, Jędrzejewicz, Wiesner, Kudelska, Evert, Róg, Siudowski, Michałowicz, poczem przemawiał Pan Minister Świętosławski, który omówił kolejno wszystkie działy szkolnictwa oraz założenia programowe, przyswiewiające Rządowi w sprawach oświaty, kultury i nauki na wszystkich jej szczeblach.

Następnie na tem posiedzeniu *preliminarz budżetowy Monopolów Państwowych* referował Sen. Karszo-Siedlewski. Referent na wstępie podnosi, że w porównaniu z 1932/33 r. wpływy z monopolów preliminarzowane są zaledwie o 5% niżej, co zasługuje na podkreślenie. Jest to możliwe przez poczynienie racjonalnych oszczędności w kosztach produkcji i sprzedaży. Referent podnosi jako objaw ujemny zmniejszenie kapitałów obrotowych. Referent wniósł o przyjęcie budżetów monopolów bez zmian.

W dalszym ciągu Sen. Bisping referował *preliminarz budżetowy Długów Państwa*. Zadłużenie wewnętrzne Państwa wynosi przeszło zł 2 400 miljn. Poza to zadłużenie przedsiębiorstw wynosi — wraz z monopolami — ok. zł 2 50 miljn. Polska należy do państw, najmniej zadłużonych na głowę mieszkańca. Zadłużenie zagraniczne wynosi zł 3 275 miljn. Referent podnosi, że Z. S. R. R. winien jest Polsce 30 miljn. rubli złotem — na zasadzie art. 13 traktatu ryskiego, a płatność zapadła w 1922 r. Referent omawia sprawy gwarancji Skarbu Państwa, których ogólna suma wynosi zł 2 638 miljn. Komisja proponuje zmniejszenie preliminarza Długów Państwa o kwotę zł 28 035 000, a mianowicie w dziale długów wewnętrznych o zł 23 644 000, zagranicznych o zł 4 991 000, a wypłaty z tytułu poręki o zł 400 000.

Następnie Sen. Pawelec referował *preliminarz budżetowy Emerytur i Zaopatrzeń*. Wydatki tej części budżetu wynoszą przeszło zł 160 miljn., dochody zaś — zł 40 miljn. Na zaopatrzenia przypada kwota zł 1 250 000, na emerytury zaś — zł 159 miljn. Referent omawia dekret Prezydenta Rzplitej, zmniejszający emerytury t. zw. „zaborcze”, poczem omawia działalność Państwowego Zakładu Emerytalnego. W dyskusji zabrał głos Sen. Wiesner.

Wreszcie na temże posiedzeniu Sen. Lipiński referował *preliminarz budżetowy Rent Inwalidzkich i Pensyj*. Spadek sum na ten budżet jest duży: w roku 1931/32 wydatek na te cele wynosił zł 160 miljn., na rok 1936/37 preliminarz się zł 100 miljn. Inwalidzi zostali pociągnięci do ofiar narówni z resztą obywateli. Komisja wyraziła pogląd, że winna być usunięta dwutorowość w sprawach inwalidzkich,

którymi zajmują się z ministerstwa: Skarbu i Opieki Społecznej. Referent wniósł o przyjęcie preliminarza bez zmian.

Dn. 14/III b. r. odbyło się posiedzenie Senatu, na którym odbyła się rozprawa szczegółowa nad *preliminarzem budżetowym Min. Skarbu*. Referował Sen. Fudakowski. Wpływy tego budżetu wyrażają się kwotą zł 1 249 598 000, wydatki zaś — kwotą zł 120 531 000. Mówca podkreśla, iż uderza fakt, iż z biegiem kryzysu wzrastają podatki bezpośrednio, a spadają pośrednio. W tem występuje wybitnie uzależnienie budżetu Państwa od stanu konjunkturalnego życia gospodarczego. Komisja budżetowa nie proponuje zmniejszenia wydatków, gdyż kompresja ich doszła do kresu. Mówca omawia zagadnienia reformy podatkowej, która stopniowo winna być w życie wprowadzona pod kątem sprawiedliwości systemu podatkowego i zapewnienia Państwu stałych dochodów. Personal wymiaru podatku jest przepracowany, a związany przepisami i rozporządzeniami musi wiele czasu trwać nieprodukcyjnie, tak że np. na rozmowy z klientami czasu mu nie pozostaje. Referent wnosi o przyjęcie preliminarza bez zmian.

Następnie *preliminarz budżetowy przedsiębiorstw i zakładów Min. Skarbu* referował Sen. Karszo-Siedlewski. Mennica Państwowa przewiduje dopłatę ze Skarbu Państwa zł 480 000. Referent omawia sytuację finansową Państw. Zakładu Emerytalnego oraz politykę lokat. Lokaty muszą być bezpieczne i posiadać płynność w wysokości 10% całości lokat. Cechą lokat powinna być ich różnorodność i rozkład ryzyka. W dyskusji zabrał głos P. Wiceminister Grodyński, który podkreślił, że cele, którym służy administracja skarbowa, decydują o charakterze jej budżetu, który jest wybitnie osobowy. Mówca podkreśla, że personel administracji skarbowej obsługuje nie tylko wielką dziedziczoną danin publicznych, nie tylko współdziała w zarządzie monopolów, ale na nim ciąży odpowiedzialność za wykonanie części budżetu, obejmujących emerytury, renty inwalidzkie, długi, a ponadto odpowiedzialność za rachunkowość i kasowość całej gospodarki państwowej. Oprócz tego w budżecie Min. Skarbu znajdują się wydatki przejściowe związane ze skutkami kryzysu. Jest to np. pomoc przy zawieraniu układów konwersyjnych w rolnictwie, akcje, związane z samorządem terytorjalnym, i niektóre inne. Należy wziąć pod uwagę, że w 1932 r. władze skarbowe przejęły egzekucje prawie wszystkich danin komunalnych, należności ubezpieczeń społecznych i inne. W 1933 r. przeszedł na administrację skarbową wymiar i pobór podatków od nieruchomości miejskich, placów niezabudowanych, od lokali, pozatem weszła w 1934 r. w życie nowa ordynacja podatkowa, wnosząca nowe przepisy, obciążające administrację skarbową, a od 1936 r. przychodzi nowy dział klasyfikacji gruntów. Jeśli mimo to wydatki osobowe i koszty administracji bieżącej maleją — to świadczy o usprawnieniu pracy. P. Wiceminister omawia wady systemu podatkowego oraz prace, zmierzające do poprawienia go, pozatem podnosi pełną ofiarności pracę urzędników skarbowych. P. Wiceminister wskazuje na pełne ostrożności oszacowania dochodów akcyz i monopolu, gdyż są to dochody, które łatwo można przeszacować i stworzyć fikcję równowagi budżetowej.

Następnie referent generalny, Sen. Kozłowski, przy sposobności referowania projektu ustawy skarbowej — wygłosił dłuższe przemówienie zasadnicze. Referent na wstępie podkreślił, że walka z deficytem budżetowym nie jest zakończona, a dalszych oszczędności szukać należy w wielkim budżecie Państwa, na który składają się nie tylko wydatki administracyjne, ale wydatki przedsiębiorstw państwowych, budżety samorządów, ubezpieczeń. Droga, prowadząca do oszczędności — jest zmniejszenie funkcji Państwa. Referent zwraca uwagę, że najbardziej sztywnymi elementami w dobie kryzysu pozostały nie ceny kartelowe, a świadczenia publiczne. Mówiąc o programie gospodarczym Rządu — referent podnosi, że dwie kardynalne zasady nie wymagają uzasadnienia: stałość waluty i ochrona kapitalizacji wewnętrznej, a ich konsekwencją jest równowaga budżetowa. Ocena sytuacji gospodarczej każe stwierdzić, że danych na powrót konjunktury z 1929 r. niema, i dlatego należy szukać równowagi na niższym poziomie cen i kosztów. Wyrównanie rozpiętości cen przemysłu i rolnictwa jest konieczne. Referent przechodzi do omawiania rozrostu funkcji państwowych i przerostów etatyzmu oraz omawia działalność inwestycyjną przedsiębiorstw państwo-

wych, podkreślając konieczność zahamowania jej, poczem przechodzi do omawiania zagadnienia ubezpieczeń społecznych. Rozbudowa tych ubezpieczeń obciąża silnie życie gospodarcze, zapanował w nich biurokracizm; reforma, aczkolwiek jest trudna — jest konieczna. Mówca zatrzymuje się przy zagadnieniu rynku kredytowego, który winien być opuszczony przez Państwo, a pozostawiony życiu gospodarczemu i prywatnej inicjatywie. Celem prac Rządu — jest osiągnięcie równowagi gospodarczej i równowagi budżetowej: pierwsza przynosi wzrost zatrudnienia, wzrost produkcji, druga — jest regulatorem, niezbędnym na drodze ku rozwojowi gospodarczemu. Referent wniósł o przyjęcie pro-

jektu ustawy skarbowej wraz z preliminarem budżetowym na rok 1936/37 w brzmieniu, uchwalonym przez Komisję. W dyskusji udział wzięli Sen. Sen.: Bobrowski, Malski, Pawelec, M. Malinowski. W głosowaniu Senat uchwalił poprawkę do art. 6 ustawy Skarbowej oraz preliminarz budżetowy na rok 1936/37 bez zmian. Następnie Senat uchwalił rezolucję Sen. Sieroszewskiego, dotyczącą armji, oraz 9 rezolucyj, przyjętych przez Komisję, oraz rezolucję Sen. M. Malinowskiego, wzywającą Rząd do nieograniczania walki z bezrobociem, prowadzonej z dużym skutkiem przez Fundusz Pracy.

GÓRNICTWO I PRZEMYSŁ

GÓRNICTWO WĘGLOWE

EKSPORT WĘGŁA KAMIENNEGO W I POŁOWIE MARCA 1936 R. w porównaniu z przeciętną za połowę lutego w związku z mniejszą o 1/2 liczbą dni roboczych (12 wobec 12 1/2) zmalał o 38 tys. t i wynosił 263 tys. t. Przeciętna dzienna wysyłka węgla zagranicę (łącznie z węglem okrętowym) w I połowie marca wynosiła 22 tys. t — wobec 24 tys. t przeciętnie w lutym, a zatem zmalała o 2 tys. t. Dzienna wysyłka z rej. śląskiego wynosiła ok. 19 tys. t, a z rej. dąbrowskiego ok. 3 tys. t. Spadek eksportu dotyczył obu rejonów, przyczem z rej. śląskiego wywieziono 223 tys. t, a zatem o 37 tys. t mniej, a z rej. dąbrowskiego 40 tys. t, czyli o 1 tys. t mniej w porównaniu z przeciętną wywozu za połowę lutego.

Na rynki środkowo-europejskie wywieziono zaledwie 22 tys. t, a więc o 5 tys. t mniej w porównaniu z przeciętną za połowę poprzedniego miesiąca, przyczem zaznaczyć należy, że eksport kierowany był wyłącznie do Austrii.

Eksport na rynki skandynawskie zmalał o 23 tys. t i wynosił 94 tys. t, przyczem spadek wywozu dotyczył głównie Szwecji. Na rynki bałtyckie w okresie sprawozdawczym nie eksportowano.

Na rynki zachodnio-europejskie wywieziono ogółem 73 tys. t — wobec 71 tys. t przeciętnie w I połowie lutego; spadek wywozu do Francji został nawet z pewną nadwyżką powetowany wzmożeniami wysyłkami do pozostałych krajów tej grupy rynków.

Eksport na rynki południowo-europejskie zmalał o 17 tys. t i wynosił zaledwie 27 tys. t. Spadek wywozu do Włoch tłumaczy się całkowicie zaprzestaniem wysyłek na prywatny rynek włoski.

Wysyłki do W. M. Gdańska utrzymały się prawie na niezmiennym poziomie, natomiast zbyt węgla okrętowego wykazywał tendencję zwyżkową.

Przeładunek węgla w portach Gdynia/Gdańsk w I połowie marca w porównaniu z przeciętną za połowę lutego zmalał o 23 tys. t, i wynosił 285 tys. t, z czego na Gdynię przypada 211 tys. t, czyli o 2 tys. t mniej, a na Gdańsk 74 tys. t, czyli o 21 tys. t mniej w porównaniu z przeciętną za połowę lutego r. b.

PRZEMYSŁ NAFTOWY

PRZEMYSŁ NAFTOWY W GRUDNIU 1935 R. — Wydobyte ropy w grudniu 1935 r. wynosiło 4 364 cyst. brutto — wobec 4 223 cyst. w listopadzie. Przeciętna dzienna produkcja wynosiła zatem bez zmiany ok. 140 cyst. brutto.

Ilość ropy, zużytej na opał i manko, wynosiła bez zmiany ok. 3% produkcji brutto.

Ekspedycja ropy do rafinerji wyniosła 4 131 cyst. (w listopadzie 4 339).

Zapasy ropy, zamagazynowanej na kopalniach i tłoczniach, zwiększyły się do 1 852 cyst. — wobec 1 632 cyst. w listopadzie.

W rejonie boryslawskim w grudniu uzyskano następujące dowiercenia: „Marcel I” kop. „Marja Teresa” w głęb. 1 383 m w warstwach popielskich — 6 t ropy dziennie, i w Nr. I kop. „Nina” w głęb. 1 368 m — 5 t na dobę. W rejonie marek specjalnych wyróżnia się dowiercenie w Pasiecznej na kop. „Chrobry XI” z produkcją przeszło 20 t ropy dziennie i 20 m³ gazów na minutę z głęb. 1 112 m. Znaczna też początkowa produkcja została nawiercona w Ropience — w wysokości 12 t dziennie z głęb. 212 m. Mniejszą produkcję ropy — ok. 0,5 t dziennie z głęb. 471 m — ze śladami gazolinowych gazów nawiercono w Dolinie. Pozatem uzyskano szereg mniejszych dowierceń w Jaszczwi, Krygu, Węglówce, Toroszwówe, Iwoniczu, Lipinkach, Mokrem i Uryczu.

Wysokociśnieniowa odbudowa złoza była prowadzona bez zmian w Schodnicy i Uryczu. W Strzelbicach w grudniu nie wtłaczano powietrza, czyniąc przygotowania do zasilania złoza innym otworem. W Harkłowej na kop. „Ropita” i „Minerwa” oraz w Równem na kop. „Nafta” mimo kontynuowania prac — metoda odbudowy ciśnienia nie dała jeszcze rezultatów.

S-ka Akc. „Pionier” prowadziła prace badawcze metodą sejsmiczną w miejscowościach: Tatarsko, Komarów, Strychańce, Chodowice i Uhersko, pow. Stryj, oraz w miejscowości Gaje Wyżne, pow. Drohobycz. W gminach Tatarsko, Komarów, Strychańce i Chodowice śledzono w dalszym ciągu charakterystyczny węglony horyzont refleksyjny, celem nawiązania badań do obszaru daszawskiego.

Oprócz badań metodą sejsmiczną S-ka Akc. „Pionier” prowadziła w gminach Letnia i Tynów pow. Drohobycz oraz w gminie Kawsko pow. Stryj badania poszukiwawcze przy pomocy wierceń rdzeniowych. Wiercenia te prowadzono 4 żórawiami typu „Calyx”.

W ruchu wiertrniczym nie zaszły naogół większe zmiany. W wierceniu było 138 otworów (w listopadzie 147). W rejonie okr. jasielskiego uruchomiono 7 otworów (w listopadzie 8), a mianowicie: w Dobrucewej („Znicz X”), Krygu („Elżbieta XXI”), „Henryk XVI” i „Polonia VI”), w Męcinie Wielkiej („Silpetrol II”), Głojskach („Pollon-Franków”) i Toroszwówe („Nadzieja I”). W rejonie drohobyckim rozpoczęto wiercenie 5 otworów (w listopadzie 8): w Brelikowie („Karpaty CXII”), Baliczach Podróżnych („Balicze Nr. II/IV”), Dolinie („Pollon II”), Lipiem („Pollon I”) i Schodnicy („Artur IV”).

Nową kopalnię zgłoszono w Pasiecznej pod hasłem „Carletto”.

Cena ropy naftowej pozostała w wysokości niezminionej — zł i 350 za cysternę 10-tonnową loco zbiorniki za ropę bruttową marki boryslawskiej.

Wydobyte gazów ziemnych w grudniu r. ub. wynosiło 42 307 tys. m³ — wobec 44 521 tys. m³ w listopadzie. Przeciętnie dziennie wydobywano 1 436 tys. m³ (w listopadzie 1 410 tys. m³).

Produkcja i obrót ropą w grudniu 1935 r. (w cysternach)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł Ó				D R O H O B Y C Z				S T A N I S Ł A W Ó W				R A Z E M			
	Produkcja	Opał i manco	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manco	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manco	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca	Produkcja	Opał i manco	Ekspedycja	Zapasy w końcu m-ca
Listopad 1935	853	14	828	321	3 075	149	3 248	1 170	295	4	263	141	4 223	167	4 339	1 632
Grudzień 1935	881	8	877	320	3 165	158	2 989	1 342	318	5	265	190	4 364	171	4 131	1 852
Cały rok 1935	9 908	111	9 989	320	38 027	1 918	37 979	1 342	3 541	59	3 356	190	51 476	2 088	51 324	1 852
„ „ 1934	9 538	63	9 420	472	39 892	1 970	40 088	1 437	3 492	76	3 462	63	52 922	2 109	52 970	1 972

Produkcja i zużycie gazów ziemnych w grudniu 1935 r. (w tys. m³)

MIESIĄC I ROK	J A S Ł O				DROHOBYCZ				STANISŁAWÓW				R A Z E M			
	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manco	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manco	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manco	Produkcja	Opał (zuż. własne)	Odtłoczono	Manco
Listopad 1935	12 172	2 553	9 375	244	26 534	7 759	18 675	100	3 601	2 993	395	213	42 307	13 305	28 445	557
Grudzień 1935	12 966	2 785	9 995	186	27 788	8 109	19 584	95	3 767	3 042	460	265	44 521	13 936	30 039	546
Cały rok 1935	136 605	29 809	103 069	3 727	305 897	95 723	208 886	1 288	43 035	33 206	6 470	3 359	485 537	158 738	318 425	8 374
„ „ 1934	121 080	26 142	90 947	3 991	304 238	114 941	187 897	1 400	43 631	31 823	6 673	5 135	468 949	172 906	285 517	10 526

Liczba otworów wiertniczych na kopalniach ropy i gazów ziemnych w grudniu 1935 r.

MIESIĄC I ROK	L i c z b a o t w o r ó w															Ilość otworów, produkujących ropę	Przeciętna dzienna produkcja otworu — w kg
	Montowane	Zmontowane	Wiercone			Instrument.	Wyłączenie gazowe	Samopłynące	Łyżkowane	Pompowane	Tłokowane	Rekonstrukc.	Likwidacja	Razem			
			Produkcyjne	Bez produkcji	Razem												
Listopad 1935	9	7	59	88	147	21	187	29	385	2 230	345	20	39	3 419	3 048	461	
Grudzień 1935	11	7	55	83	138	19	194	26	391	2 247	350	22	32	3 437	3 069	453	

Manko gazowe wynosiło ok. 1'2% produkcji — wobec 1'3% w listopadzie.

Cenę gazu ziemnego ustalono w rejonie boryslawskim na gr 4'62 — wobec gr 4'52 w listopadzie. W okr. jasielskim płacono gr 6'0 za m³ gazu, doliczając za tłoczenie gr 0'64 dla zakładów przemysłowych i gr 0'94 dla miast.

Liczba robotników na kopalniach ropy i gazów zmniejszyła się do 9 173 (w listopadzie 9 456).

W grudniu 1935 r. było czynnych 26 rafinerij nafty (w listopadzie 26), które zatrudniały ogółem 3 219 robotników i majstrów. Z tej liczby — 3 160 robotników było zajętych przy pracach, związanych bezpośrednio z ruchem zakładów.

Przeróbka ropy w rafinerjach wyniosła 42 606 t (w r. ub. przec. mies. 44 tys. t). Przerobiono ropy boryslawskiej 28 150 t, specjalnej maparafinowej 9 781 t, specjalnej bezparafinowej 4 675 t.

Wytwórczość produktów naftowych wyniosła ogółem 39 091 t, strata przy przeróbce stanowiła 8'2% (przeciętnie w r. ub. 8'1%).

Konsumpcja produktów naftowych w kraju wyniosła 30 833 t (w tem wewnętrzne spożycie rafinerij 1 288 t) i przedstawiała się następująco (w tonnach — bez spożycia rafinerij):

	Grudzień 1934	Przec. mies. 1935	Przec. mies. 1934
Benzyna	5 022	4 169	5 170
Nafta	16 555	14 653	9 700
Oleje gazowy i opałowy	4 510	5 607	4 540
Oleje smarowe	2 817	3 132	3 320
Parafina	691	711	630

Eksport produktów naftowych (właściwie wysyłka z rafinerij, przeznaczona na eksport) wyniósł ogółem 12 551 t, czyli był mniejszy niż przeciętny eksport miesięczny w 1934 r. (17 tys. t).

Z poszczególnych produktów wywieziono zagranicę (w tonnach):

	Grudzień 1935	Przec. mies. 1934
Benzyna	2 828	5 220
Nafta	3 670	3 250
Oleje gazowy i opałowy	3 488	3 100
Oleje smarowe	881	3 000
Parafina	1 323	1 630

Produkcja i obrót produktami naftowymi w grudniu 1935 r. (w tonnach)

P r o d u k t	Wytwórczość	Wysyłka do spożycia w kraju	Wysyłka do innych rafin.	Zużycie własne	Eksport	Przychód		Z a p a s y	
						z innych rafinerij i gazolinian	import	w dn. 31/XI 1935	w dn. 31/XII 1935
Benzyna	6 711	4 169	508	4	2 828	2 798	—	16 977	18 977
Nafta	11 977	14 653	101	2	3 670	99	—	33 045	26 695
Olej gazowy	6 435	5 462	201	19	1 450	200	—	6 787	6 290
Oleje lekkie o c. g. do 0'890	1 000	729	2	—	10	2	—	969	1 230
Oleje: napędowy i opałowy	1 950	145	—	—	2 038	—	—	698	465
Oleje smarowe	5 118	2 403	83	12	871	88	—	66 459	68 296
Wazelina	14	15	—	—	—	—	—	141	140
Smary stałe	249	296	5	—	2	24	—	448	418
Parafina	2 065	711	3	—	1 323	3	—	2 484	2 515
Asfalt	1 371	607	—	4	207	—	—	10 980	11 532
Koks	656	174	52	241	137	52	—	773	877
Produkty atypowe	21	31	—	—	—	—	—	193	183
„ uboczne	96	43	—	67	15	—	—	960	931
Olej parafinowy	1 090	—	566	43	—	522	—	20 010	21 013
Gacz i oleje potne	32	—	—	—	—	—	—	2 730	2 762
Slops	299	—	—	416	—	—	—	1 214	1 097
Pozostałości	7	107	35	480	—	34	—	15 826	15 245
Ogółem :	39 091	29 545	1 288	1 288	12 551	3 822	—	180 695	178 668

Eksport do poszczególnych krajów w grudniu 1935 r. (w tonnach)

Kraj przeznaczenia	Benzyna	Nafta	Olej gazowy	Oleje lekkie o c. g. do 0,890	Oleje smarowe	Parafina	Asfalt	Koks	Smary stałe Mydło naftenowe	Świece	Wazelina	Półprodukty ¹⁾	Pozostałości destylacyjne ²⁾	Razem
Austria	—	400	212	2	25	25	—	122	2	—	—	—	15	803
Czechosłowacja	1 948	2 240	12	—	107	—	20	—	—	—	—	—	—	4 327
Dania	63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63
Grecja	—	—	—	—	—	27	—	—	—	—	—	—	—	27
Jugosławia	—	—	12	—	61	253	14	—	—	—	—	—	—	340
Luxemburg	—	—	—	—	—	—	39	—	—	—	—	—	—	39
Łotwa	—	354	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	354
Niemcy	400	—	—	—	39	—	—	—	—	—	—	—	—	439
Szwajcaria	—	339	708	—	16	—	20	—	—	—	—	—	—	1 083
Szwecja	28	—	—	—	31	—	—	—	—	—	—	15	—	74
Węgry	—	—	—	—	—	50	—	15	—	—	—	—	—	65
Włochy	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	10
Razem:	2 439	3 333	944	2	279	365	93	137	2	—	—	15	15	7 624
Gdańsk	389	267	319	8	554	958	114	—	—	—	—	—	773	3 382
Gdynia	—	70	187	—	38	—	—	—	—	—	—	—	1 250	1 545
Ogółem:	2 828	3 670	1 450	10	871	1 323	207	137	2	—	—	15	2 038	12 551

Ruch zapasów produktów naftowych w rafinerjach przedstawiał się następująco (w tonnach):

	I/XII 1935	I/I 1936	I/I 1935
Benzyna	16 977	18 977	11 889
Nafta	33 045	26 695	37 178
Oleje gazowy i opałowy	7 485	6 755	7 681
Oleje smarowe	67 428	69 526	60 650
Parafina	2 484	2 515	4 864
Inne produkty	53 276	54 198	52 200
Razem:	180 695	178 668	174 462

W przemyśle gazolinowym sytuacja była w dalszym ciągu pomyślna. Produkcja gazoliny wynosiła w grudniu 3 515 t (w listopadzie 3 272 t). Z ogólnej ilości 44 521 tys. m³ gazu ziemnego, wyprodukowanego na kopalniach, przerobiono w gazoliniarniach 23 530 tys. m³, czyli 53%. Ze 100 m³ przerobionego gazu otrzymywano przeciętnie 14,8 kg gazoliny (w listopadzie 14,3 kg). Do rafinerij nafty wysłano, jako domieszkę do benzyn ciężkich, celem otrzymania benzyny motorowej 3 060 t gazoliny. W ruchu było 26 zakładów gazolinowych, zatrudniających 325 robotników.

KOPALNICTWO WOSKU ZIEMNEGO W GRUDNIU 1935 R. — W grudniu r. ub. wydobyto wosku 48 t (w listopadzie 49 t). Eksport kierowany był — podobnie, jak i w listopadzie — wyłącznie do Niemiec, dokąd wysłano 61 t — wobec 60 t w listopadzie. Zapasy zamagazynowanego na kopalniach wosku spadły do 85 t (w listopadzie 99 t). Liczba zatrudnionych na kopalniach i w topiarniach robotników obejmowała 320 (307). Ceny pozostały w wysokości niezmięniającej — zależnie od gatunku zł 270 — 150 — 60 za 100 kg loco kopalnia.

HUTNICTWO

WYTWÓRCZOŚĆ HUTNICTWA CYNKOWEGO I OŁOWIANEGO W LUTYM 1936 R. — przedstawiała się — według danych tymczasowych — jak następuje (w tonnach):

	I 9 3 6	Luty	
	Luty	Styczeń	
Cynk mufłowy i elektrolityczny	6 960	7 492	6 135
Błacha cynkowa	871	592	684
Kwas siarkowy	12 024	9 853	12 212
Ołów surowy	1 588	1 837	1 421

Wytwórczość cynku w dalszym ciągu wykazała nieznaczne zmniejszenie w porównaniu z miesiącem poprzednim, co wywołane było w znacz-

nym stopniu konjunkturą sezonową. Ogólne polepszenie się konjunktury światowej, jakie zaznaczyło się w lutym, nie odbiło się jeszcze na hutnictwie polskim ze względu na charakter dokonywanych sprzedaży z dostawami na pewien określony okres naprzód. Duże zwiększenie wykazuje wytwórczość blachy, przygotowywanej już na dostawy wiosenne i letnie. W porównaniu z lutym r. ub. tegoroczna produkcja lutowa była dosyć znacznie większa. Wytwórczość ołowiu spadła w porównaniu ze styczniem, była jeszcze jednak wyższa w porównaniu z lutym r. ub.

W porównaniu ze styczniem r. b. wytwórczość lutowa była mniejsza w cynku o 7,1% i w ołowiu o 35,5%, wzrosła natomiast w blasze cynkowej o 73,5% i w kwasie siarkowym o 22%. W porównaniu z lutym 1935 r. wytwórczość tegoroczna była większa: w cynku o 13,4%, w blasze cynkowej o 27,4% i w ołowiu o 11%, natomiast mniejsza w kwasie siarkowym — o 1,5%.

PRZEMYSŁ WŁÓKIENNICZY

EKSPORT WŁÓKIENNICZY W 1935 R. — Eksport artykułów włókienniczych wykazuje w 1935 r. w porównaniu z 1934 r. — według danych Gł. Urzędu Stat. — wzrost o 76 077 q (20%) pod względem ilości oraz o zł 7 991 tys. (14%) pod względem wartości. Liczby te są wymowne — wskazują one bowiem, iż wysiłki Rządu, zmierzające do wzmocnienia eksportu przemysłu przetwórczego, dały w dziedzinie eksportu włókienniczego pozytywne rezultaty, mimo iż trudności, jakie eksport ten w 1935 r. napotykał w postaci wszelkiego rodzaju ograniczeń przywózowych, walki konkurencyjnej na rynkach odbiorczych — nie zmniejszyły się bynajmniej w tym roku w porównaniu z 1934 r.

Liczby eksportu włókienniczego w 1935 r. w zakresie poszczególnych grup towarowych ilustruje poniższe zestawienie:

	I 9 3 4		I 9 3 5		Wzrost (+) lub spadek (—) w 1935 w stos. do 1934	
	q	tys. zł	q	tys. zł	tys. zł	%
Jedwab naturalny	145	837	94	533	—	304 36
Jedwab sztuczny, włókna	4 730	1 832	4 207	1 764	—	68 4
Wełna, sierść, wło- sie	43 120	22 930	46 070	23 109	+	179 1
Bawełna	17 214	6 445	12 619	3 676	—	2 760 43
Len, konopie i t. p.	104 469	7 139	174 480	17 377	+	10 238 157
Tiule, firanki, hafty	75	129	82	153	—	24 19
Wojłoki, piłśń i t. p.	7 478	1 512	3 702	1 019	—	493 32

¹⁾ Olej parafinowy i odcieki, olej prasowy, gacz, oleje potne.

²⁾ Oleje napędowe i opałowe.

welniane eksportowane były zarówno tkaniny czesankowe, jak również i zgrzebne.

Z okręgu białostockiego wywożone były głównie tkaniny wełniane nieczesankowe oraz koce wełniane i półwełniane. Eksport tkanin wyniósł 14 831 q wartości zł 5 111 tys., t. j. 79% wartości ogólnego wywozu; stanowi to zmniejszenie w porównaniu z 1934 r. o 2 704 q (15%) pod względem wagi i o zł 1 542 tys. (23%) pod względem wartości. Wywóz tych tkanin kierowany był ogółem do 26 krajów prawie wyłącznie pozaeuropejskich, a mianowicie (w tys. zł): Chin — 1 691, Mandżurji — 1 074, Indji Brytyjskich — 968, Związku Południowo-Afryk — 501, Syrii — 419, Iraku — 150, Persji — 81, Egiptu — 36, Palestyny — 29. Zwiększył się w porównaniu z 1934 r. wywóz do Związku Południowo-Afryk. o zł 308 tys. spowodu zmniejszenia się konkurencji włoskiej oraz zorganizowania tego rynku, zmniejszył się natomiast wywóz do Mandżurji o zł 143 tys., Chin o zł 780 tys., Syrii o zł 102 tys., oraz Indji Brytyjskich o zł 224 tys. spowodu wstrzymywania się odbiorców od przyjmowania zamówień w okresie prowadzenia przez eksporterów wzajemnej konkurencji w zakresie cen sprzedażnych.

Koce stanowiły w wywozie w 1935 r. 3 635 q wartości zł 779 tys., t. j. 12% wartości ogólnego wywozu włókienniczego białostockiego. Głównymi rynkami zbytu były (w tys. zł): Persja — 137, Palestyna — 98, Związek Południowo-Afrykański — 69, Irak — 67, Mandżurja — 54, Syria — 54, Chiny — 51, Egipt — 48, Afryka Wsch. — 47, Anglia — 31.

Eksport włókienniczy białostocki stanowi ok. 35% ogólnej produkcji włókienniczej tego okręgu. Jest to udział poważny i świadczący, iż chociażby z punktu widzenia zatrudnienia eksport ma dla tego okręgu poważne znaczenie.

Eksport bielski reprezentował w omawianym okresie 1 503 q wartości zł 2 546 tys. W stosunku do 1934 r. oznacza to wzrost pod względem ilościowym o 703 q (88%), pod względem zaś wartościowym o zł 625 tys. (32%). Na eksport z tego okręgu składają się: tkaniny wełniane czesankowe — 475 q wartości zł 1 298 tys., stożki wełniane do kapeluszy oraz kapelusze wełniane — 948 q wartości zł 1 127 tys., tkaniny bawełniane 80 q — zł 121 tys. W zakresie tkanin wełnianych zaznaczył się wzrost ilościowy o 31 q (7%) przy jednoczesnym spadku wartościowym o zł 145 tys. (10%), wynikającym ze zmniejszenia cen sprzedażnych. Udział najważniejszych krajów w eksporcie tych wyrobów w 1935 r. był następujący (w tys. zł): Jugosławia — 462, Węgry — 216, Argentyna — 186, Austria — 103, Persja — 80, Palestyna — 56, Szwajcaria — 56, Szwecja — 24. Ogółem było 34 krajów odbiorczych. Na rynki pozauropojejskie wywieziono tych wyrobów za sumę zł 406 tys., t. j. 31% wartości ogólnego wywozu tych tkanin. W stosunku do 1934 r. zmniejszył się nieznacznie wywóz do najważniejszych krajów odbiorczych.

Wywóz stożków wełnianych wzrósł wagowo o 729 q (332%), natomiast wartościowo o zł 852 tys. (310%). Z liczby 17 krajów — głównymi odbiorcami były (w tys. zł): Stany Zjedn. — 582, Anglia — 316, Holandia — 133. W 1934 r. wywieźliśmy do Stanów Zjedn. stożków na kwotę zł 105 tys., Holandji — zł 89 tys., Indji Brytyjskich — zł 57 tys. Krajów odbiorczych w 1934 r. było 7. Pomyślny rozwój wywozu tych wyrobów jest wynikiem znacznego zapotrzebowania na rynkach zagranicznych, głównie Stanów Zjedn., oraz konkurencyjności pod względem cen.

Przeciętna wartość 1 q eksportowanych wyrobów włókienniczych w 1935 r. wynosiła (w zł): z okręgu łódzkiego — zł 709 (w 1934 r. — zł 697), z białostockiego — zł 327 (zł 387) i z bielskiego — zł 1 693 (zł 2 395).

Udział procentowy eksportu włókienniczego w całkowitym eksporcie Polski zwiększył się w 1935 r. w porównaniu z 1934 r. o 1,18% — do 7,08%, co odpowiada przeciętnej z 1932 r.; świadczy to o tem, iż rola eksportu włókienniczego jako eksportu przemysłu przetwórczego nabiera coraz bardziej na znaczeniu.

Opierając się na danych Gł. Urz. Stat za 11 miesięcy 1935 r. w zakresie kierunku wywozu włókienniczego, należy stwierdzić, iż w ciągu tego okresu wywóz ten na poszczególne rynki wynosił (w tys. zł): Czechosłowacja — 7 781 (głównie len), Anglia — 6 493, Holandia — 2 598, Rumunia — 2 865, Łotwa — 2 476 (głównie len), Austria — 2 384, Belgia — 2 165, Niemcy — 2 159, Francja — 2 289, Stany Zjedn. — 1 425, Szwajcaria — 1 017, Węgry — 848, Szwecja — 700, Danja — 423, Włochy — 390, Z. S. R. R. — 258. W porównaniu z 1934 r. zmniejszył się wywóz do Anglii, Austrii, Szwajcarii, Włoch, Rumunii, Z. S. R. R., zwiększył się natomiast do pozostałych wymienionych wyżej krajów.

Pod względem organizacji eksportu włókienniczego nie zaszły w 1935 r. poważniejsze zmiany. Wywóz wyrobów włókienniczych odbywał się za pośrednictwem komisji standaryzacyjnych w Łodzi i Białymostku, do których przedewszystkiem należy kontrola jakości eksportowanych artykułów. Wywóz odzieży odbywał się za pośrednictwem Syndykatu Eksportu Odzieży w Łodzi. W połowie 1935 r. nastąpiła częściowa reorganizacja Syndykatu, a mianowicie zostały wprowadzone zmiany w przydziale kontyngentów członkom S. E. O. Zmiany te polegają na tem, iż otrzymywane zamówienia przydzielane są członkom S. E. O. stosownie do ich zdolności produkcyjnych. Ponadto wprowadzona zo-

stała zasada, stosownie do której, o ile wchodzić będą w grę nowowytworzone przez danego uczestnika artykuły lub nowozdobyte przezeń prace pionierską rynku, Zarządowi S. E. O. przysługuje prawo udzielenia uczestnikowi okresowej wyłączności na dany artykuł dla rynku. Na terenie Białegostoku powstała organizacja eksportowa dla eksportu tkanin na rynek Związku Południowo-Afrykańskiego. Utworzenie organizacji eksportowej dla eksportu беретów nie doszło do skutku w 1935 r.; realizacja tej sprawy miała nastąpić na początku 1936 r.

Obecne formy organizacji eksportu włókienniczego należy uznać naogół za właściwe, co nie wyklucza, iż są pożądane, a nawet niezbędne pewne udoskonalenia tych form. Jeśli chodzi np. o Syndykat Eksportu Odzieży, należy zaznaczyć, iż jakkolwiek organizacja ta po 2-letnim istnieniu w zasadzie spełnia swe zadania, gdyż marka towaru polskiego na rynkach zagranicznych niewątpliwie podniosła się, sam zaś eksport odzieży wykazuje wzrost — to jednak Syndykat powinien na właściwym poziomie postawić swój aparat sprzedaży na rynkach zagranicznych, przedewszystkiem zaś uregulować kwestję swych przedstawicieli w tym kierunku, by byli oni faktycznymi agentami, zbierającymi dlań zamówienia, nie zaś, jak to ma w niektórych wypadkach miejsce, „przedstawicielami”, nabywającymi od Syndykatu towar na własny rachunek.

Na tle zagadnień, związanych z wytwórczością włókienniczą i eksportem tych wyrobów, nabrała w 1935 r. na szczególnej aktualności sprawa kompensowania bawełny. W roku tym zostało zawarte porozumienie, dotyczące kompensaty bawełny północno-amerykańskiej oraz przedłożone zostało na okres roczny porozumienie w sprawie kompensaty bawełny egipskiej. Obok porozumień, już zawartych, zanotowane zostały liczne zgłoszenia firm zagranicznych, zainteresowanych uzyskaniem prawa kompensaty bawełny wzamian za eksport towarów z Polski.

Zamykając 1935 rok na odcinku eksportu włókienniczego, należy stwierdzić, iż był on okresem wspólnych wysiłków eksportowych, które dały w efekcie rezultaty dodatnie. Należy żywić nadzieję, że dalsza akcja eksportowa przy uwzględnieniu dotychczasowego doświadczenia przyniesie w 1936 r. rezultaty niemniej pozytywne.

St. Walas

RZEMIOSŁO

STATYSTYKA A RZEMIOSŁO. — Dane o ilości warsztatów rzemieślniczych i zatrudnionych w nich rzemieślników otrzymujemy tak od władz administracyjnych I instancji, które wydają t. zw. karty rzemieślnicze, jak i od samorządu gospodarczego rzemiosła, który prowadzi swoją własną ewidencję: wspomnianych kart, wydanych dyplomów mistrzowskich i czeladniczych oraz zarejestrowanych umów.

Liczby, zawarte w dorocznych sprawozdaniach izb rzemieślniczych, niezawsze są kompletne i niezawsze są ściśle, z czego izby zdają sobie dobrze sprawę. Ale, co gorsza, nie dysponują one żadnym dokładnym materiałem ubocznym, któryby mógł służyć za sprawdzian. Tak np. dane spisu ludności z 1931 r., publikowane w załącznikach do „Wiadomości Statystycznych”, dają dla 2 najpospolitszych rzemiosł (krawiectwa i szewstwa) w 6 zbadanych województwach¹⁾ następujące wyniki:

	Krawiectwo	Szewstwo
Ogółem zawodowo czynni	74 258	60 738
W tem:		
a) samodzielni, zatrudniający siły najemne	3 497	2 986
b) członkowie ich rodziny, jako pomocnicy	684	495
c) samodzielni, niezatrudniający sił najemn.	38 686	31 760
d) członkowie ich rodziny, jako pomocnicy	3 640	3 219
e) pracownicy umysłowi	166	106
f) robotnicy i chałupnicy wraz z pom. rodz.	27 585	22 172

Grupę f należy wyeliminować, są to bowiem chałupnicy i robotnicy fabryczni, a nie samodzielni rzemieślnicy; to samo odnosi się do grupy e — pracowników umysłowych. Należy również opuścić pomagających członków rodziny (grupa b i d). W ten sposób otrzymamy w 2 pozostałych grupach (a i c) rzemieślników samoistnych, których sumaryczną liczbę porównamy z danymi, jakie — również dla 1931 r. — zestawili odnośne izby (okręgi izb rzemieślniczych pokrywają się, jak wiadomo, z okręgami odnośnych województw). Otrzymamy wówczas następujące porównanie:

	Krawiectwo	Szewstwo
W/g spisu ludności	42 183	34 746
„ izb rzemieślniczych	13 810	15 449

¹⁾ M. st. Warszawa i województwa: warszawskie, wileńskie, lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie.

Rozpiętość powyższych danych jest nadmierna i jest zapewne rezultatem dwóch przyczyn: 1) izby rzemieślnicze brały pod uwagę tylko rzemiosło t. zw. legalne (z kartami rzemieślniczymi), gdy w spisie ludności okoliczność ta nie grała żadnej roli, 2) pojęcie samoistości i formy zewnętrznej rzemiosła było przez wypełniających arkusze spisowe rozumiane jaknajbardziej rozszerzająco, obejmując prawdopodobnie i przemysł domowy i chałupnictwo. Wspomniana rozpiętość jest większa

w krawiectwie niż w szewstwie, przyczem najjaskrawiej występuje ona w woj. tarnopolskim (dla krawców stosunek brzmi jak 6:5 : 1, dla szewców — jak 4:9 : 1), najslabiej zaś w woj. warszawskim (krawcy — 2:3 : 1, szewcy — 1:7 : 1).

Powyższe zagadnienie posiada wymowę równie statystyczną, co i merytoryczną, nie wiemy bowiem dokładnie, co w praktyce rozumieć przez słowo: rzemiosło.

ROLNICTWO

PRACE ZWIĄZANE Z UREGULOWANIEM WEWNĘTRZNEGO RYNKU MIĘSNEGO. — W wykonaniu postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 85/33 poz. 639) w sprawie uregulowania obrotu zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz obrotu hurtowego mięsem — już od dłuższego czasu na terenie międzyministerjalnym są prowadzone prace, związane z redagowaniem oraz uzgadnianiem rozporządzeń i zarządzeń wykonawczych do powyższego dekretu.

Jedną z najpoważniejszych prac było opracowanie tekstu jednolitej nomenklatury zwierząt rzeźnych i mięsa, która ma obowiązywać na terenie całego kraju. Opracowaniem nomenklatury zajęło się Ministerstwo Rolnictwa i Ref. Roln., powołując specjalną komisję, w skład której weszli przedstawiciele nauki oraz rzeczoznawcy hodowlani i mięśni. Komisja ta po odbyciu całego szeregu konferencji zakończyła swe prace, przedstawiając projekt jednolitej nomenklatury oraz instrukcję jej zastosowania w praktyce. Następnie projekt powyższy został wypróbowany komisyjnie na targowiskach w Warszawie, Poznaniu i Lwowie i — po wprowadzeniu pewnych poprawek natury praktycznej — ostatecznie ustalony.

Projekt nomenklatury wraz z instrukcją oraz termin i sposób wprowadzenia jej w życie były omawiane na konferencji, odbytej dn. 22/II b. r. w Ministerstwie Rolnictwa i Ref. Roln. przy udziale delegatów zainteresowanych ministerstw i samorządów gospodarczych. Projekt powyższy dotyczy zwierząt rzeźnych i mięsa oraz określa rodzaje zwierząt, ich wartość rzeźną na podstawie klas (stopnia utuczenia), wartość mięsna (na podstawie typu, względnie wagi), pozatem rodzaje i gatunki mięsa.

Na konferencji ustalono, aby projekt nomenklatury wraz z instrukcją stosowania został poddany 3-miesięcznej próbie na głównych targowiskach w kraju, a oceny prób były przeprowadzone komisyjnie z udziałem delegatów wszystkich samorządów gospodarczych. Jednocześnie postanowiono zalecić, aby w okresie próbnym przeprowadzono badania, czy nie należałoby ustanowić dolnej granicy dla świń słoninowych oraz górnej dla świń mięsnych, pozatem czy nie jest konieczne zróżniczkowanie pozycji bydła wychudzonego. Po przeprowadzeniu doświadczeń w okresie próbnym jednolita nomenklatura dla zwierząt rzeźnych i mięsa będzie wprowadzona w życie w drodze wydania odpowiedniego rozporządzenia stosownie do brzmienia art. 10 p. 4 dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 27/III 1936 r. W następnej fazie mają być również objęte nomenklaturą uboczne produkty uboju.

Wydanie powyższego rozporządzenia spodziewane jest na początku przyszłego roku gosp. Należy podkreślić, iż wprowadzenie jednolitej nomenklatury dla zwierząt rzeźnych i mięsa na terenie całego kraju posiada zasadnicze znaczenie dla uregulowania naszego wewnętrznego rynku mięsnego i stosunków, panujących obecnie w handlu żywcem i mięsem. Pozatem umożliwi ona jednolite notowanie cen oraz wpłynie na racjonalne sortowanie towaru, dostarczanego na rynek, stwarzając możliwość uzyskania odpowiednich cen za właściwy towar przez rolników producentów. Przez wprowadzenie nomenklatury oraz wagi zostanie usunięty zwyczaj kupowania żywca „na oko”, przez co kupiec będzie zmuszony płacić odpowiednie ceny za właściwy towar, co w chwili obecnej nie jest należycie przestrzegane.

Podstawowe znaczenie dla uregulowania stosunków, panujących obecnie na wewnętrznym rynku mięsnym, będą miały rozporządzenia o komisjach nadzorczych targowiskowych oraz o notowaniach cen i rejestracji umów sprzedaży. Rozporządzenia te już zo-

stały ogłoszone w „Dz. Ust. R. P.” Nr. 19, poz. 160 i 161. Jednocześnie jest uzgadnianie na terenie międzyministerjalnym rozporządzenie o targowiskach.

Na konferencji, odbytej w dn. 4/III b. r. w Ministerstwie Rolnictwa i Ref. Roln. w obecności przedstawicieli Ministerstw: Przemysłu i Handlu oraz Spraw Wewnętrznych i samorządów gospodarczych, omówiono cały szereg spraw, związanych przedewszystkiem z powoływaniem komisji nadzorczych targowiskowych, oraz ustalono wytyczne, które należy się kierować przy powoływaniu wyżej wymienionych komisji. Wytyczne te zawierają między innymi klucz do obesłania przedstawicielami poszczególnych województw Głównej Komisji Targowiskowej, ustalają siedziby komisji okręgowych, współdziałanie z władzami oraz dalsze funkcje wykonawcze. Następnie ustalono kolejność powoływania komisji notowań cen. Wprowadzenie w życie przepisów o rejestracji umów sprzedaży postanowiono odroczyć do czasu właściwego uruchomienia całego aparatu komisji targowiskowych z wyjątkiem tych miejscowości, w których dotychczas one już istniały.

Następnie omówiono i wprowadzono poprawki do projektu rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu w sprawie ważenia bydła rogatego, trzody chlewnej i owiec, sprzedawanych na targowiskach.

Należy zaznaczyć, iż poza ogłoszonymi już rozporządzeniami oraz rozporządzeniami w sprawie targowisk, ważenia i nomenklatury — pozostałe projekty rozporządzeń i zarządzeń, opracowane na podstawie dekretu Prezydenta Rzplitej z dn. 27/X 1933 r., mają być rozpatrywane na terenie międzyministerjalnym dopiero po ich szczegółowym rozpatrzeniu i wniesieniu przez Główną Komisję Targowiskową odpowiednich wniosków.

T. D.

UZUPEŁNIENIE POLSKO-GDAŃSKICH POROZUMIEN ROLNICZYCH

W ostatnim dniu stycznia b. r. uzgodniono ze stroną gdańską stanowisko co do sposobu uregulowania spornych zagadnień, dotyczących artykułów, wywozonych z Polski do Gdańska, a mianowicie uregulowania sprawy zboża i kwiatów.

Sprawa zboża przedstawiała się w sposób następujący. W chwili zawierania polsko-gdańskiego układu z dn. 6/VIII 1934 r. o obrocie produktami rolnictwa, ogrodnictwa i rybołówstwa oraz w czasie zawierania układu z dn. 17/VII 1935 r. obrót zbożem nie podlegał na terenie Gdańska żadnym ograniczeniom. Toteż i wyżej wspomniane układy nie przewidują wcale ilości minimalnych dla polskiego wywozu zbóż do Gdańska. Wywóz ten odbywał się bez żadnych ograniczeń i, co więcej — w myśl § 1 układu z dn. 6/VIII 1934 r. nie mógł podlegać żadnym ograniczeniom, jak wogóle obrót zbożem na terenie W. M. Gdańska. Stwierdzał to również wyraźnie p. 1 protokołu dodatkowego do wspomnianego układu.

Sytuacja uległa zmianie od sierpnia 1935 r. Gdańsk wprowadził z dniem 1/VIII 1935 r. przepisy, regulujące obrót zbożem. Rozporządzeniem Senatu W. M. Gdańska z tegoż dnia („G. Bl.” Nr. 82/1935, str. 865, poz. 195) upoważniono mianowicie gdański Związek Zaopatrywania w Chleb i Mąkę (Brot- und Mehlversorgungsverband) do wydawania — za zgodą państwowego Komisarza dla Związków Zaopatrywania (Staatskommissar für die Versorgungsverbände) — wszelkich zarządzeń oraz do zastosowania wszelkich środków, zmierzających do zapewnienia zaopatrzenia ludności W. M. Gdańska w chleb i „towary chlebowe” (w tem również zboże) po cenach umiarkowanych i możliwie stałych.

Na podstawie omawianego rozporządzenia utworzono specjalny urząd „Brot- und Mehlversorgungsverband der Freien Stadt Danzig Abteilung Aufnahme- und Verteilungsstelle für Brot- und Futtergetreide sowie für Mühlennachprodukte”. Obroty zbożem mogły być

odtąd dokonywane jedynie za pośrednictwem tego urzędu. Rolnicy, mianowicie, w myśl przepisów wykonawczych, ustanowionych zarządzeniem z dn. 7/VIII 1935 r., mogą zbywać zboże chlebowe, pochodzące ze zbiorów w 1935 r., oraz pozostałości ze zbiorów z 1934 r. — wyłącznie podług wskazań wspomnianego urzędu. Od tego obowiązku zwolniono jedynie te ilości zboża chlebowego, które są konieczne do utrzymania w należytnym stanie własnego gospodarstwa. Bliższe wskazania w omawianym zakresie podają zainteresowanym t. zw. „Kreisbauernfuhrer”.

Omawiana Verteilungsstelle posiada listę komisjonerów, upoważnionych przez Brot- und Mehlersorgungsverband do dokonywania zakupów zboża. Za komisjonerów uważa się przytem firmy zbożowe, zajmujące się dotychczas handlem zbożem kontyngentowym, przyczem uznanie poszczególnych komisjonerów uzależniono od zawarcia przez nich z Verteilungsstelle specjalnych kontraktów. To samo dotyczy komisjonerów dla zboża pastewnego i produktów przemiału t. zw. Mühlen-nachprodukte. Jako tego rodzaju komisjonerzy mają być uznane wszystkie firmy, które dotychczas brały udział w pokrywaniu gdańskiego zapotrzebowania na pasze.

Młyny, wytwarzające mąkę i inne produkty przemiału na sprzedaż na obszarze W. M. Gdańska, muszą pokrywać swe zapotrzebowanie na zboże wyłącznie za pośrednictwem Verteilungsstelle. Przemiał zboża, polegający na zamianie zboża na mąkę i zapłacie za przemiał (Lohnmüllerei), jest dozwolony jedynie na pokrycie własnego zapotrzebowania, a nie na handel.

Ponadto zarządzenie z dn. 7/VIII 1935 r. ustalało ceny odbioru dla zboża i ceny sprzedażne dla mąki oraz zawierało szereg innych postanowień, jak np. postanowienia co do hurtowego handlu mąką i t. d. Należy tu jeszcze podkreślić, że zarządzenie to ustanawiało jednocześnie przymus przemiału (z podaniem norm). Przepis ten jednak, jak również niektóre inne przepisy, np. przepisy, odnoszące się do produkcji i zbytu mąki, specjalnego chleba oraz artykułów mącznych dla celów sanitarnych, zostały uchylone do dalszego zarządzenia — zarządzeniem Brot- und Mehlersorgungsverband'u z dn. 3/IX 1935 r.

Omawiane zarządzenie dotyczy zasadniczo jedynie pszenicy i żyta, pozostawiając sprawę uregulowania zbytu zboża pastewnego osobnemu zarządzeniu.

Ciekawe były postanowienia z dn. 2/IX 1935 r. Postanowiono mianowicie, że 10 000 t pszenicy, pochodzącej ze zbiorów w 1935 r. względnie z pozostałości ze zbiorów z 1934 r., zostanie oddane przez Brot- und Mehlersorgungsverband firmom handlowym z przeznaczeniem jedynie na wywóz zagranicę. Firmy te muszą złożyć odpowiednią opłatę i zobowiązać się, że za każde zakupione 100 kg pszenicy dostarczą wskazanym przez Versorgungsverband młynom gdańskim 50 kg żyta polskiego pochodzenia. Jednocześnie ustanowiono warunki (ceny, zaświadczenia, kary), na jakich postanowienia te mają być wykonane.

Polska nie mogła przyjąć do wiadomości nowych przepisów gdańskich. Sprawa bowiem posiadała dla Polski zasadnicze znaczenie. Z drugiej strony należy podkreślić, że i Gdańsk był zainteresowany w uregulowaniu tego zagadnienia. Zapotrzebowanie Gdańska na zboże znacznie przewyższa miejscową produkcję, przyczem najważniejszą pozycją jest tu żyto.

Kwestia zbożowa została rozwiązana w drodze obustronnych rokowań. W wyniku właśnie tych rokowań postanowiono włączyć do rolniczego układu polsko-gdańskiego również żyto i śrutę żytnią. Polska więc wyraziła zgodę na włączenie jedynie żyta do układu o obrocie produktami rolnictwa, ogrodnictwa i rybołówstwa, przyczem wszystkie gwarancje, zawarte w tym układzie, będą dotyczyć również i żyta. Jednocześnie zapewniono dla wywozu z Polski do Gdańska w okresie rocznym (to zn. do dn. 9/VIII 1936 r.) kwotę 13 000 tonn. Dla śruty żytniej natomiast ograniczono się, o ile chodzi o omawiany okres, do ustalenia kontyngentu optycznego w wysokości 50 kg. Na poczet powyższego kontyngentu żyta zostaną zaliczone te ilości, które zostały przywiezione z Polski do

Gdańska w okresie od dn. 10/VIII 1935 r. Wysokość tych kwot będzie określona przez obydwóch przewodniczących Polsko-Gdańskiej Komisji Mieszanej. Według wstępnych obliczeń kwota ta wyniesie ok. 8 000 t — tak, że do wywozu od lutego do 9/VIII b. r. zostaje ok. 5 000 t. Tak więc gdańska reglamentacja obrotu zbożem zostaje ograniczona jedynie do żyta, a pozostałe zboża będą mogły być zbywane bez ograniczeń.

Jednocześnie załatwiono również sprawę wywozu mąki z Polski do Gdańska. Poprzednio została ona uregulowana jedynie do końca 1935 r. Wobec czego obecnie sprawa ta pozostawała otwarta. Ustalając kwotę minimalną na bieżący okres, przyjęto zasadę, że tak Polska jak i Gdańsk powinny uczestniczyć w 50% w zaopatrzeniu Gdańska w mąkę. Przyjmując roczne zapotrzebowanie Gdańska na 20 000 t mąki, przypada na dowóz z Polski 10 000 t; a więc na 7 miesięcy — bo na 7 miesięcy zawierano umowę — 5 831 t. Przyjmując ponadto, że gdańska konsumpcja mąki spadła w b. r. w przybliżeniu o 10%, ustalono w czasie tegorocznych rokowań dla okresu 1/I ÷ 9/VIII 1936 (to zn. do dnia, do którego obowiązują inne kontyngenty minimalne, ustalone dla wywozu z Polski do Gdańska) kwotę minimalną w wys. 5 248 t mąki. Na poczet tego kontyngentu zostaje zaliczona ilość 1 248 t mąki polskiego pochodzenia, zmagazynowanej obecnie w Gdańsku. W poprzednim układzie przewidziano na 1935 r. (a właściwie na 11 miesięcy) 10 000 t, a pozatem — na określonych warunkach — dodatkową kwotę w wys. 600 t jako zamianę za zboże.

W ten sposób została uregulowana ostatecznie sprawa polskiego wywozu żyta, śruty żytniej i mąki do Gdańska. Uregulowanie omawianej sprawy, jak to już wyżej zaznaczono, posiada poważne znaczenie i dla strony polskiej i dla strony gdańskiej. Zapewnia spokojny i równomierny dowóz zboża z Polski do Gdańska, z korzyścią dla polskiego eksportera i jednocześnie gdańskiego konsumenta. Należy przytem podkreślić, że obecne uregulowanie sprawy nie narusza interesów gdańskiego rolnika.

Poza sprawą zbożową uregulowano również w dn. 31/I 1936 r. sprawę wywozu kwiatów z Polski do Gdańska. Gdańsk wprowadził rozporządzeniem z dn. 18/X 1935 r. (które na żądanie Polski nie zostało wprowadzone dotychczas w życie) licencje na otwarcie przedsiębiorstw ogrodniczych oraz karty sprzedaży na kwiaty („G. Bl.” str. 1046, 1047). Strona polska przyjęła obecnie powyższe przepisy do wiadomości i przyjęła do wiadomości wprowadzenie ich w życie z zachowaniem następujących warunków.

Podania osób względnie przedsiębiorstw ogrodniczych, zamieszkałych lub posiadających siedzibę w Polsce, o udzielenie kart sprzedaży — będą składane na ręce przewodniczącego Komisji Rozdzielczej dla Obrotu Produktami Spożywczymi z W. M. Gdańskiem. Komisja ta przesyła podania wraz ze swoją opinią właściwej władzy gdańskiej do ostatecznego rozstrzygnięcia. Gdańska władza nie będzie przytem rozpatrywała polskich podań, wniesionych inną drogą.

W razie odmówienia udzielenia karty sprzedaży na kwiaty petentowi polskiemu lub też w razie cofnięcia już udzielonego pozwolenia strona może zwrócić się do Senatu. Senat zasięgnię w tym wypadku opinii obu przewodniczących Polsko-Gdańskiej Komisji Mieszanej przed ostatecznym załatwieniem sprawy, przyczem opinia ta będzie miarodajna o powzięcia decyzji.

Ponadto strona gdańska zobowiązała się do niestosowania do osób względnie przedsiębiorstw ogrodniczych, posiadających siedzibę lub zamieszkałych w Polsce — innych ograniczeń poza ograniczeniami, zawartymi w wyżej wspomnianem rozporządzeniu.

W ten sposób zostały uregulowane wszystkie ważniejsze kwestie, związane z wykonaniem polsko-gdańskiego porozumienia rolniczego, o ile chodzi o wywóz z Polski do Gdańska. Wywóz ten odbywa się obecnie bez większych trudności na ustalonych w drodze obopólnych porozumień zasadach.

S. Z.

HANDEL

HANDEL ZAGRANICZNY

HANDEL ZAGRANICZNY W LUTYM 1936 R. — Ogólne o b r o t y handlu zagranicznego w lutym 1936 r. zmniejszyły się w stosunku do stycznia, zgodnie zresztą z naszymi przewidywaniami, wyrażonymi w sprawozdaniu za styczeń r. b. — o zł 2'2 miljn., czyli o 1'4% (zł 154'2 miljn. — wobec zł 156'4 miljn.). Spadek ten był znacznie mniejszy niż w latach ubiegłych, gdyż w 1935 r. wyniósł zł 7'8 miljn. (5'6%), a w 1934 r. aż zł 21'0 miljn. (14'4%). Spadek obrotów w lutym w stosunku do stycznia jest zupełnie naturalny, a tłumaczy się tem, że — po pierwsze — luty jest wogóle krótszy, po drugie zaś — stanowi dla wielu artykułów typowy okres międzysezonowy. Zjawisko, że w r. b. zmniejszenie się obrotów w lutym w porównaniu ze styczniem było tak znikome, wywołane zostało nienaturalnym (t. zn. niezgodnym z tendencją ogólną) niskim poziomem obrotów w styczniu, a zatem uważać można, że w lutym obroty zagraniczne znów powróciły do przeciętnego

dla r. b. poziomu. Poziom ten zaś jest stosunkowo bardzo wysoki, gdyż wyższy od odpowiedniego miesiąca lat 1933 ÷ 1935, a niższy od 1932 r. tylko o zł 7'3 miljn. (4'5%). W lutym zatem znów wyraźnie zaznaczyła się tendencja do wzrostu obrotów handlu zagranicznego Polski, które w pierwszych 2 miesiącach 1936 r. były wyższe od takiego samego okresu 1935 r. o zł 38'0 miljn. (13'9%).

Liczby handlu zagranicznego w ostatnim kwartale r. ub. i w pierwszych miesiącach r. b. przedstawiały się następująco (w miljn. zł):

	Przywóz	Wywóz	Saldo dodatnie
Październik . . . 1935	79'2	83'5	4'2
Listopad . . . „	77'0	82'4	5'4
Grudzień . . . „	78'0	86'4	8'4
Styczeń . . . 1936	75'6	80'8	5'2
Luty . . . „	76'3	77'9	1'6

Jak wynika z powyższego zestawienia, w styczniu r. b. w stosunku do grudnia r. ub. nastąpił nieznaczny spadek ilości transakcyj (o 0·8%) przy równoczesnym wzroście wartości transakcyj o ok. 5%; w związku z tą rozbieżnością w ruchu liczby transakcyj i kwot transakcyj — przeciętna wartość transakcyj wzrosła o ok. 5%. W uszeregowaniu obrotów poszczególnymi grupami akcyj nie nastąpiły w styczniu żadne przesunięcia; na podkreślenie natomiast zasługuje spadek obrotów w grupach: maszynowo-elektrotechnicznej i przemysłu spożywczego (w liczbach procentowych — bardzo poważny) oraz nieproporcjonalnie do wzrostu ogólnych obrotów silny wzrost obrotów grupy akcyj bankowych (w całości przypadający, zresztą, na akcje Banku Polskiego), który zdecydował o zwykle wartości zawartych transakcyj.

Na giełdach prowincjonalnych (krakowskiej, lwowskiej i poznańskiej) obracano wyłącznie akcjami Banku Polskiego po kursach zwykłych.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Wartość nominalna (w waluta)	Kurs naj-wyższy	Kurs naj-niższy	Ostatni kurs w tygodniu	
				w zł z a k c j e
Bank Polski	zł 100	94'00	93'75	94'00
„Siła i Światło“	zł 50	.	.	27'00
Cukrownia i Rafineria „Nielew“	zł 100	.	.	44'50

Warsz. Tow. Fabryk				
Cukru	zł 100	25'75	25'50	25'50
				-25'75
				-25'25
Warsz. Tow. Kopalń				
Węgla	zł 100	.	.	11'75
Lilpop	zł 25	9'00	9'00	9'00
Modrzejów	zł 50	.	.	4'70
Norblin	zł 100	.	.	42'00
Ostrowiec	zł 50	25'75	23'25	23'25
Starachowice	zł 100	34'60	34'00	34'00
Haberbusch i Schiele	zł 100	.	.	33'50

GIEŁDA KRAKOWSKA

Akcje — w zł: Bank Polski 93'00.

GIEŁDA LWOWSKA

Akcje — w zł: Bank Polski 93'50.

GIEŁDA POZNAŃSKA

Akcje — w zł (maksimum i minimum; w nawiasach — notowania z okresu, poprzedzającego sprawozdawczy): Bank Polski 93'00 — 92'50 (92'50).

KOMUNIKACJA I TRANSPORT

ZMIANY W KOLEJOWYCH TARYFACH ZWIĄZKOWYCH. — Z dniem 15/III r. b. weszła w życie w ramach bezpośredniej polsko-łotewsko-estońskiej taryfy towarowej (cz. IV) taryfa na przewóz towarów pomiędzy stacjami kolei polskich i stacjami portowymi kolei lotewskich w Rydze, która zawiera łączne opłaty przewozowe za odcinki kolei polskich i lotewskich, t. j. od stacji P. K. P. do stacji portowych w Rydze, oraz w kierunku odwrotnym, wyrażone w jednostkach taryfowych. Wszelkie opłaty dodatkowe pobierane są na podstawie części I, II i III obowiązującej polsko-łotewsko-estońskiej bezpośredniej taryfy towarowej. W taryfie uwzględniono w pierwszym rzędzie eksport polskich towarów z ziem północno-wschodnich. Najważniejszym artykułem, który tu wchodzi pod uwagę jest drzewo, następnie fornieri i dykty, jaja, len, konopie, pakuły, nasiona oleiste, skóry surowe cielęce, smoła, tekturna, terpentyna i wyłoczyny z nasion oleistych. W imporcie do Polski wchodzi w rachubę ekstrakty garbarskie, kauczuk, skóry bydłce surowe i tłuszcze zwierzęce (łój).

Omawiana taryfa — zarówno ze względu na swój układ, jak i na opłaty przewozowe — powinna umożliwić eksport, szczególnie drzewa, z tych okręgów, z których dotychczasowy eksport przez Gdynię lub w kierunku na Łotwę przez Turmont był niedogodny.

Do taryf towarowych dla komunikacji pomiędzy Polską a Czechosłowacją wprowadzono z ważnością od dn. 1/III r. b. szereg zmian i uzupełnień, ogłoszonych w „Dz. Tar. i Zarz. Kol.” Nr. 6, z których na uwagę zasługują następujące:

Do czechosłowacko-polskiej taryfy portowej włączono, stosownie do życzenia zainteresowanych kół przemysłowo-handlowych, nowe towary, mianowicie: makulaturę ze stawkami od portów do stacji czechosłowackich, wosk ziemny (nowa taryfa artykułowa Nr. 91), piec żelazne, olej samolotowy, wyroby drewniane zwyczajne i szproty. W poszczególnych taryfach artykułowych (Nr. Nr. 1, 12, 17, 24, 60, 66, 102, 156, 222, 228, 247, 257 i 267) zamieszczone zostały nowe czechosłowackie stacje nadawcze wzgl. odbiorcze.

W aneksie powyższej taryfy wprowadzono z ważnością od dn. 30/VI 1936 r. niższe opłaty na tranzyt masła kakaowego do Austrii oraz na klej w kierunku odwrotnym. Ponadto w aneksie wprowadzono niższą na przewóz krochmalu od stacji Parkan do Gdyni/Gdańska.

Do czechosłowacko-polskiej taryfy związkowej, cz. II, zeszyt 7, wprowadzono z ważnością od dn. 1/III 1936 r. dodatek I, zawierający nowe obniżone opłaty na wywóz i tranzyt czeskiego szkła i porcelany, ustalonych w dostosowaniu do nowych taryf eksportowych kolei czechosłowackich. W cz. II zeszyt 4 powyższej taryfy włączono do taryfy artyk. Nr. 202 na przewóz drzewa z Polski do Czechosłowacji stacje nadawcze: Dorohusk i Lubieńce.

W polsko-czechosłowackiej taryfie dunajowej zeszyt 1 — dla komunikacji pomiędzy stacjami polskimi a portami rzecznyemi na Dunaju — obszar ważności taryfy artykułowej Nr. 85 na eksport zboża, mąki, otrąb i mąki pastewnej rozszerzono na stacje: Kalisz i Ostrów Wkp.

ŻEGLUGA I SPRAWY MORSKIE

RYNEK FRACHTOWY. — Na większości rynków frachtowych notowano w dalszym ciągu nadmierną podaż tonnażu przy zniżkowej tendencji stawek na rynkach, nieobjętych umowami o stawkach minimalnych.

Rynek La Platy wykazywał bardzo słaby ruch. Zafrachtowano ogółem 6 statków o łącznym tonnażu 31 350 t. W portach północnego Pacyfiku dokonano szeregu transakcyj na warunkach f. i. o. po stawce sh 19/6 do Anglii na kwiecień, a z Vancouver po sh 19/- na marzec. Z Chili frachtowano nitraty do portów Europy po zniżkowej stawce sh 17/-, podczas gdy w styczniu stawka ta wynosiła sh 20/-.

Na rynku północno-amerykańskim panował zastój przy zupełnym

braku zainteresowania tonnażem zarówno pod ładunki zboża i węgla jak złomu i cukru.

Rynki Dalekiego Wschodu wykazywały średni ruch przy mocnej tendencji stawek. W wywozie soi z portu Dalny płacono sh 26/6 na kwiecień. Stawka na ryż z Sajgonu do Francji wynosiła sh 24/9 na maj, a z Burmy do Holandji sh 24/6 na kwiecień. Notowano natomiast kontrakty z Kalkuty do Stanów Zjedn. po sh 28/9 na marzec, a z Filipin w tymże kierunku po \$ 7 i \$ 6'75 na kwiecień/maj. Na rynkach australijskich nie dokonano żadnych transakcyj.

W portach czarnomorskich Z. S. R. R. panował b. słaby ruch, zafrachtowano kilka statków pod ładunki żelaza lanego do Japonji po sh 14/9 i 15/- oraz rudy z Poti do Stanów Zjedn. po sh 11/-.

KRONIKA TYGODNIOWA

PRZEGLĄD USTAW I ROZPORZĄDZEŃ

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Powołanie komisji nadzorczych nad obrotem zwierzętami gospodarskimi i drobiem oraz nad hurtowym obrotem mięsa, tudzież nad organizacją targowisk — rozporz. Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 26/II 1936 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Rolnictwa i Ref. Rol. oraz Spraw Wewnętrznych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 19/1936, poz. 160).

Notowania cen i rejestracja umów sprzedaży zwierząt gospodarskich i mięsa — rozporz. Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 26/II 1936 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Rolnictwa i Ref. Roln. oraz Spraw Wewnętrznych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 19/1936, poz. 161).

Skład i sposób działania komisji szacunkowych, powołanych do ustalania przyrostu wartości majątku spółek z ograniczoną odpowiedzialnością — rozporz. Ministra Przemysłu i Handlu z dn. 26/II 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 19/1936, poz. 162).

Zmiana rozporządzenia w sprawie emisji I serji 3%-owej państwowej renty ziemskiej — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 2/III 1936 r., wyd. w poroz. Ministrem Rolnictwa i Ref. Roln. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 19/1936, poz. 163).

Zmiana taryfy na wyroby tytoniowe — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 3/III 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 19/1936, poz. 164).

Zmiana rozporządzenia o prywatnych urządzeniach telefonicznych i telegraficznych — rozporz. Ministra Poczty i Telegrafów z dn. 27/II 1936 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Spraw Wewnętrznych i Spraw Wojskowych („Dz. Ust. R. P.” Nr. 20/1936, poz. 166).

Ustalenie stopy opłaty na częściowe pokrycie kosztów nadzoru nad instytucjami ubezpieczeń społecznych w latach 1934-1935 — rozporz. Ministra Opieki Społecznej z dn. 7/III 1936 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 20/1936, poz. 167).

Opłata specjalna na cele, związane z gospodarką cukrową — rozporz. Ministra Skarbu z dn. 3/III 1936 r., wyd. w poroz. z Ministrami: Rolnictwa i Ref. Roln. oraz Przemysłu i Handlu („Dz. Ust. R. P.” Nr. 20/1936, poz. 168).

TERMINY OGÓLNYCH ZEBRAŃ W SPÓLKACH AKCYJNYCH

28 marca:

— „Kolej Lokalna Toruń — Czarnowo“, S. A. — o g. 9 w Toruniu, Ratusz, pok. 15.

— „T-wo Zgierskiej Manufaktury Bawełn“, S. A. — o g. 11 w lok. S-ki w Łodzi, Piotrkowska 177.

— „Polska Spółka Powiernicza“, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w W-wie, Al. Jerozolimskie 20.

30 marca:

— „S. A. dla Budowy Mieszkań“ w Bielsku — o g. 17½ w kanc. Not. Dr. Zdz. Lubomęskiego w Bielsku, 3 Maja 13.

— „Radomskie T-wo Elektr.“, S. A. — o g. 11½ w W-wie, Czackiego 8 m. 6.

— „T-wo Elektr. Okr. Częstochowskiego“, S. A. — o g. 9½ w W-wie, Czackiego 8 m. 6.

— Papiernia „Mokwin“, S. A. — o g. 10½ w lok. S-ki w W-wie, Moniuszki 2a.

— „Morze Północne“ Polskie T-wo dla Połowu Śledzi „Mopol“, S. A. — o g. 12 w lok. Not. E. Heidricha w Gdyni, Świętojańska 1.

— T-wo Budowy Maszyn i Urządzeń Sanit. „Drzewiecki i Jeziorański“, S. A. — o g. 17 w lok. S-ki w W-wie, Al. Jerozolimskie 71.

— „Elektrownia w Piotrkowie“, S. A. — o g. 11 w W-wie, Czackiego 8 m. 6.

— „Elektrownia w Kielcach“, S. A. — o g. 10½ w W-wie, Czackiego 8 m. 6.

— „Białostockie T-wo Elektryczności“, S. A. — o g. 9 w W-wie, Czackiego 8.

31 marca:

— „S. A. Bud. i Eksp. Zakł. Kapiel. w Polsce“, S. A. — o g. 7½ w lok. S-ki w W-wie, Krak.-Przedm. 16.

— „Papier“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Wilnie, Żalwa 13.

— T-wo Fabr. Firanek, Tiulu i Koronek „Szlenkier, Gettlich i S-ka“, S. A. — o g. 15 w lok. S-ki w W-wie, Ś-to Jerska 10.

— „Bank Akceptacyjny“, S. A. — o g. 13 w lok. S-ki w W-wie, Nowogrodzka 50.

— „Kolej Elektryczna Łódzka“, S. A. — o g. 17 w lok. B-ku Przem. Łódzkich w Łodzi, Pierackiego 15.

— „I Polskie T-wo Kąpieli Morskich“, S. A. — o g. 18 w W-wie, Szopena 14 m. 5.

— T-wo Białostockiej Manuf. „Eugenjusz Becker i S-ka“, S. A. — o g. 15 w gmachu Resursy Obywatelskiej w W-wie, Krak.-Przedm. 64.

— „Mundus“, Katowicki Dom Składowy i Spedycyjny, S. A. — o g. 18 w lok. Dresdner Bank, Filiale Kattowitz, w Katowicach, Piłsudskiego 2.

2 kwietnia:

— „Osada“ S. A. Bud. Dom. — o g. 16 w lok. Hotelu Centralnego w Gnieźnie, Mieczysława 7.

— Fabr. Obuwia Mechan. „Słoń“ dawn. B-cia Kipper, S. A. — o g. 15 w lok. Pol. Zw. Garbarzy Przem. w W-wie, Marszałkowska 130.

3 kwietnia:

— „Zakł. Chem. w Częstochowie“, S. A. — o g. 17 w W-wie, Piusa XI 39.

— „Banque Franco-Polonoise“, S. A. — o g. 16 w lok. B-ku w Paryżu, 15 rue des Pyramides.

— S. A. Hodowli Nasion „Udycz“ — o g. 10 w lok. S-ki w W-wie, Koszykowa 6.

4 kwietnia:

— Tomaszowska Fabr. Dywanów, Chodnik i Wyr. Kokos. „Aleksander Müller“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w Tomaszowie Maz., Rolanda 2.

— „Bank Dyskontowy Warszawski“, S. A. — o g. 16 w lok. B-ku w W-wie, Fredry 8.

— „Przetwórnia Olejów Roślinnych“, S. A. — o g. 15½ w lok. S-ki w Radomiu, Piłsudskiego 4.

— Fabr. Wyr. Ceram. „Opoczno“, S. A. — o g. 18 w lok. S-ki w W-wie, Szopena 12.

5 kwietnia:

— „Zamek Pieskowa Skała“, S. A. — o g. 16 w lok. Dr. Zawadzkiego w W-wie, Wilcza 62 m. 5.

— Zakł. Przem. - Budow. „Dźwignia“, S. A. — o g. 16 w Sosnowcu, Swobodna 3.

SKARBOWOŚĆ I FINANSE

PODATKI I OPŁATY

ZRYCZAŁTOWANY PODATEK OD OBROTU DLA DROBNYCH PRZEDSIĘBIORSTW. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 10, poz. 98 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 10/II 1936 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, w sprawie zryczałtowania podatku przemysłowego od obrotu dla drobnych przedsiębiorstw na lata 1936 i 1937¹⁾.

¹⁾ Patrz zeszyt 8/1936, str. 222.

W związku z tem Ministerstwo Skarbu okólnikiem L. D. V. 36301/4/36 z dn. 10/III 1936 r. wyjaśniło, między innymi, co następuje:

Do § 1. — Zryczałtowanemu podatkiowi przemysłowemu od obrotu na lata 1936 i 1937 podlegają przedsiębiorstwa, zarówno podlegające zryczałtowanemu podatkiowi za rok 1935 w trybie rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 6/III 1935 r. („Dz. Ust. R. P.” Nr. 16, poz. 89), jak i niepodlegające temu podatkiowi, o ile ich obrót po włączeniu obrotów towarami, podlegającymi scalonemu podatkiowi przemysłowemu, nie przekraczał za rok 1935 w stosunku całorocznym kwoty zł 50 000, pod tym jednak warunkiem, że zostały one zaliczone na rok 1936 w myśl

taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, do jednej z wymienionych w § 1 rozporządzenia kategorii świadectw przemysłowych.

Wysokość ogólnego obrotu przedsiębiorstwa za rok 1935, względnie obrotu, podlegającego scalonemu podatkowi przemysłowemu, w razie nieposiadania przez urząd skarbowy odpowiedniego konkretnego materiału winna być określona przy współudziale biegłych.

W przedsiębiorstwach, prowadzących sprzedaż wyrobów państwowego monopolu tytoniowego i spirytusowego, jako obrót, osiągnięty ze sprzedaży tych wyrobów, przyjmowana winna być suma, stanowiąca różnicę między ceną, pobieraną przez państwowy monopol, a wyznaczoną przez tenże monopol ceną sprzedażną.

Przedsiębiorstwa, które na rok 1936 podlegają zaliczeniu w myśl taryfy, stanowiącej załącznik do art. 23 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, do kategorii wyższych od wymienionych w § 1 rozporządzenia, a są prowadzone na podstawie kategorii niższych w drodze przyznanej ulgi (zarówno indywidualnych, jak i z urzędu) — nie podlegają zryczałtowanemu podatkowi.

Pracownie i zajęcia rzemieślnicze, rękodzielnicze, dorozkarstwo, furmaństwo oraz rybołówstwo, niepodlegające podatkowi przemysłowemu od obrotu w myśl art. 5 p. 8 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, nie opłacają zryczałowanego podatku.

Do § 2 lit. d. — W razie posiadania przez urząd skarbowy wiadomości o prowadzeniu przez przedsiębiorstwo od początku 1936 r. ksiąg handlowych w myśl Kodeksu Handlowego lub uproszczonych ksiąg handlowych przedsiębiorstwo to winno być wyłączone spośród przedsiębiorstw, opłacających zryczałtowany podatek, nawet pomimo niezłożenia przewidzianego w § 2 lit. d rozporządzenia pisemnego oświadczenia.

Do § 3. — Do wymienionych w § 3 rozporządzenia kwot zryczałowanego podatku przemysłowego od obrotu nie są doliczane żadne dodatki. W szczególności do kwot tych nie dolicza się: a) dodatku na rzecz związków samorządu terytorjalnego, b) 15% dodatku, pobieranego w myśl ustawy z dn. 26/III 1935 r. o poborze 10% dodatku do opłat stemplowych i podatków pośrednich oraz 15% dodatku do podatków bezpośrednich oraz spadkowego i od darowizn („Dz. Ust. R. P.” Nr. 22, poz. 127). Związki samorządu terytorjalnego otrzymują udział w zryczałtowanym podatku przemysłowym od obrotu w wysokości 17% wpływów z tego podatku. Wpływy z odsetek, pobranych od zaległości w zryczałtowanym podatku przemysłowym od obrotu, przypadają w całości na rzecz Skarbu Państwa.

Do § 4. — Urząd skarbowy zalicza poszczególne przedsiębiorstwa do odpowiednich grup ryczałtu indywidualnie, wykorzystując w tym celu wszelkie posiadane konkretne dane o rozmiarze i charakterze przedsiębiorstwa, wysokości osiągniętych obrotów i stanie gospodarczym przedsiębiorstwa, oraz kierując się obowiązującymi od dn. 1/I 1936 r. stawkami podatkowymi. Przy ustalaniu wysokości ryczałtu wyłącza się z obliczeń obroty artykułami, podlegającymi scalonemu podatkowi przemysłowemu.

Do § 10. — Wykreślenie przedsiębiorstwa spośród przedsiębiorstw opłacających zryczałtowany podatek, następuje równocześnie z wydaniem orzeczenia karnego, zaliczającego przedsiębiorstwo do świadectwa przemysłowego kategorii wyższej od przewidzianych w § 1 rozporządzenia. Z chwilą wykreślenia przedsiębiorstwo to winno być pociągnięte do płacenia podatku przemysłowego od obrotu na zasadach ogólnych.

O wykreśleniu spośród przedsiębiorstw, opłacających zryczałtowany podatek, winien być płatnik niezwłocznie zawiadomiony; jednocześnie zostaje odpisany zryczałtowany podatek oraz przypisane zaliczki.

Kwoty, wpłacone tytułem zryczałowanego podatku, zarachowuje się na poczet zaliczek na podatek przemysłowy od obrotu na bieżący okres podatkowy.

ZWOLNIENIE OD PODATKU OD OBROTU EKSPORTU KAPUSTY KWASZONEJ I OGÓRKÓW KWASZONYCH. — Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 19/II 1936 r. L. D. V 36336/4/36 ustaliło — w trybie art. 3 p. 15 ustawy o państwowym podatku przemysłowym — że kapusta kwaszona, tak jak i ogórki kwaszone, jest gotowym wyrobem, a półfabrykatem w tym wypadku, gdy jest przeznaczona do wyrobu konserw.

AKCYZY I MONOPOLE

NORMY SZACUNKU I CENY WYKUPU KRAJOWEGO SUROWCA TYTONIOWEGO. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 8, poz. 87 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 27/I 1936 r., wydane na podstawie art. 9 ustawy z dn. 18/III 1932 r. o utworzeniu państwowego przedsiębiorstwa „Polski Monopol Tytoniowy”.

Wspomnianem rozporządzeniem ustanowiono taryfę wykupu tytoniu krajowego, wyprodukowanego w okresie kampanji uprawy tytoniu roku 1936, oraz określono zasady klasyfikowania i ustalania cen liści tytoniowych, odstępowanych przez plantatorów w myśl obowiązujących przepisów przedsiębiorstwa „Polski Monopol Tytoniowy”.

Przy stosowaniu taryfy dla ustalenia szacunku i obliczania należności, przypadającej plantatorowi za dostarczone liście tytoniowe, powin-

ny być przestrzegane w myśl omawianego rozporządzenia następujące przepisy:

Taryfa obejmuje liście tytoniowe użyteczne, t. j. nadające się do fabrykacji wyrobów tytoniowych.

Nienadające się do fabrykacji wyrobów tytoniowych liście i części liści tytoniowych, zanieczyszczone obcymi domieszkami, niedojrzałe, nieuszucone, zniszczone przez choroby, zn. arznięte, rażone pleśnią lub w inny sposób zepsute — uznaje się za materiał nieużyteczny (nieużytek tytoniowy).

Wiązki liści, w których obok użytecznych znajduje się nieużytek, odbierane będą jako materiał nieużyteczny.

Uszkodzenia mechaniczne liści tytoniowych powodują następujące skutki dla klasyfikacji tych liści:

a) liście wszystkich uprawianych w kraju odmian i gatunków tytoniu, zniszczone mechanicznie więcej niż w połowie blaszki listnej, klasyfikuje się jako części liści i wykupuje w najbliższej klasie danej odmiany czy gatunku tytoniu;

b) uszkodzenia mechaniczne liści tytoni: Trapezund, Tyk-Kulak, Hercegowina, Węgierski-Ogrodowy i Virginia, naruszające więcej niż $\frac{1}{10}$ część blaszki listnej, nieprzekraczające jednak połowy tej blaszki, powodują obniżenie klasyfikacji o jedną klasę niższą od tej, do której liście klasyfikowałyby się w stanie nieuszkodzonym;

c) liście tytoni cygarowych, zniszczone mechanicznie w granicach do $\frac{1}{10}$ części blaszki listnej, klasyfikuje się o jedną klasę niższą od tej, do której liście kwalifikowałyby się w stanie nieuszkodzonym, a liście tytoni cygarowych, zniszczone mechanicznie ponad $\frac{1}{10}$ części blaszki listnej, nie więcej jednak niż do połowy, klasyfikuje się o dwie klasy niższą;

d) liście tytoniu Kentucky I klasy, zniszczone mechanicznie w granicach do połowy blaszki listnej w sposób, uniemożliwiający zużycie ich na pokrywy, klasyfikuje się o jedną klasę niższą.

Liście wszystkich uprawianych w kraju odmian i gatunków tytoniu, uszkodzone przez choroby na powierzchni większej niż $\frac{1}{3}$ części blaszki listnej klasyfikuje się o jedną klasę niższą od tej, do której kwalifikowałyby się w stanie zdrowym, najwyżej jednak przy tytoniu: Trapezund, Tyk-Kulak, Hercegowina, Węgierski-Ogrodowy, cygarowym, Kentucky i Virginii w klasie III, przy Machorze zaś w klasie II.

Liście wszystkich uprawianych w kraju odmian i gatunków tytoniu, uszkodzone przez choroby na powierzchni większej niż $\frac{1}{3}$ część, lecz mniejszej od połowy blaszki listnej, klasyfikuje się jako części liści. Liście zaś uszkodzone przez choroby na powierzchni większej od połowy blaszki listnej uznaje się za nieużytek tytoniowy.

Liście zaparzone i zepsute przy suszeniu klasyfikuje się jak liście, uszkodzone przez choroby.

Jako liście normalnie wysuszone klasyfikuje się liście, posiadające od 19% zawartości wilgoci.

Liście, zawierające do 25% wilgoci, odbiera się jako liście wilgotne w klasach, do których kwalifikowałyby się w stanie należytego wysuszenia, z potrąceniem jednak wagi nadmiaru wilgoci od ogólnego ciężaru liści.

Za liście mokre uznaje się liście, zawierające powyżej 25% zawartości wilgoci.

Liście mokre oraz liście o niedostatecznie wysuszonych ogonkach i nerwach głównych, przydatne jednak do użytku, klasyfikuje się, potrącając od wagi ogólnej ilości wagi nadmiaru wilgoci — przy tytoniu Trapezund, Tyk-Kulak, Hercegowina, Węgierski-Ogrodowy, cygarowym i Virginii najwyżej w klasie IV, przy tytoniu Kentucky najwyżej w klasie III, przy Machorze najwyżej w klasie II.

Liście, dostarczane przez plantatorów, powinny być posortowane według jednakowych gatunków i odmian tytoniu oraz wymogów klasyfikacyjnych i powiązane w wiązki za ogonki w połowie ogonków, a u odmian i gatunków tytoni skrytoogonkowych u nasady blaszki listnej; wiązanie powinno być dokonane sznurkiem konopnym lub lnianym, albo lukiem kukurydzianym; nadto dozwolone jest wiązanie wiązek liści tytoniu Kentucky i Virginii liśćmi tychże tytoni pod warunkiem użycia do wiązania liści najzupełniej zdrowych oraz pozostawienia przy wiązaniu końców ogonków liści w wiązce niezakrytych paskiem wiążącym liścia.

Liście, powiązane w wiązki w inny sposób, lub przy użyciu innego materiału odbiera się po cenie o gr 5 na 1 kg niższej od tej, którą należałoby zapłacić, gdyby były powiązane w sposób przepisowy.

B. L.

ZMIANA CEN SPRZEDAŻNYCH SPIRYTUSU NA CELE NIEKONSUMPCYJNE. — W „Dz. Ust. R. P.” Nr. 11, poz. 110 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 31/I 1936 r., wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Ministrem Rolnictwa i Ref. Roln., w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Skarbu z dn. 10/VI 1933 r. o ustaleniu cen sprzedażnych spirytusu na cele niekonsumpcyjne.

Według tego rozporządzenia cena za spirytus surowy lub spirytus rektyfikowane posiednich gatunków do wyrobu octu pozostała niezmienną i wynosi zł 1 20 za litr 100% spirytusu. Natomiast za spirytus do wyrobu: eteru, politur, lakierów, syntetycznych środków leczniczych,

		Wartość nominalna (waluta)	Kurs naj-wyższy	Kurs naj-niższy	Ostatni kurs ¹⁾ w tygodniu
Papiery państwowe					
3%	Pożyczka Budowlana	zł w zł. 50	—	—	—
4%	" Dolarowa	\$ ¹⁾	52'10	51'75	51'85
4%	" Inwestycyjna	zł w zł. 100	—	—	—
4%	" " serje	zł w zł. 100	—	—	—
			w % % nominalu		
5%	" Konwersyjna	zł	61'00	60'25	60'25
5%	" Konwers. Kol.	zł	.	.	56'50
6%	" Dolarowa	\$	75'50	74'50	74'88
7%	" Stabilizacyjna ²⁾	\$ ³⁾	62'50	61'88	62'25
			-63'00 ⁴⁾	-62'50 ⁴⁾	-62'38
					-62'75 ⁴⁾

Listy zastawne i obligacje banków					
7%	L. Z. Państw. Banku Roln.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8%	" " " "	zł w zł. 1927	94'00	94'00	94'00
7%	" Banku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8%	" " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
7%	Obl. Kom. B-ku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	83'25	83'25	83'25
8%	" " " "	zł w zł. 1924	94'00	94'00	94'00
8%	Obl. Bud. B-ku Gosp. Kraj.	zł w zł. 1927	—	—	—
5½%	L. Z. Banku " " "	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5½%	" " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00
5½%	Obl. Kom. B. Gosp. Kraj.	zł w zł. 1924	81'00	81'00	81'00
5½%	" " " " "	zł w zł. 1927	81'00	81'00	81'00

Listy zastawne i obligacje towarzystw kredytowych					
8%	L. Z. T-wa Kred. Przemysłu Polskiego ⁵⁾	£			90'75
4½%	L. Z. T-wa Kred. Ziemskiego	zł	45'38	44'00	44'50
8%	" " " " " (gwarant.)	\$	89'00	88'00	88'00
4½%	" " Pozn. Ziem. Kredyt.	zł	40'88	40'63	40'88
4½%	" " " " " " "	zł w zł.	42'45	42'00	42'00
5%	" " Tow. Kred. m. Warszawy	zł	57'25	57'00	57'00
5%	" " " " " " z 1933 r.	zł	54'00	53'25	53'50
					-53'63
5%	" " " " " Łodzi z 1933 r.	zł	48'25	47'88	47'88
5%	" " " " " Piotrkow z 1933 r.	zł	45'50	45'50	45'50
5%	" " " " " Siedlec (w likw.) z 1933 r.	zł	27'38	27'25	27'25

Obligacje miast					
VIII i IX 6%	Poż. Konwers. m. Warszawy	zł	54'75	53'50	53'50

Poniżej zestawione są obroty na giełdzie warszawskiej w zakresie papierów procentowych państwowych i prywatnych w grudniu r. ub. i styczniu r. b.:

	Grudzień 1935		Styczeń 1936	
	ilość transakcyj	na kwotę (tys. zł)	ilość transakcyj	na kwotę (tys. zł)
Papiery państwowe	981	3 104	1 291	4 780
w tem:				
pożyczki państwowe	743	2 223	1 020	3 984
listy zastawne i obligacje banków państwowych	238	881	271	796
Papiery prywatne	589	1 464	863	2 054
w tem:				
listy zastawne Tow. Kred. Przem. Polskiego	15	96	19	154
listy zastawne tow. kred. ziemskich	201	413	281	564
listy zastawne tow. kred. miejskich	321	843	442	1 112
obligacje miast	52	112	121	224
różne	—	—	—	—
Ogółem:	1 570	4 569	2 154	6 834

Jak wynika z powyższego zestawienia, w styczniu r. b. w stosunku do grudnia r. ub. w zakresie obrotów papierami procentowymi państwo-

wymi i prywatnymi nastąpiła zwyżka o ok. 50%; ponieważ jednocześnie liczba tranzakcyj wzrosła słabiej, gdyż tylko o ok. 37% — przeto przeciętna wartość transakcji wzrosła o ok. 9%. Jeżeli chodzi o udział obrotów papierami państwowymi w ogólnych obrotach — to wzrósł on z 67% w grudniu r. ub. do 70%; natomiast w zakresie liczby tranzakcyj — w styczniu nastąpił spadek do 60% z 62% w grudniu r. ub.

ZŁOTY ZAGRANICĄ

	New York ¹⁾	Londyn ²⁾	Paryż ¹⁾	
9/III	19'00	26'25	—	
10/,,	19'02	26'31	—	
11/,,	19'01½	26'21	—	
12/,,	19'00½	"	—	
13/,,	18'97	"	—	
14/,,	"	"	—	
	Zurych ¹⁾	Berlin ¹⁾	Praga ¹⁾	
9/III	57'72½	46'80 — 46'90	456'12½	
10/,,	57'70	"	"	
11/,,	"	"	456'00	
12/,,	57'75	"	"	
13/,,	57'72½	"	"	
14/,,	57'70	"	"	
	Kopenhaga ¹⁾	Sztokholm ¹⁾	Oslo ¹⁾	Gdańsk ¹⁾
9/III	85'90	74'50	77'00	99'80 — 100'20
10/,,	85'95	"	"	"
11/,,	"	"	"	"
12/,,	86'00	"	"	"
13/,,	"	"	77'00	"
14/,,	"	"	"	"

POŻYCZKI POLSKIE NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH³⁾

(maksimum—minimum—ultimo; w nawiasach—obroty)				
	24 ÷ 29/II	2 ÷ 7/III	9 ÷ 14/III	
New-York				
6% dolarowa				
1920	80—78—80 (9 000)	78¾—78¾—78¾ (12 000)	77—75—75½ (23 000)	
8% Dillon				
1925	bez transakcyj	92—91—91 (12 000)	91—88½—89½ (50 000)	
7% stabilizac. 1927	108¼/8—107¾/8—107¾/8 (16 000)	107¼/8—107¼/8—107¼/8 (51 000)	106¼/4—105½/2—106¼/4 (42 000)	
7% Warszawy 1928	68½—68¼—68¼ (21 000)	68¾/8—68—68 (33 000)	67¼/8—67—67¼/8 (15 000)	
7% Śląska 1928	70—69¼—69¼ (28 000)	70—69¼—69¼ (14 000)	69—68½—68½/8 (22 000)	
Londyn				
7% stabilizac. 1927	90'38—87'88—89'88	—	90'07—86'07—87'82	
Zurych				
7% stabilizac. 1927	—	—	—	
Paryż				
7% stabilizac. 1927	66'22—64'22	64'85—64'78	63'78—63'78	
Medjolan				
7% włoska 1924	94'08—93'68—93'83 (275)	93'77—93'47—93'67 (375)	93'37—93'47—93'57 (75)	

Z BANKU POLSKIEGO

STAN RACHUNKÓW BANKU POLSKIEGO W DN. 10 MARCA 1936 R. — Pierwsza dekada marca przyniosła poważne skurczenie się zwyczajnych obrotów walutowych Banku. Sprzedaż utrzymywała się mniej więcej na poziomie III dekady lutego i niewiele różniła się rozmiarami od sprzedaży w I dekadzie lutego i I dekadzie stycznia; skup natomiast obniżył się, i stąd powstał deficyt walutowy.

1) \$ 5 = zł 44'57.
2) Z wyłączeniem transzy francuskiej.
3) \$ 1 = 5'183 fr. szwajc. = Hfl. 2'4888.
4) Dotyczy drobnych odcinków.
5) Gwarantowane przez Skarb Państwa.

1) Za zł 100.
2) Za £ 1.
3) Kursy — w %-ach nominalu; obroty — w jednostkach walutowych danego kraju (w Medjolanie — w tysiącach).

Deficyt obrotów walutowych spowodował skurczenie się rezerw walutowych Banku o zł 5° miljn. do zł 12¹ miljn., czyli do poziomu stosunkowo znacznie niższego niż przed miesiącem, ale nie tak wiele niższego niż przed rokiem (dn. 10/III 1935 r. — zł 14⁶ miljn.).

Zato rezerwy złota Banku wzrosły w I dekadzie marca, mianowicie o zł 0¹⁵ miljn., osiągając poziom zł 445² miljn. — o zł 0⁴ miljn. wyższy niż przed miesiącem, ale zato o 60⁹ miljn., czyli o 12% niższy niż przed rokiem. Wzrost rezerw złota w dekadzie sprawozdawczej zawdzięcza się zwykłemu skupowi złota przez oddziały Banku, który to skup od kilku dekad utrzymuje się na niemal stałym poziomie.

W stosunku do sumy obiegu biletów bankowych i części natychmiast płatnych zobowiązań, podlegającej pokryciu (przewyższy ich ponad zł 100 miljn.) — powyższy zapas złota stanowił na ultimo I dekady marca 41⁷⁸% a więc nieco mniej niż na ultimo lutego, bardzo nieznacznie więcej niż przed miesiącem, lecz jednocześnie poważnie mniej niż przed rokiem. Liczbowo te zmiany w pokryciu złotem obiegu i zobowiązań przedstawia następujące zestawienie:

	%
10/II 1936 . . .	41 ⁷⁷
29/II „ . . .	41 ⁸⁶
10/III „ . . .	41 ⁷⁸
10/III 1935 . . .	48 ⁶⁴

Spadek procentu pokrycia w III dekadzie marca — mimo wzrostu sumy pokrycia, t. j. zapasu złota — nastąpił dlatego, że jednocześnie nieznacznie wzrosła suma obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku (względnie części ich, podlegającej pokryciu), mianowicie z zł 1 142⁴ miljn. do zł 1 144⁶ miljn. (względnie z zł 1 042⁴ miljn. do zł 1 044⁶ miljn.). Wzrost wykazał tylko jeden składnik tej sumy, mianowicie natychmiast płatne zobowiązania (z zł 163³ miljn. do zł 193⁶ miljn.), podczas gdy drugi składnik — obieg biletów bankowych — wykazał normalny na początku miesiąca spadek (z zł 979¹ miljn. do zł 951⁰ miljn.).

Wzrost zobowiązań w drobnej tylko części dotknął pozycję „różne rachunki”, której saldo podniosło się z zł 24⁹ miljn. do zł 27⁹ miljn., natomiast skoncentrował się głównie na lokatach żyrowych, które — jak zwykle na początku miesiąca — zwykowały z zł 138⁴ miljn. do zł 165⁷ miljn.

Ponieważ na ultimo lutego lokaty żyrowe wykazały szczególnie silny odpływ, przeto — mimo wzrostu w I dekadzie marca — nie osiągnęły one w końcu dekady poziomu, na jakim znajdowały się przed miesiącem, ani też nie dorównały stanowi przed rokiem. Jeśli chodzi o lokaty kas państwowych, to utrzymują się one od szeregu miesięcy na minimalnym poziomie — tak, że różnice w ich stanie są w liczbach absolutnych bardzo niewielkie; w I dekadzie marca wykazały one wzrost, dochodząc mniej więcej do poziomu sprzed miesiąca, ale pozostając jednocześnie 9-krotnie mniejsze niż przed rokiem. Natomiast lokaty prywatne, które w I dekadzie marca wzrosły poważnie, bo o 20%, osiągnęły w końcu tej dekady poziom nieco wyższy niż przed rokiem, choć o jakieś 3% niższy niż przed miesiącem, t. j. w końcu I dekady lutego b. r. Ten ruch lokat żyrowych ilustruje liczbowo następujące zestawienie (w miljn. zł):

	Lokaty żyrowe:	
	kas państwowych	pozostałe
10/II 1936	1 ⁴	170 ³
29/II „	1 ⁰	137 ³
10/III „	1 ⁴	164 ³
10/III 1935	12 ⁸	162 ⁷

Obieg biletów bankowych skurczył się w I dekadzie marca, jak wskazywaliśmy, o zł 28¹ miljn., a więc znacznie silniej niż w analogicznej dekadzie lutego (o zł 11³ miljn.), ale słabiej niż w I dekadzie roku (o zł 50⁰ miljn.).

Mimo silnego spadku w dekadzie sprawozdawczej obieg nie zeszedł do poziomu sprzed miesiąca i był o blisko 2% wyższy niż przed rokiem.

Widzimy to z następującego zestawienia (w miljn. zł):

10/II 1936 . . .	947 ⁴
29/II „ . . .	979 ¹
10/III „ . . .	951 ⁰
10/III 1935 . . .	934 ⁶

Spadek obiegu biletów bankowych w I dekadzie marca o zł 28¹ miljn. znalazł odpowiednik w dopływie lokat na rachunki żyrowe, pozatem zaś pozostawał w związku z odpływem dewiz z Banku oraz ze skurcze-

niem się działalności kredytowej Banku, które jednak z nadwyżką zostało wyrównane przez silny wzrost skupu bilonu przez Bank.

Jeśli chodzi o 3 główne formy kredytów Banku, to nastąpił w I dekadzie marca spadek portfela wekslowego (o zł 5⁸ miljn.) oraz pożyczek zastawowych (o zł 8³ miljn.), podczas gdy portfel skupionych przez Bank biletów skarbowych wykazał — co prawda bardzo nieznaczny, bo wynoszący zaledwie zł 0³ miljn. — wzrost. Zaznaczyć należy, że w I dekadzie poprzednich miesięcy b. r. spadek kredytów dyskontowych był stosunkowo większy niż w dekadzie sprawozdawczej, wynosząc zł 19⁴ miljn. w I dekadzie stycznia i zł 22⁷ miljn. w I dekadzie lutego.

W okresie miesięcznym, t. j. od końca I dekady lutego do końca I dekady marca, kredyty Banku wykazały lekki wzrost — jeśli chodzi o portfel wekslowy, natomiast spadek w zakresie skupu biletów skarbowych oraz pożyczek zastawowych, jak to wykazuje poniższe zestawienie (w miljn. zł):

	Wzrost (+) lub spadek (—)
Kredyty dyskontowe	+ 4 ⁴
Pożyczki zastawowe	— 6 ⁹
Bilety skarbowe	— 1 ²

W okresie rocznym 10/III 1935 ÷ 10/III 1936 zmniejszyły się o jakieś 2% kredyty dyskontowe, natomiast bardzo silnie wzrosły pożyczki zastawowe i skup biletów skarbowych. Liczbowo przedstawia to następujące zestawienie (w miljn. zł):

	Wzrost (+) lub spadek (—)
Kredyty dyskontowe	— 12 ⁷
Pożyczki zastawowe	+ 41 ³
Bilety skarbowe	+ 33 ⁹

Co się tyczy innych — poza powyższymi 3 postaciami kredytów — operacyj czynnych Banku Polskiego, to tu zaznaczył się w dekadzie sprawozdawczej, wspomniany już wyżej, silny wzrost skupu monet srebrnych i bilonu, których zapas wzrósł o zł 15⁷ miljn. (po gwałtownym zresztą spadku na ultimo lutego, bo o zł 27⁹ miljn.). Skup papierów kredytu długoterminowego przez Bank był minimalny, bo zapas ich wzrósł zaledwie o zł 0¹ miljn. Dług Skarbu Państwa (kredyt bezprocentowy) pozostał wogóle w dalszym ciągu niezmienny.

Całe bankowe pokrycie obiegu biletów Banku — w wyniku omówionych wyżej zmian w stanie rezerw walutowych i wszystkich form operacji kredytowych Banku — uległo następującym zmianom (w tys. zł):

	10/II	29/II	10/III
Waluty i dewizy	18 864	17 089	12 064
Weksle krajowe	603 481	613 695	607 845
Bilety skarbowe	40 253	38 730	39 010
Polskie monety srebrne i bilon	38 049	18 022	33 685
Pożyczki, zabezpieczone zastawami	96 317	97 668	89 371
Papiery proc. własne	91 413	91 247	91 345
Dług Skarbu Państwa	90 000	90 000	90 000
Razem:	978 377	966 451	963 320

Obieg monet srebrnych i bilonu, emitowanych przez Skarb Państwa, zmniejszył się w I dekadzie marca o zł 15⁷ miljn., t. j. o niespełna 4%, a więc stosunkowo silniej niż obieg biletów, emitowanych przez Bank Polski, który to obieg obniżył się — jak widzieliśmy — o niecałe 3%.

Zmiany w stanie i strukturze obiegu bilonowego przedstawia następujące zestawienie (w miljn. zł):

	10/II	29/II	10/III
Monety srebrne (10-, 5-, 2 złotowe)	308 ⁵	326 ¹	312 ⁹
w tem:			
10-złotówki	137 ⁰	142 ⁷	138 ⁸
5-złotówki	111 ¹	117 ⁶	112 ⁷
Bilon niklowy i brązowy	79 ⁵	81 ⁹	79 ⁴
Razem:	387 ⁹	407 ⁹	392 ³

Całkowity obieg pieniężny, t. j. obieg biletów Banku Polskiego łącznie z obiegiem monet srebrnych i bilonu, wynosił na ultimo I dekady marca zł 1 343³ miljn., a więc nieznacznie więcej niż na ultimo I dekady lutego (zł 1 335³ miljn.), a o ok. 2½% więcej niż przed rokiem, t. j. na ultimo I dekady marca ub. r. (zł 1 313² miljn.).

PRZEGLĄD ZAGRANICZNY

KRONIKA ZAGRANICZNA

STANY ZJEDN. AM.

ZMIANA POLITYKI ŻEGLUGOWEJ. —

Szereg trudności, na które napotyka marynarka handlowa Stanów Zjedn. w swej działalności, doprowadziły obecnie do realizacji oddawna zapowiadanego projektu bezpośredniego subsydjowania floty handlowej. Głównym powodem zmiany polityki rządowej jest fakt, że dotychczasowy system ukrytego popierania marynarki handlowej, przy pomocy kontraktów przewozu poczty, nie zdołał dać Stanom Zjedn. odpowiedniej dla nich i nowoczesnej marynarki handlowej. Wobec tego za konieczne zostały uznane posunięcia, mające na celu ułatwienie eksploatacji i wzmoczenie budowy nowych, szybszych statków handlowych. Sfery fachowe twierdzą, że subsydjowanie jest konieczne z kilku względów, m. in. by postawić flotę amerykańską na równej stopie z flotami innych krajów, subsydjujących jawnie swoje linie okrętowe, by umożliwić wzmoczenie budowy statków, której koszty są wyższe w Stanach Zjedn. niż w innych państwach, a także by dostarczyć flocie wojennej cennego materiału pomocniczo-transportowego, w postaci szybszych i nowoczesnych statków handlowych.

Już od pewnego czasu istniał zamiar zniesienia kontraktów pocztowych, które byłyby zastąpione innym systemem pomocy finansowej. Brane są pod uwagę 3 drogi reformy: 1) danie linjom okrętowym jeszcze jednego roku czasu z zachowaniem dotychczasowych kontraktów przewozu poczty; 2) wprowadzenie w życie nowej ustawy, t. zw. „Copeland Bill” oraz 3) zainicjowanie budowy okrętów przez Rząd Stanów, który wynajmowałby je prywatnym linjom do eksploatacji (ten ostatni sposób nie ma większych szans spowodu smutnych doświadczeń z czasów powojennych). Z tych 3 koncepcyj t. zw. Copeland Bill ma największe szanse. Projekt ten przewiduje: 1) utworzenie zarządu morskich Stanów Zjedn. (U. S. Maritime Authority) w składzie 3 osób; 2) cofnięcie istniejących kontraktów pocztowych w terminie najpóźniej jednego roku od chwili powołania do życia zarządu morskich i jednoczesne stworzenie zróżniczowanych subsydjów na okres do 20 lat; 3) cofnięcie pożyczek na budowę statków i zastąpienie ich zróżniczowanymi subsydjami budowlanymi do wysokości 33% kosztu całej budowy (wyjątkowo 40%). Zarząd będzie prowadził sam budowę i będzie odpredawał statki armatorom po cenie, która będzie zbliżona do kosztu budowy danego statku na stocznich zagranicznych.

Pozatem projekt przewiduje ograniczenie zysków firm, budujących statki, do 10% ceny kontraktowej, zakaz udzielania subsydjów żegludze przybrzeżnej lub mieszanej, konieczność aprobaty Parlamentu dla niektórych wydatków, związanych z subsydjami i budową, rozpatrywanie projektów, m. in. budowę wielkich transatlantyków, wykup jednostek przestarzałych, podwyżki subsydjów w wyjątkowych wypadkach, kontrolę użycia subsydjów i in.

Z RYNKÓW

ZAGRANICZNYCH

ZE ŚWIATOWYCH RYNKÓW ZBOŻOWYCH. — Ceny w okresie 2 ÷ 15/III r. b. kształtowały się następująco (w walucie danego kraju, w Buenos Aires i Liverpoolu — w \$, w Hamburgu — w Hfl. — za 100 kg):

	2 ÷ 8/III	9 ÷ 15/III	Wzrost (+) lub spadek (—) %
Pszennica			
Berlin . . .	21'00	21'00	—
Praga . . .	173'70	173'70	—
Chicago . . .	4'25	—	—
Buenos Aires	3'31	3'33	+ 0'6
Liverpool . .	3'44½	3'46½	+ 0'5
Wiedeń . . .	36'33	36'37½	+ 0'1
Hamburg . . .	5'52½	5'57½	+ 0'9
Żyto			
Berlin . . .	17'30	17'30	—
Praga . . .	138'65	138'65	—
Chicago . . .	2'23	2'23	—
Wiedeń . . .	26'12½	26'12½	—
Hamburg . . .	3'15	3'25	+ 3'1
Owies			
Berlin . . .	—	—	—
Praga . . .	122'50	122'50	—
Chicago . . .	2'22	2'14	— 3'7
Buenos Aires	—	—	—
Liverpool . .	3'36½	3'36½	—
Wiedeń . . .	25'62½	25'87½	+ 0'9
Hamburg . . .	3'60	3'60	—
Jęczmień browarny			
Berlin . . .	22'35	22'35	—
Praga . . .	—	—	—
Chicago . . .	3'17	3'00	— 5'4
Wiedeń . . .	31'50	32'00	+ 1'5
Hamburg . . .	—	—	—

BYDŁO I MIĘSO

— Na rynkach zagranicznych bydła i mięsa w styczniu i lutym r. b. panowała utrzymana tendencja, i zapotrzebowanie — pomimo chwilowych wahań — było zadowalające.

W Austrii ujawniły się skutki zarządzeń, zmierzających do ograniczenia nadprodukcji trzody chlewnej, a w związku z tem chłonność rynku na towar zagraniczny ostatnio dość znacznie wzrosła. W 1935 r. Austria sprowadziła największe ilości trzody z Polski — 129 135 sztuk, następnie z Jugosławii — 123 337, z Węgier — 114 917 i z Rumunii — 35 336 sztuk. Wskutek ograniczenia nadmiernej w ostatnich czasach produkcji wewnętrznej — konsumpcja mięsa wieprzowego w Austrii znacznie zmniejszyła się. Spadek spożycia wieprzowiny został wyrównany wzrostem konsumpcji mięsa wołowego, które w przeważającej części jest pochodzenia krajowego.

W Anglii na rynku bekonowym — naskutek normalnego w tym okresie spadku spożycia — tendencja rynkowa w styczniu r. b. nieco osłabła. W końcu stycznia rynek bekonowy cechowała dobra tendencja dla towaru chudego, bez względu na jego pochodzenie. Rynek nie wykazywał tendencji podwyższania notowań i dopiero pod wpływem podniesienia cen przez eksporterów duńskich — podwyżka notowań stała się powszechna. W lutym r. b. na angielskim rynku bekonowym panował mocny nastrój dla cen wszystkich gatunków bekonu. Zwyżka ta jednak prawdopodobnie nie potrwa długo, gdyż ceny bekonu są zbyt wysokie dla obecnej zdolności nabywczej konsumenta angielskiego. Pod wpływem znacznych dowozów szmalcu amerykańskiego na angielskim rynku tłuszczowym ostatnio zaplanowała silna dekonjunktura. Cena najlepszego amerykańskiego szmalcu nie przekraczała w końcu lutego sh 59 za 1 cwt.

Wiedeń. — Notowania urzędowe nierogacizny z dn. 28/II r. b. — w szyl. austr. za 1 kg żywej wagi: cielęta 1'20 ÷ 1'40, świnię słoniową prima 1'34 ÷ 1'38, angielskie krzyżówki 1'32 ÷ 1'46, rumuńskie 1'36 ÷ 1'46, słoninowe 1'17 ÷ 1'23, chłopskie 1'33 ÷ 1'40, mięsiste 1'40 ÷ 1'60. Tendencja spokojna. ceny świń zwykłych o 5 gr. na 1 kg. Na rynku bydła rogatego w tym samym okresie notowano — w szyl. za 1 kg żywej wagi: woły najwyższy gatunek 1'40 ÷ 1'50, prima 1'10 ÷ 1'40, secunda 0'90 ÷ 1'65, tertia 0'82 ÷ 0'88, stadniki 0'73 ÷ 0'88, krowy 0'72 ÷ 0'82, kościste 0'56 ÷ 0'70. Tendencja utrzymana.

Praga. — Notowania z dn. 3/III r. b. — w kor. czeskich za 1 kg żywej wagi: woły 3'75 ÷ 5'60, stadniki 3'10 ÷ 6'00, krowy 2'80 ÷ 5'50, jałowki 4'30 ÷ 6'00, świnię krajowe 7'00 ÷ 7'70, słowackie 7'30 ÷ 7'60, polskie 6'00 ÷ 6'40, rumuńskie ciężkie 5'90 ÷ 6'80. Przebieg targu spokojny.

Londyn. — Na rynku bekonów notowano oficjalnie w dn. 28/II r. b. — w sh za cwt: duńskie Nr. 1 sizeable 94, — Nr. 2 91, — Nr. 3 87, Nr. 1 ciężkie 94, — Nr. 2 91, szóstki Nr. 1 92, — Nr. 2 89, holenderskie Nr. 1 sizeable 91, — Nr. 2 86, — Nr. 3 83, Nr. 1 ciężkie 91, — Nr. 2 85, szóstki Nr. 1 88, — Nr. 2 84, polskie Nr. 1 84, — Nr. 2 79, — Nr. 3 75, Nr. 1 ciężkie 84, — Nr. 2 77, szóstki Nr. 1 81, irlandzkie sizeable Nr. 1 93 ÷ 97, — Nr. 2 90 ÷ 94, Nr. 3 sizeable 87, Nr. 1 ciężkie 92 ÷ 97, — Nr. 2 86, Nr. 2 szóstki 88, litewskie Nr. 1 sizeable 84, — Nr. 2 79, — Nr. 3 75, Nr. 1 ciężkie 84, — Nr. 2 77, Nr. 1 szóstki 81, angielskie sizeable Nr. 1 94 ÷ 96, — Nr. 2 90 ÷ 93, — Nr. 3 86, ciężkie Nr. 1 93 ÷ 95, — Nr. 2 85 ÷ 92, szóstki Nr. 1 93, — Nr. 2 92, „cesarskie“ wyhodowane w Anglii Nr. 1 sizeable 82, — Nr. 2 77 ÷ 78, — Nr. 3 74 ÷ 75, Nr. 1 ciężkie 81 ÷ 82, — Nr. 2 76, Nr. 1 szóstki 80, szwedzkie Nr. 1 sizeable 91, — Nr. 2 85. W ostatnim tygodniu rynek londyński kształtował się pod znakiem słabszej tendencji — ceny poszczególnych gatunków zniżkowały o sh 2 ÷ 4.

J A J A

— W styczniu r. b. położenie na zagranicznych rynkach jajczarskich pod względem koniunkturalnym nie doznało większych zmian. Dopiero w trzecim tygodniu stycznia wpływ na Londyński rynek jajczarski wywarły następujące czynniki: zaprzestanie przez Niemcy zakupu jaj w Holandji, forsowne oferty duńskie, a wreszcie znaczne ocieplenie się w całej Anglii i związany z tem wzrost produkcji krajowej. W lutym r. b. na rynku angielskim nastąpił wzrost podaży, a w związku z tem i zniżka notowań. Towar pierwszorzędny zaczyna być coraz bardziej wyróżniony i cieszy się nadal dobrym popytem, pomimo ogólnej zniżki cen. Oczekiwany jest wzrost dostaw towaru rumuńskiego oraz przewiduje się, że pewien wpływ na rynek wywarą również dostawy jaj jugosłowiańskich, którym przyznano preferencje w związku z sankcjami antywłoskimi.

Wzrastająca produkcja krajowa jaj w Austrii wywiera swój wpływ na politykę handlową o tyle, że kontyngenty dla przywozu jaj z zagranicy na 1936 r. ustalone zostały w wysokości znacznie niższej niż w r. ub. Kontyngent dla Węgier oznaczony został na 12 tys. q — wobec 23 tys. q w 1935 r., dla Polski na 5 391 q — wobec 11 000 q w r. ub., dla Jugosławii na 1 840 q — wobec 4 200 q. Wiedeńskie kola gospodarcze liczą się z pewnym spadkiem cen jaj, który winien nastąpić w niedługim okresie czasu w wyniku zwiększonych dowozów jaj polskich w związku z osiągnięciem ostatnio porozumieniem między importerami austriackimi a firmami wywozowymi polskimi. W istniejących dotąd warunkach austriackie firmy importowe częstokroć nie mogły wykorzystać licencji na przywóz jaj polskich. Obecnie niedogodności te zostaną usunięte w myśl porozumienia, które ma wejść w życie z dniem 1/IV r. b. Już obecnie firmy austriackie mogą otrzymywać transporty jaj polskich na rachunek kontyngentu na II kwartał r. b.

Berlin. — Hurtowe notowania jaj za sztukę franco w opakowaniu i ocłone z dn. 2/III: krajowe I gat. (zupełnie świeże) 65 g i wyżej 9'25, duże 60 ÷ 65 g 8'75, średnie 60 ÷ 65 g 8'25, normalne 55 ÷ 50 g 7'75, małe 50 ÷ 45 g 7'25, II gat. (świeże) 65 g i wyżej 9'00, duże 60 ÷ 65 g 8'50, średnie 60 ÷ 55 g 8'00, normalne 55 ÷ 50 g 7'50, małe 50 ÷ 45 g 7'00, wybrakowane 6'00, holenderskie, szwedzkie i duńskie 65 g i wyżej 8'76, duże 60 ÷ 65 g 8'25, średnie 55 ÷ 60 g 7'75, normalne 50 ÷ 55 g 7'25, fińskie, norweskie, belgijskie, irlandzkie 65 g i wyżej 8'75, duże 60 ÷ 55 g 8'25, średnie 55 ÷ 60 g 7'75, normalne 50 ÷ 55 g 7'25, węgierskie, jugosłowiańskie, bułgarskie 65 g i wyżej 8'50, duże 60 ÷ 55 g 8'00, średnie 55 ÷ 60 g 7'50, normalne 50 ÷ 55 g 7'00, oryginalne 7'25, rumuńskie 60 ÷ 65 g 8'00, średnie 7'25, normalne 7'00. Tendencja utrzymana.

Londyn. — Urzędowe notowania jaj z końca lutego r. b. — w szylingach i pensach za 120 szt.: duńskie 18 lb 13.0, 17 lb 13.6, 15.5 lb 11.9, 14 lb 11.0, 13 lb 10.6, angielskie specjalne 14.3, standardowe 13.6, średnie 13.0, irlandzkie 18 lb 13.6, 17 lb 13.0, 15.5 lb 12.6, 14 lb 12.0, holenderskie brunatne 68 ÷ 69 kg 13.6, 67 ÷ 68 kg 13.3, 60 ÷ 61 kg 12.3, 58 ÷ 59 kg 12.0, mieszane 67 ÷ 68 kg 12.0, 62 ÷ 63 kg 11.9, polskie świeże o wadze 53 ÷ 54 kg 8.6 ÷ 8.9, o wadze 51 ÷ 52 kg 8.6, czerwone 7.3.

METALE

ŻELAZO. — Położenie światowego rynku żelaza w styczniu i lutym nie było jednakowe. W styczniu początkowo widoczny był jeszcze zastój świąteczny, jednakże już koło połowy

miesiąca zaczęły napływać zamówienia z krajów, których dotąd nie było zupełnie na rynku. Wskaźnikiem tej zmiany były zamówienia belgijskiego „Cosibel”, który do połowy stycznia otrzymał zamówień na 50 tys. t, w całym zaś miesiącu ilość obstalunków przekroczyła 130 tys. t. Ceny utrzymywały się w styczniu bez zmiany, choć wykazywały tendencję wzrostową. W lutym zamówienia napływały znacznie obficiej — tak, że we wszystkich krajach hutnictwo rozpoczęło przygotowania do zwiększonej kampanji. W związku z zapowiadającą się dobrą konjunkturą ceny nietylko wykazywały tendencję wzrostową, ale w poszczególnych wypadkach zaczęły już zwyczajować. Ceny kartelu międzynarodowego pozostały w zasadzie niezmiennione, a dla poszczególnych rynków na niektóre wytwory — zostały podniesione. Szczególnie silna podwyżka nastąpiła dla Afryki Pol., gdzie dzięki umowie z Anglią został ustalony kontyngent wwozowy. Cena na żelazo sztabowe została tam ustalona na £ zł. 3.19.0.

Na rynkach wewnętrznych w poszczególnych krajach położenie było następujące:

Sytuacja rynku niemieckiego w obu miesiącach była korzystna. Zamówienia napływały równomiernie, w styczniu — w cokolwiek zmniejszonych ilościach, jednakże w lutym pod wpływem wiosennej konjunktury wzrosły dość znacznie, choć nie w oczekiwanych rozmiarach. Pomimo dobrego stanu rynku zaczynają odzywać się głosy mniej niż dotąd optymistyczne, przewidujące w niedługim czasie ogólnie zmniejszenie zapotrzebowania i gorszą konjunkturę dla hutnictwa. Narazie jednak zamówienia napływały ze strony przemysłu przetwórczego od zakładów konstrukcyjnych i w dużych ilościach od stoczni. Również i ze strony handlu napływały poważne zamówienia, jako przygotowanie do wiosennej kampanji. Największe zapotrzebowanie, jak zwykle, było na żelazo handlowe, zaczęło się również ujawniać i na żelazo budowlane; duża poprawa nastąpiła na rynku rur.

Na rynku francuskim pomimo tarć wewnętrznych i niepewności politycznych coraz bardziej uwidaczniają się oznaki ożywienia i poprawy. Styczeń był nieco słabszy, lecz w lutym ożywienie znacznie się wzmogło. Dużą rolę odgrywał tu wywóz do Anglii, który szczególnie przysparza zatrudnienia w dziale półwytworu. Na surówkę zapotrzebowanie było tak dobre, że rozpoczęto już przygotowania do uruchomienia części wygaszonych pieców. Ceny wynosiły fr. 260 za surówkę fosforową i fr. 360 za hematytową. Walcownie zatrudnione były nieźle, szczególnie w półwytworze. Cena na żelazo sztabowe tomasowskie wynosiła fr. 560 i za martenowskie fr. 650. Zbyt blach był dobry; za blachę cienką notowano cenę zasadniczą 600 fr. przy 6-tygodniowym terminie dostawy.

W Belgji, podobnie jak i w innych krajach, ożywienie zaczęło się pod koniec stycznia i trwało nadal w lutym. W styczniu „Cosibel” zanotował ok. 130 tys. t zamówień, w lutym ponad 150 tys. t. Jest to więc znaczna poprawa w porównaniu z ostatnimi miesiącami r. ub., choć ilości te są mniejsze niż we wrześniu i październiku r. ub. Poza rynkiem wewnętrznym duże ożywienie nastąpiło w eksporcie głównie do krajów europejskich, częściowo zaś i do zaoceniczych. Ceny w styczniu pozostawały bez zmiany, lecz od dn. 12/II zostały podniesione; jest to konsekwencją dewaluacji franka, która spowodowała to, że ceny eksportowe stały się korzystniejsze niż wewnętrzne, co skolei wpłynęło na nielojalną konkurencję wywozową pewnych sfer kupiectwa. Obecne ceny zasadnicze loco miejsce przeznaczenia wynoszą: żelazo handlowe fr. bel. 650 za tonnę, belki 660, drut walc. 850 fr. — wszystko w gatunku tomasowskim (za gatunek martenowski dopła-

ta fr. 140). Oczekiwana jest dalsza zwyczajka pod koniec miesiąca.

Na rynku angielskim panował w dalszym ciągu doskonały nastrój i obroty. Zmniejszony napływ zamówień w styczniu nie został przez luty zupełnie odczuty, gdyż mają one portfele zapełnione przynajmniej na pół roku naprzód. Ceny zostały podniesione jeszcze w styczniu o 3 s ÷ 5 na belki, sztabowe i kształtowe żelazo. Podwyżka ta nie dotyczy jednak Kanady, Indji, Afryki Pol., Australji i Nowej Zelandji. Wywóz był dobry, obecnie zaś dzięki układowi ze Stanami Afryki Pol., polegającym na zamknięciu tego rynku dla dowozu żelaza i utworzeniu określonych kontyngentów, przychodzi rynek ze znacznie podwyższonymi cenami. W ostatnich tygodniach duże poruszenie wywołało zjawienie się na rynku angielskim drutu japońskiego, który pomimo cła sprzedawany był po niepomiernej niskiej cenie.

Ceny wywozowe żelaza większych wytwórców europejskich: Anglii, Belgji, wraz z Luksemburgiem i Francji — w £ złot. fob. port — notowane były w dn. 29/II 1936 r., jak następuje:

	Wielka Brytania za 1 016 kg	Belgia i Luksemburg za 1 000 kg	Francja
Surówka			
odlewn. Nr. III (2'5-3'0 ⁰ /o Si)	—	1.19.0	1.19.0
tomasowska	—	1.18.0	—
hematytowa	—	—	—
ferromangan	—	—	—
Półwytwór:			
kęsy	—	2. 7.0	2. 7.0
platyny	—	2. 8.0	2. 8.0
Wytwory gotowe:			
żelazo sztabowe	—	3. 2.6	3. 2.6
belki	—	3. 1.6	3. 1.6
kątowniki	—	3. 2.0	3. 2.0
blacha okrętowa, rezerwoarowa i t. p.	—	—	—
szyny stalowe	—	5.10.0	5.10.0
bednarka	—	4. 0.0	4. 0.0
drut — walcówka	—	4.10.0	4.10.0
blacha tomasowska	—	4. 8.0	4. 8.6
blacha czarna (24 gage)	—	—	—
drut ocynkowany	—	6. 7.6	6. 7.6
gwoździe druciane	—	5.10.0	5.10.0

METALE NIEŻELAZNE. — Styczeń i luty nie przyniosły wyraźniejszych zmian na światowym rynku metali, zachowując w dalszym ciągu znaczną chwiejność konjunktury w związku z mocno niewyjaśnioną sytuacją polityczną Europy. W II połowie stycznia obudziło się pewne zainteresowanie rynkiem i ceny zaczęły wykazywać tendencję wzrostową. Luty przedstawiał się nieco lepiej, gdyż ruch na rynku wzmógł się i ceny w dalszym ciągu wykazywały ruch wzrostowy. Poważną przeszkodę w rozwoju rynku stanowią reglamentacje towarowe i dewizowe, wprowadzone prawie we wszystkich krajach; pewne wyrównanie stanowią tu systemy kompensat.

Na rynkach poszczególnych metali położenie przedstawiało się następująco:

Na rynku miedzi przez prawie cały styczeń panowało małe zainteresowanie i widoczne powstrzymywanie się konsumentów od większych zakupów, co wywołane było niepewnością położenia gospodarczego, jak również poczynieniem jesienne w zasapami. Luty przyniósł znaczną zmianę; powszechnie we wszystkich krajach dążenie do zbiorów wywołało na rynku znaczniejszy popyt, co było przyczyną wzrostu cen, a ta znowu okoliczność spowodowała żywsze zainteresowanie się rynkiem. Ożywienie trwało do końca miesiąca, przy niewielkim, lecz stałym wzroście cen. Konsumpcja

miedzi wykazała w ostatnich miesiącach zniżkę: przeciętne miesięczne spożycie w 1935 r. wyniosło ok. 87 400 t, podczas gdy w ostatnich paru miesiącach spadło do ok. 83 600 t.

Rynek cyny w styczniu znajdował się pod znakiem silnej niżki ceny, wywołanej przez podniesienie przez kartel kwoty wytwórczej do 90%. Oczekiwana była wobec tego silniejsza podaż metalu w najbliższych miesiącach i zakupy zostały powstrzymane, co znów wpłynęło na spadek ceny. W lutym obraz zupełnie się zmienił, gdyż rynek się ożywił i ceny rozpoczęły ruch zwykły, trwający już do końca miesiąca. Zapasy cyny są naogół bardzo małe, co powoduje częsty brak metalu dla sprzedawcy natychmiastowej i stąd pochodzi duża bardzo marża między ceną kasową i terminową, dochodząca do £ 10.

Rynek ołowiu był nadal zrównoważony. Wytwórczość pod koniec ubiegłego roku wykazała pewien wzrost, ponieważ jednak wzrosło i spożycie, zapasy obniżyły się w ciągu 1935 r. o ok. 10 tys. t — tak, że obecnie istniejące uważane są już za normalne, niemogące wywierać ujemnego wpływu na rynek. W styczniu ogólne zainteresowanie rynkiem było dosyć słabe i ceny w pierwszych 3 dekadach miały tendencję zniżkową. W ostatnim tygodniu stycznia nastąpiło ożywienie na rynku, co pozwoliło na podniesienie się ceny i wyrównanie poprzedniego spadku. Początek lutego chwilowo okazał się znów nieco słabszy, lecz wkrótce nastąpiła poprawa, która wraz ze zwykłą ceną trwała do końca miesiąca.

Rynek cynkowy przez prawie cały styczeń pozostawał jakby na uboczu, niepodlegając w znacznym stopniu ani uwadze spekulacji ani większemu wpływowi innych rynków. Dopiero luty przyniósł pewną poprawę, która wyraziła się w zwiększeniu zapotrzebowania i wzroście ceny. Poprawa ta trwała do końca miesiąca, dając w rezultacie dosyć znaczną zwykłą cenę. Naogół położenie rynku uważane jest za korzystne. Światowa wytwórczość cynku wyniosła w 1935 r. 1 336 255 t — wobec 1 180 701 t w 1934 r., spożycie zaś wyniosło w 1935 r. ok. 1 300 000 t — wobec ok. 1 161 000 t w 1934 r.

Ruch cen poszczególnych metali w styczniu i lutym przedstawiał się następująco (pierwsza liczba oznacza transakcje gotówkowe, druga — terminowe): miedź standard podniosła się o £ $\frac{5}{8}$, wzgl. $\frac{9}{16}$, miedź elektrolityczna również zyskała £ $\frac{1}{2}$, rafinowana zaś £ $\frac{3}{4}$, cyna straciła w okresie 2 miesięcy £ $5\frac{1}{2}$, wzgl. £ $4\frac{1}{2}$, ołów zyskał £ $1\frac{1}{4}$, wzgl. £ $\frac{1}{2}$, cynk zyskał £ $\frac{5}{8}$, wzgl. £ $\frac{1}{4}$, platyna straciła £ $\frac{7}{8}$ na uncji, srebro straciło £ $1\frac{1}{16}$ d na uncji, złoto również obniżyło się o 1 d na uncji. Blacha biała oraz inne metale pozostawały bez zmian.

W poniższym zestawieniu podane są ceny wymienionych metali w £ za 1016 kg z wyjątkiem: blachy białej, która notowana jest w sh za skrzynkę o 112 arkuszach o wym. 20" x 14" x 0.24 mm, platyny — w £ za uncję, złota — w sh za uncję i srebra — w d za uncję.

	Poprzedni okres ultimo	Okres maksy- mum	sprawozdawczy: mini- mum ultimo	
M i e d ź				
standard:				
kasa . . .	35 ^{-1/8}	36	34 ^{7/8}	35 ^{5/8} -11 ^{-1/16}
term. . .	35 ^{7/11} -1 ^{-1/2}	36 ^{3/8}	34 ^{15/16}	35 ^{1/16}
elektrol. . .	39 ^{1/4} -3 ^{-3/4}	40 ^{1/2}	38 ^{3/8}	39 ^{3/4} -40 ^{1/4}
rafinow. . .	38-39 ^{1/4}	40 ^{3/4}	37 ^{1/2}	38 ^{3/4} -40
C y n a :				
kasa . . .	218-1 ^{1/4}	218	201 ^{1/4}	212 ^{1/2} -3 ^{-3/4}
term. . .	208-1 ^{1/4}	208	194 ^{3/4}	203 ^{1/2} -3 ^{-3/4}
O ł ó w :				
kasa . . .	15 ^{5/8}	16 ^{7/16}	14 ^{7/16}	16 ^{7/16}
term. . .	15 ^{3/4}	16 ^{5/8}	14 ^{9/16}	16 ^{1/2}
C y n k :				
kasa . . .	14 ^{9/16}	15 ^{15/16}	14 ^{3/16}	16 ^{3/16}
term. . .	14 ^{9/16}	16 ^{1/4}	14 ^{7/16}	16 ^{5/16}
G l i n .				
dla kraju	100	100	100	100
„ zagr.	—	—	—	—
N i k i e l :				
dla kraju	200-205	205	200	200-205
„ zagr.	200-205	205	200	200-205
B l a c h a :				
biała	18.9-19.1 ^{1/2}	19.1 ^{1/2}	18.9	18.9-19.1 ^{1/2}
P l a t y n a				
„Spong”	7 ^{7/8}	7 ^{7/8}	7	7
S r e b r o :				
kasa	22 ^{1/2}	22 ^{3/8}	20 ^{1/2}	21 ^{5/16}
term.	—	21 ^{7/16}	20 ^{7/8}	21 ^{3/16}
Z ł o t o .				
	141.2	141.10	140.6	141.1

BIBLIOGRAFJA

SKOROWIDZ „DZIENNIKA USTAW”.

Działalność ustawodawcza nie tylko w Polsce, ale i na całym kontynencie jest — zwłaszcza od czasu walki z kryzysem — tak olbrzymią, że w tej powodzi przepisów prawnych gubi się nawet prawnik — czyto adwokat, czy prawnik sądowy, skarbowy, administracyjny, a cóż dopiero przemysłowiec, rzemieślnik, kupiec, rolnik i t. d.

W tych warunkach brak skorowidza obowiązujących obecnie przepisów prawnych, odznaczającego się dobrym i przejrzystym układem, a przytem niedrogiego życie gospodarcze odczuwało oddawna. Uwzględniając tę potrzebę, Ministerstwo Sprawiedliwości, najbardziej właściwe dla takiej pracy, wydało nowy skorowidz p. t. „Skorowidz Przepisów Prawnych, ogłoszonych w Dzienniku Ustaw R. P. w latach 1918 ÷ 1935, a obowiązujących w dn. 1 października 1935 r.”.

Skorowidz ten istotnie odznacza się jasnym i dogodnym układem, umożliwiającym nie tylko prawnikowi, ale także szerszemu ogółowi należyta orientację w ustawodawstwie obowiązującym.

Jak dalece jest pożyteczne i konieczne wymienione wydawnictwo — wskazuje fakt ogólnie znany, że niektóre przepisy prawne przedstawiają często spowodu niedomówień w przepisach późniejszych — poważne wątpliwości co do ustalenia ich mocy obowiązującej. Wątpliwości te usuwa skorowidz Ministerstwa Sprawiedliwości.

Skorowidz zawiera 408 i XXVII stron i jest podzielony na 678 tytułów (hasel) rzeczowych, podanych w porządku alfabetycznym, przy-

czem tytuły, obejmujące dużą ilość materii prawnych lub też odznaczające się różnorodnością cytowanych pod niemi przepisów, podzielone są nadto na podtytuły. Przepisy w obrębie tytułów, podtytułów oraz przepisy w ich obrębie przytaczane są w kolejności alfabety — z wyjątkiem tych przepisów, które w poszczególnych przypadkach uznawano ze względu na ich treść za ogólne, a które zamieszczano zwykle na początku. Dla wygody osób, korzystających ze skorowidza, podano na wstępie skorowidza osobny spis tytułów wraz z podtytułami, a przy końcu spis pozycji „Dziennika Ustaw”, z oznaczeniem, jaki numer „Dziennika Ustaw” zawiera daną pozycję.

Przypuszczać należy, że w miarę dalszych zmian ustawodawczych ukazywać się będą uzupełnienia tej pracy.

Dr. Wł. Sowiński

PRZEDRUK DOZWOLONY, LECZ Z PODANIEM ŹRÓDŁA

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ELEKTORALNA 2 (parter)

Telefony: 5 12 66 (Red.), 5 12 73 i 5 35 35 (Adm.), 5 12 50 (Druk.)

Biura czynne od godziny 9 do 3 po południu.

KONTO CZEKOWE P. K. O. 701

PRENUMERATA W KRAJU: kwartalnie — zł 15, półrocznie — zł 30, rocznie — zł 60; **ZAGRANICĄ:** kwartalnie — zł 25, półrocznie — zł 50, rocznie — zł 100

CENY OGŁOSZEŃ HANDLOWYCH (przed tekstem) w zeszytach zwykłych: IV str. okładki — zł 1 200; II i III str. okł. — zł 900; $\frac{1}{2}$ str. okł. — zł 500; str. zwycz.: 1 str. — zł 600, $\frac{1}{2}$ str. — 350, $\frac{1}{4}$ str. — zł 200, $\frac{1}{8}$ str. — zł 110. Przy ogłoszeniach kombinacyjnych petitolowych oraz tabelarycznych do cen powyższych dolicza się 30%.

CENY OBWIESZCZEŃ SPÓLEK AKCYJNYCH (za tekstem): 1 str. — zł 200, $\frac{1}{2}$ str. — zł 110, $\frac{1}{3}$ str. — zł 80, $\frac{1}{4}$ str. — zł 70, $\frac{1}{8}$ str. — zł 55, $\frac{1}{16}$ str. — zł 40, $\frac{1}{32}$ str. — zł 20. Za ogłoszenia liczbowe, tabelaryczne, bilanse i t. p. do cen powyższych dolicza się 50%

Redaktor naczelny: CZESŁAW PECHE

Redaktor: WACŁAW SZURIG

Redaktor działu finansowo-skarbowego:
JERZY LUBOWICKI

Redaktor działu rolniczego:
CZESŁAW BOBROWSKI

Redaktor działu komunikacyjnego
BOLESŁAW KACZMARKIEWICZ

II OGŁOSZENIE

ZARZĄD FIRMY

„Towarzystwo Białostockiej Manufaktury Eugenjusz Becker i S-ka“, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dniu 31 marca 1936 r. o godz. 15 odbędzie się w Warszawie, w gmachu Resursy Obywatelskiej, Krakowskie Przedmieście Nr. 64

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie bilansu i rachunku zysków i strat za 1935 r. i powzięcie odnośnych uchwał; 4) Wybory członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski.

96a

II OGŁOSZENIE

Zarząd I Polskiego Towarzystwa Kąpieli Morskich Spółka Akcyjna w Gdyni

zawiadamia, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w Warszawie w dn. 31 marca 1936 r. o godz. 18 przy ul. Szopena 14 m. 5.

Porządek dzienny: 1) Sprawozdanie Zarządu; 2) Zatwierdzenie bilansu; 3) Wybór władz T-wa; 4) Wolne wnioski.

289a

I OGŁOSZENIE

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Pierwszej Krajowej Przetwórni i Pakowni Smaleu „Standard“, Spółka Akcyjna w Toruniu

odbędzie się w dn. 18 kwietnia 1936 r. o godz. 12 w lokalu Firmy przy ul. Grudziądzkiej 124/126 z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły i skwitowanie władz Spółki z wykonania obowiązków; 2) Powzięcie uchwał o rozdziale czystego zysku; 3) Wybór Członków Zarządu i Rady Nadzorczej; 4) Udzielenie Zarządowi upoważnienia do wydzierżawienia przedsiębiorstwa względnie nieruchomości fabrycznych i zbycia części nieruchomości; 5) Wnioski formalne.

Posiadacze akcji mają prawo uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu jeżeli złożą akcje po myśli § 2 art. 399 kod. handlowego przynajmniej na tydzień przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Zarząd
352-12-14

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

firmy Schneider & Zimmer Młyn Parowy

Spółka Akcyjna w Lesznie

odbędzie się w dn. 7 kwietnia 1936 r. o godz. 17 w Lesznie w lokalu Spółki.

Porządek obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu Spółki z czynności oraz przedłożenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1935 r.; 2) Udzielenie absolutorjum Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 3) Powzięcie uchwały co do podziału czystego zysku; 4) Skupienie własnych akcji Spółki Akcyjnej w myśl art. 125 ustawy o spółkach akcyjnych wzgl. § 51 statutu Spółki; 5) Wybór nowych członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących.

Leszno, dn. 2 marca 1936 r.

Schneider & Zimmer Młyn Parowy
Spółka Akcyjna

276a

II OGŁOSZENIE

ZARZĄD SPÓŁKI AKCYJNEJ p. t.

„Fabryka Porcelany i Wyrobów Ceramicznych“ w Ćmielowie, Spółka Akcyjna

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 7 kwietnia 1936 r. o godz. 18 odbędzie się w biurze Spółki w Warszawie, przy ul. Kredytowej Nr. 9, m. 10

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie posiedzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły; 4) Powzięcie uchwały o rozdziale zysków i wypłacie 2%-owej dywidendy zł 24 000, oprocentowania akcji uprzywilejowanych zł 21 000, oraz przelania kwoty zł 4 105.68 do funduszu zapasowego; 5) Pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków; 6) Zatwierdzenie budżetu na 1936 r.; 7) Wybór Rady Nadzorczej i Zarządu; 8) Ustanowienie pism, w których mają być pomieszczane ogłoszenia Spółki; 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu, powinni złożyć swe akcje w biurze Spółki w Warszawie, przy ul. Kredytowej Nr. 9 m. 10, najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

314a

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Hodowli Nasion „U D Y C Z“

zawiadamia PP. Akcjonariuszów tejże Spółki, że w dn. 3 kwietnia r. b. o godz. 10 rano w lokalu Spółki Koszykowa 6, w Warszawie, odbędzie się

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

naszej Spółki w sprawie wyboru nowego członka Zarządu na miejsce ustępującego Doktora Edwarda Kosteckiego.

Dn. 11 marca 1936 r.

Zarząd

327-11-12

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

Polskie Zakłady Marconi, Spółka Akc.

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 7 kwietnia 1936 r. o godz. 16 w lokalu Spółki przy ul. Narbutta 29 w Warszawie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935; 3) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki; 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Uchwalenie wysokości wynagrodzeń dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

Akcjonariusze - właściciele akcji na okaziciela, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje, wzgl. zaświadczenia depozytowe conajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

346a

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą:

**Zakłady Elektromechaniczne Rohn Zieliński
Spółka Akcyjna, Licencja Brown Boveri**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 21 kwietnia 1936 r. o godz. 17 w lokalu Spółki przy ul. Bielańskiej Nr. 6 w Warszawie odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

tej Spółki z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 2) Sprawozdanie Zarządu za rok operacyjny 1935; 3) Sprawozdanie i wnioski Komisji Rewizyjnej; 4) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu zamknięcia oraz rachunku strat i zysków na dz. 31 grudnia 1935 r. Podział zysków. Pokwitowanie władz. Spółki z działalności oraz wynagrodzenie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wybory Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Uchwalenie budżetu na 1936 r.; 7) Upoważnienie Zarządu do obciążania, wydzierżawiania, zbycia nieruchomości i do działania przytem na prawach Walnego Zgromadzenia; 8) Zaprzestanie ogłoszeń w dziennikach, nieprzewidzianych ustawowo; 9) Wolne wnioski.

W Walne Zgromadzeniu mogą uczestniczyć PP. Akcjonariusze, którzy conajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia złożą Spółce swe akcje lub zaświadczenie o zdeponowaniu w formie prawem przewidzianej.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący conajmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, pragnący zgłosić dodatkowe sprawy na porządek dzienny, winni złożyć swe wnioski stosownie do art. 394 Kodeksu Handlowego.

381

I OGŁOSZENIE

Zarząd Przędzalni Bawełny „Teodor Steigert“, Spółka Akc.

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 18 kwietnia 1936 r. o godz. 16 odbędzie się w lokalu Zarządu Spółki w Łodzi, przy ul. Miljonowej Nr. 37

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za rok op. 1935;
3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków za 1935 r.;
4) Powzięcie uchwały o pokryciu straty;
5) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki z wykonywania przez nie obowiązków;
6) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej i ustalenie wynagrodzenia dla nich;
7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący zgłosić dodatkowe sprawy do porządku dziennego, winni złożyć Zarządowi piśmienne wnioski w terminie, przewidzianym przez statut.

Do uczestniczenia w powyższym Zgromadzeniu uprawnieni będą PP. Akcjonariusze, którzy — zgodnie z § 22 statutu Spółki — złożą w Spółce swe akcje lub też zaświadczenia depozytowe przynajmniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

376

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna

Zakładów Przemysłowo-Handlowych Z. Szczerbiński

Spółka Akcyjna w Warszawie, Dzielna 72

podaje do wiadomości, że na mocy uchwały Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 15 stycznia 1936 r.

SPÓŁKA PRZESZŁA W STAN LIKWIDACJI

W związku z powyższym, na mocy art. 449 Kodeksu Handlowego, Komisja Likwidacyjna wzywa niniejszem wierzycieli Spółki do zgłoszenia swoich wierzytelności pod adresem Spółki, Warszawa, Dzielna 72, w terminie sześciomiesięcznym od daty ostatniego ogłoszenia.

379

Zarząd Wytwórni Sygnałów i Urządzeń Kolejowych

Spółka Akcyjna w Krakowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że we wtorek, dn. 21 kwietnia 1936 r. o godz. 12 odbędzie się w lokalu Towarzystwa Kontyentalnego dla Handlu i Przemysłu S-ka Akcyjna w Krakowie, ul. Kopernika 6

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, t. j. bilansu i rachunku zysków i strat za 1935 r., oraz udzielenie Zarządowi absolutorjum; 3) Podział zysków względnie pokrycie strat z ubiegłych lat; 4) Wybór i kooptacja nowych członków Rady w miejsce ustępujących; 5) Wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni złożyć w Kasie Spółki swe akcje lub dowody ich zdeponowania w uprawnionych instytucjach na 6 dni przed terminem Zgromadzenia.

Akcjonariuszom służy prawo zgłoszenia na porządek dzienny spraw dodatkowych trybem i w terminie, przewidz. w art. 54 prawa o sp. akc. z 1928 r.

378/12

I OGŁOSZENIE

Z A R Z Ą D**Towarzystwa Piotrkowsko-Sulejowskiej Kolei Dojazdowej**

Spółki Akcyjnej

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 16 kwietnia 1936 r. o godz. 12 w lokalu Biura Zarządu w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 77 odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i r-ku zysków i strat za 1935 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej i udzielenie Zarządowi absolutorjum; 4) Wybór jednego członka Zarządu (§ 27 Statutu); 5) Określenie wynagrodzenia Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 6) Wnioski zgłoszone.

Akcje i dowody depozytowe, uprawniające do uczestniczenia w Walnym Zgromadzeniu, będą przyjmowane przez Zarząd — stosownie do § 19 Statutu — do dn. 8 kwietnia 1936 r.

PP. Akcjonariusze mogą zgłaszać dodatkowe sprawy na porządek dzienny pod warunkiem, że zostaną one złożone w Biurze Zarządu do dn. 1 kwietnia 1936 r.

375/12

Inż. Jan Weber Budowlana Spółka Akcyjna

Warszawa 22, Wawelska 78.

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — Nieruchomość zł 586 853.98; Inwentarz zł 33 965.53; Kasa zł 650.95; Banki zł 19 086.20; Kaucje zł 52 869.43; Dłużnicy różni zł 129 073.37; Dłużnicy za budowy zł 214 910.91; Budowy w toku zł 1 028.04; Materjały zł 97 093.90; Należności wątpliwe zł 1.00; straty za lata ubiegłe zł 67 942 55; Straty za 1935 r. zł 20 148.75; **Razem zł 1 223 624.61.**

PASYWA. — Zakładowy zł 250 000.00; Amortyzacyjny zł 32 969.48; Wierzyciele różni zł 454 218.66; Wierzyciele za budowy zł 6 809.57; Akcepty zł 388 900.44; Gwarancje kolaudacyjne zł 27 925.01; Banki zł 3 977.97; Budowy w toku zł 58 823.48; **Razem zł 1 223 624.61.**

STRATY. — Dział kamieniarski zł 36 919.90; Amortyzacja zł 18 095.60; Należności wątpliwe zł 5 654.70; Koszty handlowe zł 140 399.43; **Razem zł 201 069.63.**

ZYSKI. — Na budowach zł 154 706.57; Na eksploatacji nieruchomości zł 26 214.31; Straty zł 20 148.75; **Razem zł 201 069.63.**

382/12

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

Fabryka Kapeluszy Filcowych Karol Goepfert, Spółka Akc.

zawiadamia niniejszym PP. Akcjonariuszów, że w dn. 23 marca 1936 r. o godz. 7 popoł. odbędzie się w lokalu Spółki Akcyjnej przy ul. Podleśnej Nr. 3 w Łodzi

NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zağajenie i wybór przewodniczącego; 2) Odwołanie członka Zarządu Józefa Leona Czernego i wybór na jego miejsce innego; 3) Wolne wnioski.

Akcjonariusze którzy zamierzają wziąć udział w powyższem Nadzwyczajnem Zgromadzeniu, obowiązani są złożyć w Zarządzie Spółki przy ul. Podleśnej Nr. 3 w Łodzi swoje akcje najpóźniej na 7 dni przed terminem Zgromadzenia. Zamiast akcji mogą być złożone zaświadczenia z podaniem numerów akcji w depozycie, wydane w trybie art. 399 Kod. Handl.

Łódź, dn. 26 lutego 1936 r.

Zarząd

(—) Herman Goepfert (—) Rudolf Goepfert

221-9-12

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryki Metalowej R. Plewkiewicz w Warszawie

zawiadamia, że w dn. 18 kwietnia 1936 r. o godz. 19 w lokalu Spółki przy ul. Czerniakowskiej 180/182 odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zağajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Odczytanie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia; 3) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 4) Budżet na 1936 r.; 5) Wybór dwóch członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej oraz określenie ich wynagrodzenia; 6) Potwierdzenie pełnomocnictw, udzielonych Zarządowi w 1926 r.; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni wykonać warunki, przewidziane w art. 399 § 2 Kodeksu Handlowego.

Wolne wnioski należy zgłosić na siedem dni przed Walnem Zgromadzeniem na ręce Zarządu.

399-12-14

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakładów Chemicznych w Częstochowie

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbyć się mające w dniu 3 kwietnia 1936 r. o godz. 17 w Warszawie, ul. Piusa XI Nr. 39, z następującym porządkiem dziennym:

1) Zağajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu, rachunku zysków i strat za 1935 r. i sprawozdań Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej; 3) Podział zysków; 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 5) Budżet na 1936 r.; 6) Zmiana § 5 statutu Spółki. Dotychczasowe brzmienie: „Ogłoszenia, przez statut wymagane, winny być pomieszczone w „Monitorze Polskim”, w „Polsce Gospodarczej” oraz w jednym z dzienników, wyznaczonych przez Walne Zgromadzenie akcjonariuszów” — Projektowane brzmienie: „Ogłoszenia Spółki, przez prawo lub statut wymagane, umieszczane będą w pismach, przez prawo wskazanych”; 7) Zmiana „Postanowienia ogólnego” statutu Spółki. Dotychczasowe brzmienie: „W sprawach, niniejszym statutem nieobjętych, obowiązują przepisy Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 roku o prawie o spółkach akcyjnych („Dziennik Ustaw” Nr. 39 pozycja 383 z 1928 roku — pro-

jektowane brzmienie: „W sprawach, niniejszym statutem nieobjętych, obowiązują przepisy Kodeksu Handlowego, zawartego w Rozporządzeniu Pana Prezydenta Rzeczypospolitej dnia 27 czerwca 1934 roku („Dziennik Ustaw Rzplitej P.” z dnia 30 czerwca 1934 roku Nr. 57, poz. 502); 8) Wybory do Zarządu; 9) Wybory do Rady Nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami; 10) Wybory do Komisji Rewizyjnej w drodze głosowania oddzielnymi grupami; 11) Zmiana § 12 statutu Spółki. Dotychczasowe brzmienie: „Walne Zgromadzenie akcjonariuszów jest naczelną władzą Spółki Akcyjnej. Walne Zgromadzenia są zwyczajne i nadzwyczajne. Walne Zgromadzenia akcjonariuszów zwołuje Zarząd, powinny się one odbywać bądź w miejscu siedziby Spółki bądź w Warszawie”. — projektowane brzmienie: „Walne Zgromadzenie akcjonariuszów jest naczelną władzą Spółki Akcyjnej. Walne Zgromadzenia są zwyczajne i nadzwyczajne. Walne Zgromadzenia akcjonariuszów zwołuje Zarząd, powinny się one odbywać w Warszawie”; 12) Wynagrodzenie członków władz Spółki; 13) Regulamin Rady Nadzorczej; 14) Powołanie prezydium Rady Nadzorczej.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnem Zgromadzeniu, winni akcje lub kwity upoważnionych instytucyj złożyć w kasie Zarządu najpóźniej 26 marca 1936 r.

397

I OGŁOSZENIE

Zarząd Zakładów Przemysłowych Karola Eiserta, Sp. Akc.

W Ł O D Z I

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w czwartek dn. 23 kwietnia 1936 r. o godz. 11 przed poł. w siedzibie Spółki przy ul. Żwirki Nr. 19 w Łodzi z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zağajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej za 1935 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków za 1935 r. i udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
- 4) Zatwierdzenie budżetu na 1936 r.;
- 5) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 6) Wybór 5 członków Rady Nadzorczej;
- 7) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady Nadzorczej;
- 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie uczestniczyć w Walnem Zgromadzeniu, winni przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć w siedzibie Spółki w Łodzi, ul. Żwirki Nr. 19 posiadane akcje wzgl. zaświadczenia notariusza lub właściwych instytucyj kredytowych o złożeniu u nich akcji.

PP. Akcjonariusze, pragnący wnieść dodatkowe sprawy na porządek dzienny Walnego Zgromadzenia, winni zgłosić je najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

367-12-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Formiarz” Fabryka Kopyt i Szpilek Drewnianych w Pustelniku

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 17 kwietnia 1936 r. o godz. 18 odbędzie się w siedzibie Spółki przy ul. Bielańskiej 5 w Warszawie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zağajenie i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności; 3) Sprawozdanie Rady Nadzorczej;
- 4) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat per 31/XII 1935 r.; 5) Udzielenie absolutorjum władzom Spółki;
- 6) Wybory Zarządu i Rady Nadzorczej, 7) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w powyższem Zgromadzeniu, winni — stosownie do § 20 statutu — nie później niż na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyć Zarządowi spółki swoje akcje, ewentualnie kwity o przyjęciu tychże do depozytu przez instytucje kredytowe.

403

Likwidatorzy Spółki Akcyjnej Młyn Parowy Leon Foltynowicz

w Gnieźnie, ul. Chrobrego 30, w likwidacji

zawiadamiają, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w kancelarii Notariusza Józefa Mielcarka w Gnieźnie ul. Tumską 16 w dn. 9 kwietnia 1936 r. o godz. 11 przed poł. z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie likwidatorów z działalności Spółki i rozpatrzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za lata 1930/35; 3) Powzięcie uchwał w sprawie bilansu oraz rachunku strat i zysku; 4) Wnioski.

Zgromadzenie odbędzie się w pierwszym terminie o ile będzie na niem reprezentowana więcej niż połowa akcji, w drugim zaś terminie — o pół godziny później.

Akcje dają prawo uczestnictwa w Walnym Zgromadzeniu na zasadzie art. 399 kodeksu handlowego. 215/9—11

II OGŁOSZENIE

Osada — Spółka Akc. Bud. Domów w Gnieźnie**WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI**

odbędzie się w czwartek dn. 2 kwietnia 1936 r. o godz. 16 w lokalu Hotelu Centralnego w Gnieźnie — ul. Mieczysława 7.

Porządek dzienny:

- 1) Przedłożenie bilansu oraz rachunków strat i zysków za 1935 r. tudzież sprawozdania Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej;

2) Zatwierdzenie sprawozdań oraz bilansu i rachunków strat i zysków, tudzież uchwała, dotycząca podziału zysków;

- 3) Wybór 2 członków Rady Nadzorczej;

- 4) Wolne wnioski akcjonariuszów.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zebraniu winni złożyć swoje akcje wzgl. dowody, zastępujące posiadanie akcji, na 7 dni przed terminem Zebrania w biurze Spółki — ul. Mieczysława 7 w Gnieźnie.

246/10 — 12

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna firmy:

Parowa Fabryka Zapalek „Wulkan“, Równe

Spółka Akcyjna w likwidacji

na zasadzie Art. 449 Kod. Handl., przed ostatecznym zakończeniem likwidacji i zgłoszeniem wniosku o wykreślenie firmy z Rejestru Handlowego wzywa wierzycieli wymienionej Spółki

DO ZGŁOSZENIA SWOICH PRETENSYJ

w Komisji Likwidacyjnej w jej siedzibie w Warszawie, ul. Królewska Nr. 3, w terminie sześciomiesięcznym od daty ostatniego trzeciego ogłoszenia z wezwaniem niniejszym.

KOMISJA LIKWIDACYJNA:*Karol Kozłowski, Saul Pain.*

363

I OGŁOSZENIE

Likwidatorzy firmy

Fabryka Maszyn i Odlewnia „Lwówek“**Tow. Akcyjne we Lwówku w likwidacji**

na zasadzie art. 449 Kod. Handl., przed ostatecznym zakończeniem likwidacji i zgłoszeniem wniosku o wykreślenie firmy z Rejestru Handlowego, wzywają wierzycieli wymienionego Towarzystwa

DO ZGŁOSZENIA SWOICH PRETENSYJ

do obecnej siedziby Towarzystwa w Warszawie, przy ul. Trębackiej Nr. 10, w lokalu „Sp. Akc. Zaborowski i Ska“ w terminie sześciomiesięcznym od daty obwieszczeń.

356

Zarząd Spółki Akcyjnej

Elektrownia w Piotrkowie, Piotrków Tryb.

ma zaszczyt podać w drugim terminie do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 30 marca 1936 r. o godz. 11 przed poł. w lokalu przy ul. Czackiego L. 8 m. 6 w Warszawie, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Rady Nadzorczej za rok operacyjny 1935;
- 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1935; 4) udzielenie absolutorjum władzom Spółki — zgodnie z art. 50 Prawa o Spółkach Akcyjnych; 5) Ustalenie wynagrodzenia członków Rady Nadzorczej i podział ich czynności; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, powinni — w myśl Statutu — na 7 dni przed datą Walnego Zgromadzenia złożyć swe akcje w biurze Zarządu Spółki w Piotrkowie Tryb. lub dowody złożenia akcji u notariusza, w krajowej instytucji kredytowej, w Banku de Bruxelles w Brukseli lub też w „Société Générale d'Entreprises Electriques et Industrielles“ (Electrobel) w Brukseli.

245a

I OGŁOSZENIE

Przemysł Metalowy „GRANAT“, Spółka Akcyjna

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że w dn. 20 kwietnia 1936 r. o godz. 18 odbędzie się w Warszawie w siedzibie Spółki przy ul. Żórawiej 17

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej i rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków; 3) Podział zysków za rok operacyjny 1935 i pokwitowanie władz Spółki z wykonania przez nie obowiązków oraz zatwierdzenie budżetu na 1936 r.; 4) Wybory uzupełniające dwóch członków Zarządu oraz pięciu członków Komisji Rewizyjnej; 5) Upoważnienie Zarządu do kupna i sprzedaży nieruchomości Spółki oraz zaciągania długów hipotecznych.

Akcjonariusze, pragnący zgłosić sprawy dodatkowe na porządek dzienny, winni to uczynić do dn. 31 marca 1936 r. — tak, aby sprawy te mogły być umieszczone na porządku dziennym w II ogłoszeniu.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu winni akcje swe lub kwity depozytowe złożyć w biurze Zarządu Spółki ul. Żórawia 17 w Warszawie najpóźniej na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

353

I OGŁOSZENIE

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW****Spółki Akc. Gospodarstwa Krajowego „Ekonomja“**

odbędzie się w dn. 18 kwietnia 1936 r. o godz. 17 w Warszawie przy ul. Wareckiej 11a z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r.; 3) Powzięcie uchwały o pokryciu straty; 4) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków; 5) Wybór władz Spółki; 6) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć w biurach S-ki w Warszawie, ul. Gdańska 2 lub w Skarżysku-Kamiennej, swoje akcje względnie kwity depozytowe.

358

Dyrekcja Banku Naftowego, Sp. Akc. we Lwowie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 6 kwietnia 1936 r. o godz. 11.30 przedpoł. odbędzie się w lokalu Banku we Lwowie przy ul. Leona Sapiehy 3

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Otwarcie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Odczytanie protokołu ostatniego Walnego Zgromadzenia;
- 3) Uchwała w przedmiocie zmiany liczby członków Rady przez zmianę pierwszego zdania § 29 statutu Spółki o brzmieniu: „Rada składa się z 12—15 członków, wybieranych przez Walne Zgromadzenie z pomiędzy akcjonariuszów” — na brzmienie: „Rada składa się przynajmniej z 5 członków, wybieranych przez Walne Zgromadzenie z pomiędzy akcjonariuszów”;
- 4) Sprawozdanie Rady, Dyrekcji i Komitetu Rewizyjnego za 1935 r.;
- 5) Zatwierdzenie zamknięcia rachunków za 1935 r., udzielenie absolutorjum Radzie i Dyrekcji za okres sprawozdawczy i powzięcie uchwały o użyciu wyniku bilansowego;
- 6) Wybór Komitetu Rewizyjnego i ustalenie wynagrodzenia;
- 7) Ustąpienie Rady;
- 8) Wybór nowej Rady;
- 9) Otwarcie Ekspozytury Banku w Borysławiu;
- 10) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, zamierzający brać udział w Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje w Kasie Banku najpóźniej na dni 7 (siedem) przed terminem Zgromadzenia. W razie niemożności osobistego przybycia, można udzielić pełnomocnictwa do zastąpienia, na którym wystarcza podpis bez legalizacji notarialnej.

PP. Akcjonariusze, reprezentujący przynajmniej $\frac{1}{10}$ część kapitału akcyjnego, mogą żądać umieszczenia poszczególnych spraw na porządku dziennym Walnego Zgromadzenia. Żądania te powinny być zgłoszone nie później, niż na 14 dni przed terminem Zgromadzenia.

350/11—12

II OGŁOSZENIE

Rada Banku Handlowo-Przemysłowego

Spółka Akcyjna we Włocławku

zaprasza PP. Akcjonariuszów na

WALNE ZEBRANIE

które odbędzie się w dn. 9 kwietnia 1936 r. o godz. 16 w lokalu Banku ul. Cyganka 19 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu i rachunku zysków i strat za 1935 r.;
- 2) Projekt budżetu na 1936 r.;
- 3) Sprawa uzupełnienia kapitału zakładowego;
- 4) Wybór 4 członków Rady i 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski.

310—11—12

II OGŁOSZENIE

Zarząd Fabryki Wyrobów Włók'enniczych**Hirsberg i Birnbaum w Łodzi, Spółki Akc.**

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że w dn. 9 kwietnia 1936 r. o godz. 6 popoł. w biurze Zarządu w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 96 odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem obrad:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r. wraz z podziałem zysku. Udzielenie Zarządowi absolutorjum;
- 2) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na 1936 r.;
- 4) Wnioski PP. Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje lub dowody depozytowe Zarządowi przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem, t. j. nie później niż 3 kwietnia 1936 r. włącznie.

299—11—12

**Rada Nadzorcza Towarzystwa
Wzajemnych Ubezpieczeń „Snop“ w Warszawie**

zawiadamia PP. Przedstawicieli członków Towarzystwa, że w dn. 24 marca 1936 r. o godz. 5 popoł., w lokalu Związku Ziemian w Warszawie, ul. Kredytowa 1, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
PRZEDSTAWICIELI**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie rachunkowe, bilanse za lata 1934 i 1935, wraz z rachunkami zysków i strat za te lata i sposób pokrycia strat;
- 3) Zatwierdzenie budżetu wydatków na 1936 r.;
- 4) Wybory do Rady Nadzorczej na miejsce ustępujących podług starszeństwa lub wylosowanych;
- 5) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej.

334

I OGŁOSZENIE

RADA NADZORCZA I ZARZĄD SPÓŁKI

„Polso“ Polska Spółka dla Obrotu Towarowego

Spółka Akcyjna we Lwowie

zawiadamia, że w dn. 16 kwietnia 1936 r. o godz. 17 (5 popoł.) odbędzie się w lokalu Spółki we Lwowie, przy ul. Szajnochy l. 2

**XV ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie przedłożonego sprawozdania, bilansu i rachunku strat i zysków za 1935 r.;
- 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, wydelegowanej z grona Rady Nadzorczej do sprawdzenia ksiąg i bilansu za 1935 r.;
- 3) Zatwierdzenie bilansu i udzielenie absolutorjum Radzie Nadzorczej i Zarządowi za 1935 r.;
- 4) Powzięcie uchwały co do użycia wykazanej nadwyżki zysku;
- 5) Wybór Rady Nadzorczej na dalsze trzy lata w miejsce ustępującej — po myśli § 26 statutu Spółki;
- 6) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, chcący wziąć udział w tem Walnem Zgromadzeniu, winni złożyć swoje akcje wraz z bieżącymi kuponami w kasie Spółki we Lwowie, ul. Szajnochy 2 najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia, t. j. do dn. 9 kwietnia r. b. gdzie otrzymają poświadczenie, które opiewać będzie na nazwisko z zapodaniem ilości akcji i głosów, przyługujących upoważnionemu Akcjonariuszowi. Poświadczenie to służyć będzie jako legitymacja do wzięcia udziału w Walnem Zgromadzeniu. Zdeponowane akcje wydane będą po Walnem Zgromadzeniu za zwrotem poświadczenia.

Ponadto wskazuje się — stosownie do § 13 statutu — na możliwość zgłoszenia przez Akcjonariuszy, reprezentujących część kapitału akcyjnego, dodatkowych spraw na porządek dzienny, o ile to nastąpi najpóźniej do dn. 28 marca 1936 r.

349/12—14

II OGŁOSZENIE

Zamek Pieskowa Skała, Spółka Akcyjna

zawiadamia, że

ROCZNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w lokalu Prezesa Zarządu, D-ra Zawadzkiego, ul. Wilcza 62/5, w dniu 5 kwietnia 1936 r. o godz. 16.

Porządek obrad:

- 1) Zagajenie;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej za 1935 r.;
- 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu na dz. 31 grudnia 1935 r. oraz pokwitowanie władz z działalności;
- 4) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Budżet na 1936 r.;
- 6) Wnioski.

251

Rosyjsko-Włoskie T-wo Wyrobów Włóknistych

Spółka Akcyjna w Warszawie

zawiadamia że w dn. 20 kwietnia 1936 r. o godz. 11 w kancelarii notariusza Juljana Siennickiego, w gmachu Hipoteki, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zatwierdzenia sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r.; 2) Wybory do władz Towarzystwa; 3) Upoważnienie Zarządu do działań hipotecznych; 4) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 5) Wnioski Akcjonariuszów.

W myśl art. 399 § 2 Kodeksu Handlowego, Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć swe akcje lub też dowody zdeponowania ich u notariusza, przynajmniej na tydzień przed wyznaczonym terminem Zgromadzenia.

355-12-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej p. f.

Kluczeńska Fabryka Papieru i Celulozy, Spółka Akc.

zawiadamia Akcjonariuszów Spółki, że w dn. 9 kwietnia 1936 r. o godz. 11 rano w siedzibie Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Moniuszki Nr. 2a, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie Zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Rady z czynności i stanu spraw Spółki; 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r.; 4) Podział zysków i pokwitowanie władz Spółki; 5) Wybór członków Rady na miejsce ustępujących; 6) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących; 7) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Rady i Zarządu; 8) Budżet na 1936 r. i plan działalności Spółki; 9) Zatwierdzenie nabycia nieruchomości; 10) Zezwolenie członkom Zarządu na uczestniczenie we władzach innych przedsiębiorstw.

Akcjonariusze, którzy w powyższym Zebraniu chcą wziąć udział, winni swe akcje lub świadectwa depozytowe najpóźniej na 7 dni przed terminem Walnego Zebrania złożyć w biurze Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Moniuszki Nr. 2a, lub w jednej z niżej wymienionych instytucyj: Société Générale pour Favoriser le Développement du Commerce et de l'Industrie en France, Paris, Baseler Bankverein, Zürich, Schweizerischer Bankverein, Zürich, Kobenhavns Handelsbank, Copenhagen. W zaświadczeniu winna być wymieniona liczba akcji oraz winno być stwierdzone, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem Zgromadzenia.

370

II. R. H. B. XI 1640

Sąd Okręgowy we Lwowie jako Sąd Rejestrowy w sprawie firmy

**Młyny Parowe i Zakłady Przemysłowe
Józef Thom i Syn, Spółka Akcyjna w likwidacji**

zarządził w rejestrze wpisać:

Uchwałą Zgromadzenia spółników z dn. 10/V 1935 r. zmieniono statut Spółki i przyjęto w brzmieniu do akt dołączonym.

Zarządcami Spółki Akcyjnej wybrani zostali: Józef Waldman i Bronisława Fuhrmann, którzy reprezentują Spółkę w ten sposób, że pod odciskiem pieczęci firmy umieszczają swe podpisy łącznie, lub też do reprezentowania Spółki uprawniony jest jeden członek z prokurystą łącznie, którzy pod brzmieniem firmy umieszczają swe podpisy.

Pismem, przeznaczonym do ogłoszeń Spółki jest „Gazeta Lwowska”.

Wpisano w dn. 29 stycznia 1936 r.

364

**Zarząd firmy: Wilhelm i Hugo Bracia Müller
Merceryzownia, Bielnia, Farbiarnia, Wykończalnia
i Tkalnia w Kaliszu, Sp. Akc. Kalisz, Majkowska 23**

zawiadamia PP. Akcjonariuszy że w dn. 20 kwietnia 1936 r. o godz. 15 odbędzie się w Kaliszu w biurze Zarządu, Majkowska 23

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego;
2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej z działalności za rok operacyjny 1935;
3) Rozpatrzenie i aprobata bilansu i rachunku strat i zysków, zakończonych na dz. 31 grudnia 1935 r., i podział zysku;
4) Uchwała, dotycząca absolutorjum Zarządu i ustalenia pensyj członkom Zarządu i zastępcom;
5) Rozpatrzenie i aprobata budżetu i planu działalności na 1936 r.;
6) Wybór członków Zarządu i członków Komisji Rewizyjnej;
7) Wolne wnioski Zarządu i Akcjonariuszy.

Akcjonariusze, życzący brać udział w Zgromadzeniu powyższym, winni nie później jak na dni (7) siedem przed terminem Zgromadzenia złożyć akcje lub dowody depozytowe w biurze Zarządu, Majkowska 23.

351/12—14

I OGŁOSZENIE**Zarząd Warszawskiego Towarzystwa
Budowy i Eksploatacji Rzeźni Miejskich, Sp. Akc.**

zawiadamia niniejszem PP. Akcjonariuszów, że

WALNE ZEBRANIE DOROCZNE

odbędzie się w dn. 8 kwietnia 1936 r. o godz. 4 po poł. w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Nowy-Swiat 41 m. 28, z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie obrad i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r. i udzielenie Zarządowi absolutorjum za jego czynności w 1935 r.; 4) Zatwierdzenie proponowanego przez Zarząd podziału zysków, osiągniętych w 1935 r.; 5) Zatwierdzenie preliminarza budżetowego na 1936 r.; 6) Wybór trzech członków Zarządu i pięciu członków Komisji Rewizyjnej; 7) Określenie czynności poszczególnych członków Zarządu i wysokości ich wynagrodzenia; 8) Upoważnienie Zarządu do wyptacenia na rachunek dywidendy za 1936 r. sum w terminie i do wysokości podług uznania Zarządu; 9) Wolne wnioski.

374

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

**„Prasa Nowa“ Zakłady Wydawnicze i Graficzne, Sp. Akc.
WE LWOWIE**

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 kwietnia 1936 r. o godz. 12 odbędzie się w lokalu Spółki we Lwowie ul. Sokoła 1

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r., udzielenie absolutorjum Zarządowi; 3) Powzięcie uchwały w sprawie przeznaczenia zysku bilansowego; 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 5) Wolne wnioski Akcjonariuszów.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć najpóźniej na dni 7 przed terminem Zgromadzenia w Zarządzie Spółki swoje akcje lub zaświadczenia ich złożenia w instytucjach, do tego uprawnionych.

371-12-14

Zakłady Chemiczne „Kutno“, Spółka Akcyjna

Bilans zamknięcia na dz. 31/XII 1935 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty — zł 206 808.70; Budynki fabr., gosp. i mieszk. zł 429 057.11; Urządzenia gosp. techniczne zł 71 275.70; Maszyny i aparaty zł 1 045 431.23; Ruchoomości zł 73 300.35; Patenty i licencje zł 29 443.54; Majątek płynny: Kasa i banki zł 18 424.23; Papiery procentowe zł 8 416.00; Materiały pomocnicze zł 14 035.48; Towary zł 80 112.66; Dłużnicy zł 181 737.55; Sumy przechodnie zł 45 201.79; straty roku ubiegłego zł 29 813.81; **Razem zł 2 233 058.15.**

PASYWA. — Kapitały własne: a) kapitał akcyjny zł 600 000.00; b) kapitał zapasowy zł 41 812.10; Kapitał amortyzacyjny zł 889 674.43; Wierzyciele zł 630 807.88; Sumy przechodnie zł 25 677.83; Zysk za 1935 r. zł 45 085.91; **Razem zł 2 233 058.15.**

Rachunek strat i zysków

WINIEN. — Koszty ogólne, produkcji i sprzedaży zł 552 920.86; Odpisy na amortyzację zł 128 416.66; Zysk za 1935 r. zł 45 085.91; **Razem zł 726 423.43.**

Ma. — Wynagrodzenie za produkcję i prowizja zł 726 156.43; Procenty od papierów wartościowych zł 267.00; **Razem zł 726 423.43.**

Na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu Akcjonariuszów Spółki Akcyjnej Zakłady Chemiczne „Kutno“ Spółka Akcyjna (protokół, sporządzony przez Notariusza Karola Hettlingera w Warszawie w dn. 18 lutego 1936 r. Nr. Rep. 438) uchwalono: zatwierdzić bilans zamknięcia oraz rachunek strat i zysków za rok operacyjny 1935, a wykazany zysk w sumie zł 45 085.91 podzielić w następujący sposób: część tegoż zysku w kwocie zł. 29 813.81 przeznaczyć na pokrycie strat w roku operacyjnym 1934, wynoszących taką samą, resztę zaś zysku w kwocie zł 15 272.10 przenieść na kapitał zapasowy.

Na wniosek Komisji Rewizyjnej udzielić władzom Spółki absolutorjum.

Zatwierdzić zaprojektowany preliminarz budżetowy, zamykający się sumą zł. 720 000.00.

Wynagrodzenie Zarządu na 1936 r. na sumę nieprzekraczającą kwoty zł 6 500.00 miesięcznie dla całego Zarządu łącznie oraz wynagrodzenie dla członków Komisji Rewizyjnej do wysokości nieprzekraczającej sumy zł 400.00 miesięcznie dla każdego członka Komisji; upoważnić Zarząd Spółki z prawem substytucji do zaciągania zobowiązań pieniężnych do wysokości złotych 500 000.00 w walucie krajowej (w złotych lub złotych w złocie), jak i zagranicznej, do zabezpieczenia zaciągniętych pożyczek w formie obliwów lub kaucyj w całości lub częściowo do tejże wysokości na należących do Spółki nieruchomościach pod nazwą „Osada Rektyfikacja w Kutnie“ i „Osada Gnojno Nr. 1“, do podpisywania wszelkich zobowiązań i wogóle do wykonywania wszelkich potrzebnych w powyższym celu czynności i formalności.

395

I OGŁOSZENIE

WALNE ZGROMADZENIE

Wielkopolskiego Towarzystwa Budowlanego

„Rika“, Spółka Akcyjna w Bydgoszczy

ul. Marcinkowskiego 7

odbędzie się w dn. 18 kwietnia 1936 r. o godz. 17 w lokalu towarzystwa.

Porządek obrad:

1) Zagajenie; 2) Wybór Przewodniczącego Walnego Zgromadzenia; 3) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia; 4) Przedłożenie bilansu na 31/XII 35 r. i obliczenie strat i zysków, oraz sprawozdania Zarządu i Rady Nadzorczej; 5) Podział czystego zysku; 6) Udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej; 7) Dyskusja; 8) Wolne wnioski; 9) Zamknięcie.

PP. Akcjonariusze winni przedstawić w biurze Towarzystwa swe akcje lub kwity depozytowe najpóźniej do dn. 28 marca rb. o godz. 10 przedpoł.

PP. Akcjonariusze, pragnący wnieść dodatkowe sprawy na porządek dzienny Walnego Zgromadzenia, winni zgłosić je najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

Prezes Rady Nadzorczej:

(—) *Burzyński*

Zarząd:

(—) *M. Reich*
405-12-14

Kompanja Handlu Zamorskiego, Spółka Akc.

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — I. Majątek stały: 1) Inwentarz martwy (ruchoomości) zł 6 242.65; II. Majątek płynny: 2) Gotówka w kasie i bankach zł 922 641.32; 3) Papiery procentowe zł 4 736.00; 4) Akcje i udziały w innych przedsiębiorstwach zł 1.00; 5) Dłużnicy: 1) Akcjonariusze za przypadającą resztę na kapitał zakładowy zł 22 100.00; 2) Banki-inkasa: a) zagranica za towary zł 321 771.37. b) zagranicą za towary komisowe zł 819 657.60, c) rembursy i terminowe sprzedaże walut zł 129 032.71 = zł 1 270 461.68; 3) Pomoce eksportowe zł 262 713.00; 4) Różni z operacji finansowych zł 576 829.91; 5) Odbiorcy: a) krajowi zł 2 928.85, b) zagraniczni zł 130 958.83 = zł 133 887.68; 6) Dostawcy zł. 43 931.60; 7) Przedstawiciele, agenci i ekspedytorzy zł 7 831.55; 8) Różni z rozliczeń zł. 10 435.51 zł 2 328 190.93; 6) Kaucje zł 14 995.73; 7) Towary zakupione na eksport zł 3 467.99; 8) Sumy przechodnie: 1) Wydatki, dotyczące okresu przyszłego zł 740.00; 2) Różne rozliczenia zł 39 522.05 = zł 40 262.05 = zł 3 314 295.02; **Razem zł 3 320 537.67.**

Sumy pozabilansowe: Weksle gwarancyjne otrzymane zł 10 000.00; **Razem zł 3 330 537.67.**

PASYWA. — I. Kapitały własne: 1) Kapitał zakładowy zł 1 000 000.00; 2) Kapitał zapasowy: a) saldo z roku ubiegłego zł 3 600.00; b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 5 535.00; = zł 9 135.00 = zł 1 009 135.00; II. Kapitał amortyzacyjny: 3) Saldo z roku ubiegłego zł 2 039.44; 4) Dopisano w roku sprawozdawczym zł 1 248.53 = zł 3 287.97; III. Zobowiązania: 4) Wierzyciele: 1) Akcepty i straty rembursowe zł 309 707.39; 2) Banki-rembursy i terminowe sprzedaże walut zł 128 388.89; 3) Zaległe podatki zł 14 761.33; 4) Dostawcy zł 214 374.97; 5) Odbiorcy krajowi zł 285.59; 6) Różni z operacji finansowych zł 551 072.86; 7) Komitenci zł 806 255.13; 8) Przedstawiciele, agenci i ekspedytorzy zł 69 799.09; 9) Różni z rozliczenia zł 134 701.67 = zł 2 229 346.92; 6) Sumy przechodnie: 1) Zaległe podatki zł 8 563.78; 2) Sumy do wyjaśnienia zł 18 196.26; 3) Depozyty zł 16 950.00; 4) Różne rozliczenia zł 20 000.00, = zł 63 710.04. = zł 2 293 056.96; IV Zysk zł 15 057.74; **Razem zł 3 320 537.67.**

Sumy pozabilansowe. Akcepty gwarancyjne wydane zł 10 000.00; **Razem zł 3 330 537.67.**

Rachunek strat i zysków na dz. 31 grudnia 1935 r.

STRATY. — 1) Koszty ogólne zł 314 761.49; 2) Prowizje zł 57 743.96; 3) Procenty i koszty bankowe zł 37 338.34; 4) odpisy amortyzacyjne zł 1 248.53; 5) Dopłaty do towarów wyeksportowanych zł 25 029.67; 6) Różne wydatki eksportowe zł 8 448.32; 7) Różnice kursowe zł 5 886.69; 8) Straty na udziałach konsorcjalnych z 1934/35 r. zł 44 999.00; 9) Zysk zł 15 057.74; **Razem zł 520 513.74.**

ZYSKI. — 1) Prowizje zł 436 853.63; 2) Procenty bankowe zł 2 062.45; 3) Zyski na towarach wyeksportowanych zł 44 236.78; 4) Różne wpływy eksportowe zł 1 281.24; 5) Różnice kursowe zł 279.61; 6) Przeniesienie z zysków za 1934 r. zł 33 099.42; 7) Różne zyski zł 2 700.61; **Razem zł 520 513.74.**

Komisja Rewizyjna: *Adolf Sturm, Henryk Patschke, Jan Mieczysław Stypiński, Borysław Ołomucki, Edward Wojnecki i dr. Aronowski* z ramienia Polskiej Spółki Powierniczej S. A.

Rada Nadzorcza: *Józef Targowski.*

Zarząd: *Stanisław Lambert, Inż. A. M. Piotrowski.* Główny Buchalter: *Zygmunt Wawrzyński.*

394

SPROSTOWANIE

W ogłoszeniu

TOWARZYSTWO HANDLU PAPIEREM BRACIA TURKIELTAUB, SPÓŁKA AKCYJNA W WARSZAWIE

drukowanem w zesz. 11 (str. X) tyg. „Polska Gospodarcza“ mylnie podano: „II ogłoszenie“ powinno być: „III ogłoszenie“.

Zarząd Spółki Akcyjnej

dla Przemysłu Chemicznego i Metalowego „Chemimetal“

W KRAKOWIE

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszy, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

Spółki Akcyjnej dla Przemysłu Chemicznego i Metalowego „Chemimetal“ w Krakowie, odbędzie się w dn. 22 kwietnia 1936 r. o godz. 11 przedpoł. w biurze Dra Zygmunta Robinsohna, adwokata w Bielsku ul. 3 Maja 1 a, z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r.;
- 2) Powzięcie uchwały w sprawie podziału zysku, wynagrodzenia dla Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Powzięcie uchwały w sprawie udzielenia władzom Spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków;
- 4) Przyjęcie do wiadomości ustąpienia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej, oraz wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 5) Wolne wnioski.

Celem uzyskania prawa uczestniczenia w Zgromadzeniu Akcjonariusze winni złożyć akcje Zarządowi na 7 dni przed Walnym Zgromadzeniem.

354-12-15

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

**„Warszawskie Zakłady Przemysłowe
Wyrobu Drożdży Prasowanych, Słodu i Spirytusu“**

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w biurze Zarządu Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr. 117 w dn. 16 kwietnia 1936 r. o godz. 17 z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1935;
- 3) Powzięcie uchwał o podziale zysków;
- 4) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
- 5) Zmiana statutu Spółki, a mianowicie: § 11, Ustęp 1 brzmieć będzie: „Zarząd Spółki składa się z ośmiu członków, wybieranych z pośród akcjonariuszów na przeciąg trzech lat” — zamiast dotychczasowego brzmienia „Zarząd Spółki składa się z sześciu członków, wybieranych z pośród akcjonariuszy na przeciąg trzech lat”;
- 6) Wybory do Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 7) Wnioski Akcjonariuszów, zgłoszone w ustawowym terminie.

365

I OGŁOSZENIE

Zarząd Nowoczesnej Spółki Wydawniczej, Spółki Akc.

podaje do wiadomości, iż w dn. 16 kwietnia 1936 r. o godz. 19 w biurze Spółki w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej Nr. 3 odbędzie się

**NADZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zmiana Statutu: w paragrafie pierwszym zdanie „Nazwa Spółki brzmieć będzie „Nowoczesna Spółka Wydawnicza Spółka Akcyjna” zmienia się na „Nazwa Spółki brzmi „Dom Prasy, Spółka Akcyjna”;

- 2) Sprawy lokali w domu mieszkalnym Spółki przy ul. Marszałkowskiej Nr. 7;

- 3) Zawarcie szczególnych umów służbowych.

PP. Akcjonariusze, chcący przyjąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć w Zarządzie Spółki swe akcje wzgl. świadectwa tymczasowe najpóźniej na siedem dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

369/12—14

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Bacon—Export—Gniezno“, Spółka Akcyjna w Łodzi

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w czwartek dn. 23 kwietnia 1936 r. o godz. 11 przedpoł. w siedzibie Zarządu Spółki przy ul. Żwirki Nr. 19 w Łodzi, z następującym porządkiem obrad:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz r-ku strat i zysków za 1935 r. i udzielenie pokwitowania władzom Spółki;
- 4) Podział zysku;
- 5) Zatwierdzenie budżetu na 1936 r.;
- 6) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących;
- 7) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej;
- 8) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Komisji Rewizyjnej;
- 9) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze życzący sobie uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia złożyć w siedzibie Spółki w Łodzi, ul. Żwirki Nr. 19 posiadane akcje względnie zaświadczenia notariusza lub właściwych instytucji kredytowych o złożeniu u nich akcji.

PP. Akcjonariusze, pragnący wnieść dodatkowe sprawy na porządek dzienny Walnego Zgromadzenia, winni zgłosić je najpóźniej na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

366/12 — 15

I OGŁOSZENIE

**Zarząd Browaru i Fabryki Kwasu Węglowego
Sukc. K. Anstadta, Spółka Akc. w Łodzi**

ma zaszczyt zawiadomić, że w środę dn. 15 kwietnia 1936 r. o godz. 17 w lokalu Zarządu w Łodzi przy ul. Pomorskiej Nr. 34/36 odbędzie się

**48 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

Porządek dzienny:

- 1) Zagajenie Zgromadzenia i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie Zarządu i Komisji Rewizyjnej;
- 3) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r. i w związku z tem udzielenie pokwitowania Zarządowi z dopełnionych czynności;
- 4) Wybór jednego członka Zarządu na miejsce ustępującego;
- 5) Wybór Komisji Rewizyjnej;
- 6) Wyznaczenie stałych poborów dla członków Zarządu i określenie wynagrodzenia dla członków Komisji Rewizyjnej za 1936 r.;
- 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu winni złożyć w biurze Zarządu swoje akcje lub zaświadczenia, wydane na dowód ich złożenia u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej z wyszczególnieniem posiadanych numerów akcji nie później, jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

368/12 — 14

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna

**firmy: Towarzystwo Akcyjne dla Wyrobu
Zapałek „Silesia“ w Czechowicach, Spółka Akc.
w l i k w i d a c j i**

na zasadzie Art. 449 Kod. Handl., przed ostatecznym zakończeniem likwidacji i zgłoszeniem wniosku o wykreślenie firmy z Rejestru Handlowego wzywa wierzycieli wymienionej Spółki

DO ZGŁOSZENIA SWOICH PRETENSJI

w Komisji Likwidacyjnej w jej siedzibie w Czechowicach przy Fabryce Zapałek „Silesia“ w terminie sześciomiesięcznym od daty ostatniego trzeciego ogłoszenia z wezwaniem niniejszem.

Komisja Likwidacyjna:

361,12

Karol Kozłowski, Harald Axell

Z A R Z Ą D
Towarzystwa Wyrobów Dziaonych i Tkanych „R. Lipszyc”
SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, iż w czwartek, dn. 16 kwietnia o godz. 5 pp. odbędzie się w lokalu Spółki w Łodzi przy ul. Piramowicza 11/13

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Sprawozdanie Zarządu wraz z opinią Komisji Rewizyjnej, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r., tudzież powzięcie uchwały o podziale zysków; 2) Udzielenie pokwitowania władzom Spółki; 3) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz określenie ich wynagrodzenia; 4) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze mogą zgłosić wnioski na Walne Zgromadzenie do dn. 1 kwietnia 1936 r. oraz życzący sobie wziąć udział w Zgromadzeniu winni złożyć swoje akcje Zarządowi przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem.

387

Zarząd Spółki Akcyjnej

Steinhagen i Saenger, Fabryki Papieru i Celulozy

zawiadamia, iż w piątek dn. 17 kwietnia 1936 r. o godz. 11 w lokalu biura Zarządu Spółki, mieszczącego się w Warszawie przy ulicy Smolnej 17, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu, bilansu i rachunku zysków i strat za rok operacyjny 1935, oraz pokwitowanie Zarządu i Rady Nadzorczej z wykonania obowiązków; 3) Powzięcie uchwały o podziale zysków i określeniu wysokości dywidendy; 4) Wybory władz Spółki i określenie ich wynagrodzenia.

PP. Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć — w myśl art. 59 prawa o Spółkach Akcyjnych — w biurze Zarządu nie później jak na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia swe akcje lub zaświadczenia notariusza, instytucji kredytowych krajowych, względnie Banque de Paris et des Pays Bas, stwierdzające, że akcje zostały złożone do przechowania i nie będą wydane właścicielowi przed terminem Walnego Zgromadzenia.

386

I OGŁOSZENIE

Likwidator „Deak”, Spółki Akcyjnej, Warszawa

Mazowiecka 7

wzywa wierzycieli, aby wobec uchwalenia

OTWARCIA LIKWIDACJI SPÓŁKI

zgłosili swe wierzytelności w ciągu sześciu miesięcy od daty trzeciego ogłoszenia.

380/12

Zarząd Spółki Akcyjnej Towarzystwa Teatrów Stołecznych

w Warszawie

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w dn. 11 kwietnia 1936 r. o godz. 10 rano w siedzibie Spółki przy ul. Bielańskiej 5 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat; 5) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania; 6) Wybory członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

389

„Englebert” Polska Spółka Akcyjna Wyrobów Gumowych

w Warszawie, Krakowskie Przedmieście 5

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — Majątek stały. Plac przejęty za dług zł 2 500.00; Samochody zł 17 477.21; Ruchomości zł 23 011.28; Majątek płynny: Kasa zł 1 229.31; P. K. O. zł 3 011.14; Bank Handlowy w Warszawie zł 3 357.81; Papiery procentowe: 6% Pożyczka Narodowa zł 800.00; 3% Pożyczka Premjowa zł 4 000.00; Wexle w portfelu zł 62 696.82; Dłużnicy: Kontokurenty (Salda Debetowe) zł 925 209.91; Kontokurenty „P” zł 43 366.07; Tow. Englebert et Cie w Leodjum (Liege) „R-ek Gwarancji” zł 175 000.00; Kaucje gotówkowe zł 3 500.00; Kaucje wekslowe zł 4 000.00; Strata za 1931 r. zł 64 721.76; Razem zł 1 333 881.31.

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny zł 250 000.00; Kapitał amortyzacyjny zł 22 975.82; Zobowiązania: Tow. Englebert et Cie, w Leodjum (Liege) R-k Sprzed. Tow. Kon-sygn. zł 1 032 699.64; Kontokurenty (Salda Creditowe) zł 10 759.17; Różni „za udzielone gwarancje” zł 4 000.00; Zysk za 1935 r. zł 13 446.68; Razem zł 1 333 881.31.

Rachunki zysków i strat na dz. 31 grudnia 1935 r.

WINIEN. — Koszty handlowe zł 48 005.54; Podatki zł 11 539.49; Pensje zł 52 719.50; Koszty podróży zł 30 352.13; Prowizje agentów zł 4 021.71; Utrzymanie samochodów „Ford” i „Dover” zł 3 777.36; Koszty transportu zł 27 009.09; Straty na klientach zł 7 869.40; Amortyzacja zł 4 646.00; Zysk za 1935 r. zł 13 446.68; Razem zł 203 386.90.

MA. — Prowizje Spółki Akcyjnej zł 194 273.17; Procenty i prowizje zł 9 113.73; Razem zł 203 386.90.

ENGLEBERT

Polska Spółka Akcyjna Wyrobów Gumowych
Warszawa, Krakowskie Przedmieście 5.

385

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Warszawskie Towarzystwo Handlu Herbatą
A. Długokęcki, W. Wrześniewski”

na zasadzie § 7 Statutu zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 18 kwietnia 1936 r. w sobotę o godz. 6 po poł. w domu własnym przy ul. Brackiej Nr. 23 (pierwsze piętro front) z następującym porządkiem obrad:

1) Wybór Przewodniczącego, Sekretarza i Asesorów; 2) Sprawozdanie Zarządu za 1935 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Podział zysków za 1935 r.; 5) Budżet na 1936 r.; 6) Określenie wysokości kredytu, z którego ma korzystać Spółka; 7) Wybory: 1) członka Zarządu, 2 zastępców członków Zarządu, 2 członków Rady i 5 członków Komisji Rewizyjnej; 8) Określenie wynagrodzenia członków Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej; 9) Komunikat Zarządu w sprawie wydania nowych akcji; 10) Wnioski.

Na zasadzie § 8 Statutu Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Walnym Zgromadzeniu, winni najpóźniej na siedem dni przed Walnym Zgromadzeniem, t. j. do dn. 11 kwietnia 1936 r., złożyć w kasie biura Zarządu Spółki (Bracka 23) między godziną 10 a 1 swoje akcje bądź zaświadczenia depozytowe lub zastawowe banków lub instytucji kredytowych z wykazem numerów akcji i adnotacją, że akcje nie będą wydane przed odbyciem Walnego Zgromadzenia.

Ewentualne wnioski akcjonariuszów powinny być zgłoszone Zarządowi na piśmie conajmniej na czternaście dni przed Walnym Zgromadzeniem i w razie zgłoszenia będą zamieszczone na porządku dziennym i ogłoszone w drugim ogłoszeniu.

384

Przemysł Mydlarski i Perfumeryjny Fryderyk Puls

Spółka Akcyjna, Warszawa

Bilans zamknięcia na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty zł 1 307 744.50; Budynki zł 503 090.56; Urządzenia techniczne zł 413 019.82; Ruchomości zł 142 782.01; Majątek płynny: Gotówka w kasie zł 72 808.26; Banki - rachunki bieżące zł 111 480.41; Banki - rachunek depozytowy zł 10 487.43; Własne papiery procentowe zł 173 434.95; Weksle w portfelu zł 50 369.59; Weksle w inkasie zł 33 910.15; Materjały i surowce zł 222 553.74; Materjały pomocnicze i pędne zł 130 608.87; Półfabrykaty zł 62 903.60; Wyroby gotowe zł 82 135.99; Dłużnicy-odbiorcy zł 633 631.75; Dostawcy zł 13 529.77; Różni zł 6 690.07; **Razem zł 3 971 181.47.**

PASYWA. — Kapitał zakładowy zł 2 160 000.00; Kapitał zapasowy zł 588 681.83; dopisano w 1935 r. zł 45 652.24, Razem zł 634 334.07; Kapitał amortyzacyjny saldo zł 1 221 737.37, dopisano w 1935 r. zł 65 043.92 odpisano w 1935 r. za zamortyzowane maszyny, utensylja, urządzenia zł 537 129.66, razem zł 749 651.63; Zobowiązania: Odbiorcy zł 466 092.20; Dostawcy zł 47 336.13; Bank - rachunek depozytowy zł 10 487.43; Dywidenda niepodniesiona zł 19 564.45; Rezerwa podatkowa zł 28 531.65; Pozostałość z zysku 1934 r. zł 5 022.92; Zysk za rok sprawozdawczy zł 270 160.99; **Razem zł 3 971 181.47.**

Sumy pozabilansowe. — Depozyty Zarządu zł 60 000.00; Depozyty różne zł 93 794.99; Żyra na wekslach w obiegu zł 59 052.43; **Razem zł 212 847.42.**

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

Winien. — Koszty administracji ogólnej zł 551 306.79; Koszty fabrykacji zł 2 165 777.91; Koszty sprzedaży zł 636 364.81; Koszty kredytów zł 3 558.20; Podatki, świadczenia socjalne i składki zł 202 581.98; Straty na dłużnikach zł 17 738.95; Odpisy amortyzacyjne zł 65 043.92; Strata na kursie papierów procentowych zł 11 573.45; Nadwyżka dochodu nad rozchodem zł 270 160.99; **Razem zł 3 924 107.00.**

MA. — Za sprzedaż fabrykatów własnych zł 3 889 430.31; Czysznz z nieruchomości zł 7 718.50; Z procentów bankowych kuponów zł 24 631.22; Z umorzonych należności zł 2 326.91; **Razem zł 3 924 107.00.**

Dywidendę za kupon 1935 r. w wysokości zł 6 wypłaca kasa Sp. Akc. Fryderyk Puls, przy ul. Wierzbowej Nr. 11.

388

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Manufaktury Drezdeńskich Tiuli, Koronek i Firanek

w Warszawie, Spółka Akcyjna, Warszawa, Górczewska 14

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 23 kwietnia 1936 r. o godz. 15 w biurze Zarządu Spółki przy ul. Ś-to Jerskiej Nr. 10 w Warszawie, odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zażalenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu z działalności w 1935 r.; 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej; 4) Reasumpcja uchwał zwyczajnych walnych zgromadzeń akcjonariuszów z dn. 28 czerwca 1934 r. i z dn. 21 maja 1935 r., dotyczących zatwierdzeń bilansów za lata operacyjne 1933 i 1934, oraz powzięcie uchwał w przedmiocie zatwierdzenia skorygowanych bilansów za powyższe lata operacyjne; 5) Rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok sprawozdawczy 1935 oraz udzielenie władzom Spółki pokwitowania za czynności w 1935 r.; 6) Ustalenie wynagrodzenia dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1936 r.; 7) Wybór członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1936 r.; 8) Upoważnienie Zarządu do obciążenia hipotecznego, do wydzierżawienia oraz sprzedaży maszyn i nieruchomości Spółki częściowo lub całości; 9) Wnioski Akcjonariuszów.

PP. Akcjonariusze, życzący sobie wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu z prawem głosu, winni złożyć Zarządowi Spółki swoje akcje lub dowody ich posiadania — przynajmniej na 7 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

393

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Zakład Elektryczny Okręgu Lwowskiego, Spółka Akcyjna

we Lwowie, ul. L. Sapiehy l. 3/II

ma zaszczyt zawiadomić PP. Akcjonariuszów, że

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE

odbędzie się w dn. 25 kwietnia 1936 r. w sobotę o godzinie 13 w sali posiedzeń Magistratu Lwowskiego z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu za rok ubiegły; 3) Sprawozdanie rewizorów, wybranych przez Radę Nadzorczą; 4) Zatwierdzenie bilansu i rachunku strat i zysków; 5) Podział zysków; 6) Udzielenie władzom Spółki absolutorjum; 7) Zatwierdzenie kooptacji członka Rady Nadzorczej; 8) Wybór uzupełniający 3 członków Rady Nadzorczej; 9) Emisja obligacji na zł 2 miliony.

Właściciele akcji na okaziciela korzystają z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu, o ile na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyli akcje lub świadectwa tymczasowe w biurze Zarządu Spółki, Lwów, ul. L. Sapiehy l. 3/II.

402-12--13-14

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Fabryka Ultramaryny Setzer i Werner, Sp. Akc. w Warszawie

zawiadamia PP. Akcjonariuszów, że w dn. 25 kwietnia 1936 r. o godz. 13 odbędzie się w lokalu Spółki przy ul. Solec 39 w Warszawie

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego Zgromadzenia; 2) Odczytanie protokołu ostatniego Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszów Spółki z dn. 2 marca 1935 r.; 3) Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej z dn. 11 marca 1936 r.; 4) Odczytanie sprawozdania Zarządu, bilansu oraz rachunku strat i zysków za rok operacyjny 1935, ich rozpatrzenie i zatwierdzenie; 5) Akceptacja budżetu wydatkowanego w 1935 r. i omówienie planu działań oraz budżetu na 1936 r.; 6) Upoważnienie Zarządu do zaciągania i spłacania zobowiązań hipotecznych, bankowych i prywatnych, określenie wysokości zaciąganych i spłacanych zobowiązań, ich zabezpieczenia i oprocentowania; 7) Wybory ustępującego z kadencji członka Zarządu i pięciu członków Komisji Rewizyjnej oraz określenie wysokości wynagrodzenia członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej na 1936 r.; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu, winni złożyć Zarządowi akcje lub kwity depozytowe nie później niż na osiem dni przed terminem Walnego Zgromadzenia.

398

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej Bracia Kobyłańscy

podaje do wiadomości PP. Akcjonariuszów, że w dn. 20 kwietnia 1936 r. o godz. 17 w Warszawie przy ul. Widok 19 w lokalu Sp. Akc. odbędzie się

ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Zatwierdzenie bilansu zamknięcia i r-ku strat i zysków za 1935 r.; 4) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 5) Pokwitowanie władz Spółki; 6) Zatwierdzenie budżetu na 1936 r.; 7) Podział zysków; 8) Wolne wnioski.

PP. Akcjonariusze korzystają z prawa głosu na Walnym Zgromadzeniu, o ile na 7 dni przed terminem Zgromadzenia złożyli akcje lub kwity depozytowe w biurze Zarządu Spółki.

391

Fabryka Filców Landau i Weite, Spółka Akcyjna w Łodzi

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty zł 40 000.00; Budynki fabryczne zł 404 967.88; Budynki gospodarcze zł 56 077.21; Urządzenia techniczne zł 644 909.63; Inwentarz żywy zł 315.00; Ruchomości zł 7 963.59; Majątek płynny: Gotówka w kasie i bankach zł 61 983.34; Weksle zł 47 593.40; Papiery wartościowe zł 33 300.00; Materiały surowe zł 218 192.75; Materiały pomocnicze i pędne zł 26 077.27; Półfabrykaty zł 52 606.41; Gotowe wyroby zł 218 512.83; Dłużnicy: odbiorcy zł 417 407.14, dostawcy zł 4 105.11, różni zł 29 532.63; Wątpliwe należności zł 26 410.59; Protesty zł 527.55; Straty z lat ubiegłych zł 37 123.13; Strata w 1935 r. zł 88 710.09; **Razem zł 2 416 315.55.**

PASYWA. — Kapitał akcyjny zł 1 360 000.00; Kapitał amortyzacyjny: a) saldo z roku ubiegłego zł 401 665.25, b) dopisano w roku sprawozdawczym zł 76 814.15, razem zł 478 479.40; Wierzyciele: akcepty zł 225 431.40; dostawcy zł 326 004.30; odbiorcy zł 632.48; różni zł 18 440.41; Sumy przechodnie zł 7 327.56; **Razem zł 2 416 315.55.**

Sumy pozabilansowe. — Gwarancje zł 13 000.00; Obligo żyrowe zł 96 910.85; Kaucje i wadja zł 13 947.10; Hipoteka (należność) zł 10 558.18; Kaucja hipoteczna zł 200 000.00; Kaucja hipoteczna niewniesiona zł 325 000.00 (z czego ulega skreśleniu zł 100 000.00).

Ogólna kwota zobowiązań zagranicznych zł 245 962.91.

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN. — Koszty fabrykacji zł 1 987 013.68; Koszty administracji ogólnej zł 218 103.97; Koszty sprzedaży zł 183 213.57; Koszty kredytów zł 25 256.64; Podatki państwowe i komunalne zł 64 875.70; Różnice kursowe zł 3 328.55; Straty na dłużnikach zł 17 944.29; Amortyzacja zł 76 814.15; **Razem zł 2 576 550.55.**

MA. — Rachunek towarów zł 2 485 946.46; Rachunek wpływów z pożyczek państwowych zł 1 894.00; Strata zł 88 710.09; **Razem zł 2 576 550.55.**

396

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

Zjednoczone Składy Śrub B. Cukierman, Spółka Akcyjna

w Warszawie

zawiadamia, że w dn. 15 kwietnia 1936 r. o godz. 20 odbędzie się w lokalu Spółki przy ul. Plac Grzybowski 4 w Warszawie

DOROCZNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem obrad:

1) Zatwierdzenie sprawozdania i bilansu za 1935 r.; 2) Zmiana § 5 Statutu Spółki przez zamianę akcji imiennych na akcje na okaziciela; 3) Zmiana § 8 Statutu przez ustanowienie trzech członków Zarządu; 4) Wybór członków Zarządu; 5) Wynagrodzenie członków Zarządu; 6) Wybór członków Komisji Rewizyjnej; 7) Wolne wnioski.

400

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

„Staniola“, Zakłady Przemysłu Metalowego

zawiadamia, że w dn. 17 kwietnia r. b. o godz. 14 odbędzie się w kancelarii notariusza J. Siennickiego, Warszawa, Kapucyńska 6

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

z następującym porządkiem dziennym:

1) Rozpatrzenie, zatwierdzenie bilansu i udzielenie absolutorium za 1935 r.; 2) Zatwierdzenie budżetu i planu działalności na 1936 r.; 3) Wybór 5 członków Komisji Rewizyjnej i ustalenie wynagrodzeń członków Zarządu; 4) Wolne wnioski.

PP Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w Zgromadzeniu winni na 7 dni przed Zgromadzeniem złożyć Zarządowi przy ul. Czerskiej 12 akcje lub świadectwa depozytowe.

390-12-14

II OGŁOSZENIE

Rada Banku Dyskontowego Warszawskiego

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że

64 ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW

odbędzie się w sobotę dn. 4 kwietnia 1936 r. o godz. 16 w sali posiedzeń Banku przy ul. Fredry Nr. 8, z następującym porządkiem obrad:

1) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku strat i zysków za 1935 r.; 2) Udzielenie pokwitowania władzom Banku; 3) Wybór członków Rady; 4) Wybór członków Komisji Rewizyjnej.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Walnym Zgromadzeniu, zechcą złożyć akcje lub odnośne kwity depozytowe najpóźniej 28 marca 1936 r. do godz. 12 w południe w Warszawie — w Kasie Głównej przy ul. Fredry 8, oraz w Oddziałach Banku w Drohobyczu, Krakowie, Lwowie i Łodzi.

392-11-12

„Persil“, Polska Spółka Akcyjna, Bydgoszcz

Bilans na dz. 31 grudnia 1935 r.

STAN CZYNNY. — Grunty zł 84 000.00; Budynki fabryczne mieszkalne zł 635 693.14; Maszyny i aparaty zł 775 325.49; Inwentarz biurowy i fabryczny zł 64 617.36; Gotówka w kasie i bankach zł 107 468.65; Papiery procentowe zł 12 310.00; Surowce półfabrykaty i gotowe wyroby zł 953 814.26; Dłużnicy zł 378 586.58; Sumy przechodnie zł 21 336.78; **Ogółem zł 3 033 152.26.**

Sumy pozabilansowe zł 10 000.00.

STAN BIERNY. — Kapitał zakładowy zł 500 000.00; Kapitał zapasowy zł 150 000.00; Kapitał specjalnej rezerwy zł 235 000.00; Rezerwa na dubiosa zł 200 000.00; Kapitały amortyzacyjne zł 610 031.16; Wierzyciele zł 1 015 858.41; Sumy przechodnie zł 4 787.04; Zysk z 1934 r. zł 4 338.90; Zysk z 1935 r. zł 313 136.75; **Ogółem zł 3 033 152.26.**

Sumy pozabilansowe zł 10 000.00.

Rachunek zysków i strat na dz. 31 grudnia 1935 r.

WINIEN. — Koszty administracji, fabrykacji oraz koszty sprzedaży i reklamy zł 3 237 709.49; Koszty przewozowo-kolejowe zł 180 160.90; Koszty kredytów zł 66 182.04; Podatki państwowe i komunalne zł 193 767.95; Świadczenia socjalne zł 28 704.42; Odpisy amortyzacyjne zł 295 813.63; Rezerwa na dubiosa zł 200 000.00; Czysty zysk zł 313 136.75; **Ogółem zł 4 515 475.18.**

MA. — Ogólne wpływy zł 4 421 161.75; Różnice kursowe zł 94 313.43; **Ogółem zł 4 515 475.18.**

Zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszów w dniu 12 marca 1936 r.

401

I OGŁOSZENIE

Zarząd Towarzystwa Browarów i Fabryki Drożdży Spirytusowych „Bergszlos“

zwoluje niniejszem

WALNE ZGROMADZENIE AKCJONARJUSZÓW TOWARZYSTWA

na dz. 15 kwietnia 1936 r. o godz. 17 w biurze T-wa w Równem, ul. 3-go Maja 213/215 z następującym porządkiem dziennym:

1) Wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Zarządu; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 4) Zatwierdzenie bilansu i r-ku strat i zysków za 1935 r. i podział zysku; 5) Udzielenie pokwitowania władzom S-ki; 6) Budżet na 1936 r. 7) Wybory Zarządu i 8) Wybory Komisji Rewizyjnej.

Dla prawa udziału w obradach Walnego Zgromadzenia należy złożyć akcje w Spółce na 7 dni przed terminem Zgromadzenia.

404-12-14

Dyrekcja Banku Akceptacyjnego,

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w dn. 31 marca 1936 r. o godzinie 13 w lokalu Spółki — w Warszawie przy ul. Nowogrodzkiej 50 — z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu i rachunku zysków i strat za 1935 r.; 3) Podział zysków za 1935 r.; 4) Określenie wynagrodzenia dla członków Komisji Rewizyjnej; 5) Zatwierdzenie budżetu wydatków na 1936 r.; 6) Zmiana § 5 ust. 2 statutu banku; 7) Uzupełniające wybory członków Rady; 8) Wybory członków Komisji Rewizyjnej.

268-10-12

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej

Przemysłu Korkowego Wicander i S-Ka

zawiadamia, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w dn. 7 kwietnia 1936 r. o godz. 12 w siedzibie Spółki, Warszawa, Marszałka Focha 9 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1935 r.; 4) Upoważnienie Zarządu do kupna, sprzedaży i obciążenia nieruchomości, jak również kredytowania się w instytucjach państwowych i prywatnych, tudzież upoważnienie Zarządu do przelewu należności hipotecznej na nieruchomości Łódzkiej Nr. hip. 381 i 494 Rep. hip. 366 w kwocie zł 40 000.00; 5) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego występowania w imieniu Spółki we wszystkich instancjach sądowych; 6) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego podpisywania w imieniu Spółki; 7) Ustąpienie jednego członka Zarządu i w związku z tem zmniejszenie dotychczasowej ilości członków Zarządu do trzech; 8) Obniżenie kapitału zakładowego o zł 49 000.00 oraz podwyższenie kapitału zakładowego o zł 49 450.00 w drodze wypuszczenia odpowiedniej ilości akcji IV emisji i w związku z tem zmiana treści § 5 statutu Spółki; 9) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Walnym Zgromadzeniu, winni złożyć Zarządowi Spółki swoje akcje lub dowody zdeponowania takowych na 7 dni przed zebraniem.

340-11-12

II OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej „Płótno“ w Stęszewie

zawiadamia, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w dn. 8 kwietnia 1936 r. o godz. 16 w Banku Kratochwill i Pernaczyński, Poznań Plac Wolności 18 z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Rady Nadzorczej, Zarządu i Komisji Rewizyjnej; 3) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz r-ku zysków i strat za 1935 r.; 4) Powzięcie uchwały o podziale zysku; 5) Udzielenie pokwitowania Radzie Nadzorczej oraz Zarządowi; 6) Wybór 2 członków Rady Nadzorczej w miejsce ustępujących; 7) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, chcący wziąć udział w Zgromadzeniu, winni złożyć akcje wzgl. zaświadczenia przynajmniej na 7 dni przed Zgromadzeniem w biurach Spółki w Stęszewie.

214a

Zarząd firmy Fabryka Wyrobów Ceramicznych „Opoczno“

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że w dn. 4 kwietnia 1936 r. o godz. 18 odbędzie się w lokalu Zarządu Spółki w Warszawie, przy ul. Szopena 12

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW SPÓŁKI**

z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania Zarządu i Komisji Rewizyjnej, bilansu oraz rachunku zysków i strat za 1935 r.; 3) Udzielenie władzom Spółki pokwitowania z czynności w roku sprawozdawczym; 4) Powzięcie uchwały w przedmiocie podziału zysku; 5) Sprawa wynagrodzenia członków Zarządu; 6) Wybory do Komisji Rewizyjnej; 7) Wybór pełnomocnika dla zawarcia umów z członkami Zarządu.

Akcjonariusze, pragnący wziąć udział w Zgromadzeniu, są zobowiązani do złożenia akcji swych w Spółce przynajmniej na tydzień przed terminem Zgromadzenia.

348

II OGŁOSZENIE

Zarząd firmy „Polski Przemysł Korkowy“, Sp. Akc.

podaje do wiadomości, że w dn. 7 kwietnia 1936 r. o godz. 13 w lokalu f-my „Wicander i S-ka w Warszawie“, ul. Marsz. Focha 9, odbędzie się

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie zebrania i wybór Przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1935 r.; podział zysków oraz plan działalności na 1936 r.; 4) Upoważnienie Zarządu do kupna, sprzedaży i obciążenia nieruchomości, jak również kredytowania się w instytucjach państwowych i prywatnych; 5) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego występowania w imieniu Spółki we wszystkich instancjach sądowych; 6) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego podpisywania w imieniu Spółki; 7) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących, oraz wybór Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Walnym Zebraniu, winni złożyć Zarządowi Spółki swoje akcje lub dowody zdeponowania takowych na 7 dni przed Zebraniem.

304-11-12

II OGŁOSZENIE

Zarząd Pierwszych Polskich Zakładów Linoleum

SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że

**ZWYCZAJNE WALNE ZGROMADZENIE
AKCJONARJUSZÓW**

odbędzie się w dn. 7 kwietnia 1936 r. o godz. 12 min. 30 w siedzibie Spółki, Warszawa, ul. Marszałka Focha Nr. 9 z następującym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie zebrania i wybór przewodniczącego; 2) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej; 3) Sprawozdanie Zarządu, rozpatrzenie i zatwierdzenie bilansu za 1935 r.; 4) Upoważnienie Zarządu do kupna, sprzedaży i obciążenia nieruchomości, jak również kredytowania w instytucjach państwowych i prywatnych; 5) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego występowania w imieniu Spółki we wszystkich instancjach sądowych; 6) Udzielenie każdemu z członków Zarządu prawa samodzielnego podpisywania w imieniu Spółki; 7) Wybór członków Zarządu na miejsce ustępujących, oraz wybór Komisji Rewizyjnej; 8) Wolne wnioski.

Akcjonariusze, pragnący uczestniczyć w powyższym Walnym Zebraniu, winni złożyć Zarządowi Spółki swoje akcje lub dowody zdeponowania takowych na 7 dni przed zebraniem.

339-11-12

Towarzystwo Przędzalni Czesankowych, Sp. Akc.

W Ł O D Z I

Bilans na dz. 31/XII 1935 r.

AKTYWA. — Majątek stały: Grunty z 145 000.00; Budynek: a) fabryczne z 875 530.37, b) gospodarcze z 9 225.70, c) mieszkalne z 201 583.66, razem z 1 086 339.73; Maszyny z 784 394.46, Majątek płynny: Gotówka w kasie z 605.39; Pożyczka Narodowa z 384.00; Dłużnicy z 1 200.00; Dostawcy z 343.37; Profesty z 680.50; Dłużnicy wątpliwi z 39 920.06; Straty w 1933 r. z 31 833.03; Straty w 1934 r. z 17 838.42; Straty za 1935 r. z 180 193.16; Razem z 229 864.61; Ogółem z 2 288 732.12; Akcje w zastawie z 20 000.00; **Ogółem aktywa z 2 308 732.12.**

PASYWA. — Kapitały własne: Kapitał akcyjny z 450 000.00, Kapitały zapasowe: Kapitał amortyzacyjny — saldo z roku ubiegłego z 195 298.62; odpis ze sprzedaży maszyn z 23 647.19; razem z 171 651.43; Zobowiązania: Kredyty hipoteczne z 1 069 056.00; Wierzyciele z 554 050.68; Dostawcy z 5 438.76; Zaległe podatki z 24 646.01; Sumy przechodnie: komorne za 1936 r. z 6 000.00, Wierzytelności wątpliwe z 7 889.24; Ogółem z 2 288 732.12; Zastaw akcyjny z 20 000.00; **Razem pasywa z 2 308 732.12.**

Rachunek strat i zysków za 1935 r.

WINIEN. — Koszty administracji ogólnej: Pensje personelu administracyjnego z 11 520.00; Zarobki pracowników fizycznych z 20 773.14; Koszty sądowe, prenumeraty, tramwaje etc z 2 612.00; Koszty kredytów: Odsetki z 4 585.88; Podatki: Podatki państwowe i komunalne z 18 267.91; Ubezpieczalnia Społeczna z 3 221.80; Składki Bezrobocia i Fundusz Pracy z 640.71; Inne wydatki: Reperacja i konserwacja budynków z 45 857.06; Reperacja maszyn, energia elektryczna i węgiel z 11 362.48; Różnice kursowe z 569.52; Prowizje wypłacone pośrednikom z 1 872.00; Różne wydatki z 1 015.81; Asekuracja od ognia z 4 459.80; Straty na dłużnikach z 8 735.49; Straty na sprzedanych maszynach z 138 495.73; **Ogółem z 273 989.33.**

MA. — Wpływ za komorne z 34 700.87; Bonifikaty dostawców z 10.07; Różnice kursowe z 1 186.99; Procenty kontokorentowe i inne z 7 898.24; Zwrot kosztów z 50 000.00; Strata ogólna za 1935 r. z 180 193.16; **Ogółem z 273 989.33.**

377

Nr. akt. R. H. B. I. 213.

Postanowienie

Dnia 25 lutego 1936.

Sąd Okręgowy w Krakowie w osobie Sędziego H. Krausa w obecności Protokolanta St. Dawida po rozpoznaniu sprawy wykreślenia z rejestru handlowego firmy

„Syndykat Koszykarski“, Spółka Akcyjna w Krakowie

na podstawie zgłoszenia firmy z dn. 23 lutego 1936 r. postanawia:

Wpisać do rejestru handlowego Dział B.

Numer kolejny wpisu 61/12.

Uwagi: Firma wykreślona spowodu zlikwidowania i braku majątku.

373/12

Zarząd Towarzystwa Przemysłowo-Handlowego „Oxaco“ SPÓŁKA AKCYJNA

zawiadamia, że w dn. 8 kwietnia 1936 r. o godz. 10 rano u Notariusza Zygmunta Nowickiego Warszawa (Gmach Hipoteki) odbędzie się

WALNE ZEBRANIE AKCJONARJUSZÓW

Porządek dzienny następujący:

1) Zagajenie zebrania, wybór przewodniczącego; 2) Zatwierdzenie sprawozdania bilansu za rok 1934, 1935; 3) Zmiana na „Bandera Polska“, Spółka Akcyjna; 4) Wybór władz Spółki Akcyjnej do Rady i Zarządu; 5) Wolne wnioski.

383/12

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna firmy:

**Fabryka Zapalek „Znicz“, Kraków, Spółka Akc.
w likwidacji**

na zasadzie Art. 449 Kod. Handl., przed ostatecznym zakończeniem likwidacji i zgłoszeniem wniosku o wykreślenie firmy z Rejestru Handlowego wzywa wierzycieli wymienionej Spółki

DO ZGŁOSZENIA SWOICH PRETENSJI

w Komisji Likwidacyjnej w jej siedzibie w Warszawie ul. Królewska 3, w terminie sześciomiesięcznym od daty ostatniego trzeciego ogłoszenia z wezwaniem niniejszem.

Komisja Likwidacyjna:

Karol Kozłowski, Saul Pain
362

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna firmy:

**„Promień“ Towarzystwo Akcyjne
Fabryka Zapalek i Urzędzeń Biurowych
w Bydgoszczy, Spółka Akc. w likwidacji**

na zasadzie Art. 449 Kod. Handl., przed ostatecznym zakończeniem likwidacji i zgłoszeniem wniosku o wykreślenie firmy z Rejestru Handlowego wzywa wierzycieli wymienionej Spółki

DO ZGŁOSZENIA SWOICH PRETENSJI

w Komisji Likwidacyjnej w jej siedzibie w Warszawie, ul. Królewska Nr. 3, w terminie sześciomiesięcznym od daty ostatniego trzeciego ogłoszenia z wezwaniem niniejszem.

Komisja Likwidacyjna:

Karol Kozłowski, Harald Axell
360

I OGŁOSZENIE

Komisja Likwidacyjna firmy:

**Towarzystwo Akcyjne Fabryki Zapalek
„Progres—Wulkan“ Józef A. Halpern, Pińsk
Spółka Akcyjna w likwidacji**

na zasadzie Art. 449 Kod. Handl., przed ostatecznym zakończeniem likwidacji i zgłoszeniem wniosku o wykreślenie firmy z Rejestru Handlowego wzywa wierzycieli wymienionej Spółki

DO ZGŁOSZENIA SWOICH PRETENSJI

w Komisji Likwidacyjnej w jej siedzibie w Warszawie, ul. Królewska Nr. 3, w terminie sześciomiesięcznym od daty ostatniego trzeciego ogłoszenia z wezwaniem niniejszem.

Komisja Likwidacyjna:

Karol Kozłowski, Bernard Halpern
359

I OGŁOSZENIE

Zarząd Spółki Akcyjnej pod firmą

**„Towarzystwo Przędzalni Czesankowych“
SPÓŁKA AKCYJNA**

podaje niniejszem do wiadomości wierzycieli powyższej Spółki Akcyjnej, że Walne Zgromadzenie akcjonariuszów z dn. 10 marca 1936 r. uchwaliło

ZMNIJSZENIE KAPITAŁU ZAKŁADOWEGO SPÓŁKI

wynoszącego z 450 000, o sumę z 200 000, to jest do wysokości z 250 000.

W myśl §1. Art. 441 Kodeksu Handlowego z dn. 27/VI 1934 r. („Dz. Ust. R. P.“ Nr. 57, poz. 502) Zarząd zawiadamia o powyższym wierzycieli „Towarzystwa Przędzalni Czesankowych, Spółki Akcyjnej“ w celu ewentualnego zgłoszenia sprzeciwu najdalej do dn. 1 sierpnia 1936 r.

372-12-15-17

Korzystajcie z Poczty Lotniczej!

BANK GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

ZAŁATWIA WSZYSTKIE OPERACJE BANKOWE

PRZYJMUJE WSZELKIEGO RODZAJU WKŁADY, ZAPEWNIAJĄC WKŁADCOM KORZYSTNE OPROCENTOWANIE, PEŁNE BEZPIECZEŃSTWO I CAŁKOWITĄ TAJEMNICĘ.

EMITUJE LISTY ZASTAWNE I OBLIGACJE, DAJĄCE NABYWCOM ZUPEŁNĄ PEWNOŚĆ I WYSOKĄ RENTOWNOŚĆ LOKATY.

UDZIELA Z NAGROMADZONYCH KAPITAŁÓW I POWIERZONYCH PRZEZ SKARB PAŃSTWA FUNDUSZÓW RÓŻNEGO RODZAJU KREDYTÓW, FINANSUJĄC ROZWÓJ GOSPODARCZY KRAJU.

Kapitał zakładowy i rezerwy	zł 199 186 305
Wkłady i lokaty	zł 839 271 781
Udzielone kredyty	zł 1 962 306 261
Suma bilansowa w dn. 31/XII 1935 r.	zł 2 253 822 955

CENTRALA I ODDZIAŁ GŁÓWNY BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO
WARSZAWA, ALEJA JEROZOLIMSKA 1

ADRES TELEGRAFICZNY:
KRAJOBANK

CENTRALA TELEFONICZNA:
8-02-60

BANK POSIADA 18 ODDZIAŁÓW PROWINCJONALNYCH W POLSCE
I KORESPONDENTÓW W CAŁYM ŚWIECIE

„POLMIN”

Państwowa Fabryka Olejów Mineralnych

CENTRALA: LWÓW, ULICA AKADEMICKA 7

TELEFONY: 102-20 do 102-23

RAFINERJA W DROHOBYCZU

REPREZENTACJA W GDAŃSKU
POLISH PETROLEUM COMPANY
KREBSMARKT 7/8

PRZEDSTAWICIELSTWA ZAGRANICZ.
NE WE WSZYSTKICH STOŁECZNYCH
MIASTACH EUROPY

DZIĘKI DŁUGOLETNIJ PRAKTYCE RAFINE-
RYJNEJ I DOŚWIADCZENIOM NA POLU TECHNIKI
SMARNICZEJ, DOSTARCZAMY PRODUKTY SMA-
ROWE NAJWYŻSZYCH GATUNKÓW PO JAK
NAJŚCIŚLEJ SKALKULOWANYCH CENACH. ==

WŁAŚCIWE ZASTOSOWANIE WYSOKOWAR-
TOŚCIOWYCH OLEJÓW I SMARÓW „POLMIN”,
DOSTOSOWANYCH DO WARUNKÓW PRACY
WSZYSTKICH MASZYN I SILNIKÓW, ZAPEWNI
UZYSKANIE WSZELKICH KORZYŚCI, ZWIĄZANYCH
Z RACJONALNĄ GOSPODARKĄ SMARNICZĄ.

OLEJE I SMARY AUTOMOBILOWE „POLMIN”
SĄ DO NABYCIA WE WSZYSTKICH NASZYCH ODDZIAŁACH ORAZ
W PIERWSZORZĘDNYCH SKŁADACH Z AKCESORJAMI SAMOCHODOWEMI

ODDZIAŁY: BIAŁYSTOK, BYDGOSZCZ, DOLINA GDYNIA, JAROSŁAW, KALISZ,
KOWEL, KRAKÓW, LUBLIN, LWÓW, ŁÓDŹ, PIŃSK, PŁOCK, POZNAŃ,
RÓWNE, SIEDLCE, STRYJ, SOSNOWIEC, TOMASZÓW MAZOWIECKI,
TORUŃ, WARSZAWA, WILNO ==